

Komu bo namenjena nova družba?

Milan Kučan odprl 24. mednarodni obrtni sejem v Celju — O lastninjenju — Pogovor z direktorji podjetij in obrtniki

CELJE — 24. mednarodni obrtni sejem (MOS) v Celju, ki ga je pretekli petek odprl predsednik predsedstva republike Slovenije Milan Kučan, je privabil 1.320 razstavljalcev. Med njimi je tudi 87 razstavljalcev iz Avstrije, Italije, Madžarske in Nemčije, ki imajo v okviru Zavoda ŠRC Golovec na voljo skupaj 45.000 m² površine.

Predsednik Obrtne zbornice Slovenije Miha Grah, ki je pozdravil navzoče številne goste, ni skrival razočaranja slovenskih obrtnikov nad tem, kar jim je oblast dala v zadnjem letu. »Od demokratičnih sprememb in od vlade, ki nam je lani prav na tem sejišču obljubljala vse mogoče, smo namreč pričakovali vse kaj drugega kot to, da bomo v kratkem izgubili še tisto, kar smo si ob pomoči naše obrtne zbornice izborili v zadnjih letih prejšnjega režima! A prav to se je zgodilo. oz. grozi, da se bo. Večina zakonov,

Predsednik Kučan, ki so ga na MOS 91 zelo tople sprejeli, je v otvoritvenem govoru dejal, da je, čeprav se to lahko slišino, julijska vojna po svoje spodbudno vplivala na samozavest slovenskih gospodarstvenikov in na uspeh njihovih naporov, da z večjo učinkovitostjo gospodarjenja podprejo proces slovenskega osamosvajanja, ki ga je zvezna vlada poskušala preprečiti z nasiljem. »Za to dejanje je v svetu vse več razumevanja in podpore. Toliko več, kolikor prepričljivejšje je naše, ne le deklarativno izjavljanje, da sprejemamo kot evropska dežela evropska načela in procedure o urejanju odnosov med narodi in državami, ampak predvsem, kolikor bolj jih uveljavljamo. Naša izhodišča, opredeljene in predloge smo ponovili in potrdili tudi na pred dnevi začeti haaški konferenci o Jugoslaviji. Tam o naši odločitvi, da želimo živeti v svobodni, demokratični, neodvisni in suvereni, vendar ne izolirani državi, ne more biti razprave,« je poudaril Kučan in dejal, da nam zdaj ostane več energije za iskanje odgovora na vprašanje, kakšna bo prihodnja slovenska družba, ki jo bo okvirjala samostojna slovenska država.

»Bo res evropska v svojih političnih, socialnih in gospodarskih razsežnostih? Bodo ljudje v njej svobodni, osvobodjeni strahu, da bodo preganjeni zaradi svojega prepričanja in mišljenja? Bodo žive v gospodarsko uspešnem in učinkovitem sistemu, ki bo Sloveniji zagotavljal sposobnost za zdravo tekmoval-

štvo v družini evropskih narodov in držav, slovenski suverenosti njeno materialno podlago in enakopravnost pri sodelovanju z drugimi državami ter blaginjo njenim državljanom? Bo to dr-

žava, v katero bodo druge države imel zaupanje in ji bodo naklonjene? Bo to za naložbe tujih partnerjev, za gospodarsko sodelovanje varna in zaželjena država?« je zastavil predsednik Kučan vrsto vprašanj, ki morajo po njegovem zdaj postati osrednja tudi v slovenskem parlamentu in na drugih mestih, kjer se odloča o slovenski prihodnosti.

P. P.

KOMU BO NAMENJENA NOVA SLOVENSKA DRUŽBA? — Milanu Kučanu se ob predlaganem sklopu lastninskih zakonov, ki dobesedno premikajo temelje slovenske družbe, zastavlja tudi omenjeno vprašanje. Pojavilo pa se je tudi v poznejšem pogovoru z direktorji slovenskih podjetij in obrtniki, ki pa so njemu, ministru za industrijo Izidorju Rejcu in predsedniku GZS Francu Horvatu postavili vrsto vprašanj o nadaljnjih gospodarskih ukrepih, predvsem pa so terjali, naj se dnevna politika preneha vmešavati v gospodarstvo. Na sliki: predsednik Kučan si je je vzela precej časa za ogled številnih stojnic razstavljalcev na MOS 91 v Celju. (Foto: P. Perc)

IŠČEJO DRUŽINE

BRESTANICA — Ni ostalo zgolj pri nedeljskem srečanju s predstavnicami gibanja hrvatskih mater »Okop ljubezni« in podpisovanju pod deklaracijo za mir in proti vojni na Hrvaškem. Ker postaja ta vojna samo še bolj brutalna, v vojnah pa vedno najbolj trpijo otroci, ženske in matere iz Brestanice iščejo slovenske družine, ki bi bile pripravljene, če bo treba, sprejeti medse otroke iz Hrvaške. Tako bi imele pripravljene sezname. Kdor se je pripravljen vključiti v akcijo, lahko pokliče: Medo Fridl-Gabrič — 79076, Valentino Margon — 79585, Marjeta Kozole — 79512, Podbršček Jelko — 79066.

A. Ž.

NOVI BEGUNCI IZ HRVAŠKE

KOČEVJE — V zadnjem tednu dni je pribežalo v kočevsko občino v glavnem k sorodnikom še 13 beguncev iz Hrvaške, kjer potekajo boji. V ponedeljek, 16. septembra, sta se oglasili na občinskem odboru RK dve družini (4 odrasli, 6 otrok). Povedali so, da je ena družina že pred mesecem in pol pribežala iz Hrvaške Kostajnice k sorodnikom v Sisak. Zdaj pa so se začeli boji še v Sisku in sta obe družini pribežali k sorodnikom na Kočevsko, in sicer k sedemčlanski družini. Tako se jih v vaški hišici stiska 17 in spijo kar po tleh. V občinskem odboru RK pričakujejo te dni obljubljene pakete s hrano za begunce, ki jih bo dostavil republiški odbor RK.

Nuklearka bo do nadaljnega ostala Krškemu in vsem nam

Z izrednega zasedanja krške občinske skupščine

KRŠKO — V ponedeljek so se na izrednem zasedanju sestali zbori krške občinske skupščine in obravnavali eno samo točko dnevnega reda, to je delovanje krške jedrske elektrarne in skladiščenje radioaktivnih odpadkov.

Veliko novega kljub temu obisku Krčani niso izvedeli, vsaj ne o temi, ki so jo zapisali na dnevi red. Trajnega odlagališča jedrskih odpadkov, ki ga Slovenija že daljši čas brezuspešno išče, po mnenju Mihe Jazbinška, republiškega sekretarja za varstvo okolja in urejanje prostora, ne bo niti do leta 1992. Tudi se ne ve, kot se je pokazalo v ponedeljek, do kdaj bo krška nuklearka še delala. Kar zadeva visoko radioaktivne odpadke, jih Slovenija ne more in jih ne bo mogla varno spraviti, zato bo za ta material po mnenju dr. Lea Šešerka, podpredsednika republiškega izvršnega sveta, potrebno »rešiti v mednarodnem merilu«. To pa pomeni, če prislunemo Miru Gregoriču iz RUJV, da bi omenjene snovi poslali Francozom ali Britancem, ki bi jih v nekem smislu varno

• Po Jazbinškovem zagotovitvi bo v slovenski skupščini kmalu razprava o zakonodaji, ki bo uredila izplačilo rente tako v zvezi z jedrsko elektrarno kot nekaterimi drugimi podobnimi posegi v prostor. Kar zadeva denar, nakazan v občinski sklad stavbnih zemljišč, republiška vlada verjetno še vedno nasprotuje krški želji, da ta sredstva ne bi bila vključena v občinski proračun, češ da delitev povzroča popačeno sliko o stvarni občinski finančni preskrbljenosti.

konzervirali za vse večne čase in nam jih tako vrnil.

V Krškem se ta čas pogovarjajo, da bi podaljšali javno razpravo o širitvi za-

Miloš Kovačič novi predsednik

V razpravi o letošnjem gospodarjenju sodeloval Franc Horvat

NOVO MESTO — Pretekli torek so člani odbora Območne zbornice Novo mesto na redni seji, ki se je udeležil tudi predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Feri Horvat, obravnavali informacijo o poslovanju regijskega gospodarstva v prvem letošnjem polletju. Razmere niso prav rožnate, čeprav je bila regija celo nekaj boljše od republiškega povprečja. Dogovorili so se, da bodo v zbornici pripravili načrte, kako se prebiti do konca leta. Za začetek bodo zbrali podatke, koliko v kakšnem podjetju pričakujejo izpada proizvodnje in dohodka zaradi izpada srbskega in tudi drugih jugoslovanskih trgov. Prepričani so tudi o potrebnosti medsebojnih povezav za uspešnejše reševanje problemov in pomoči pri osvajanju tujih tržišč, kjer so že vzpostavljene osebnosti, vredne zlata. Dolenjski gospodarstveniki so Ferija Horvata opozorili tudi na pomen širjenja slovenske predstavniške gospodarske mreže v svetu kot enega od pogojev za povečevanje izvoza. Za novega predsednika Območne zbornice Novo mesto pa je bil namesto preminulega Slavka Guština izvoljen generalni direktor Krke Miloš Kovačič.

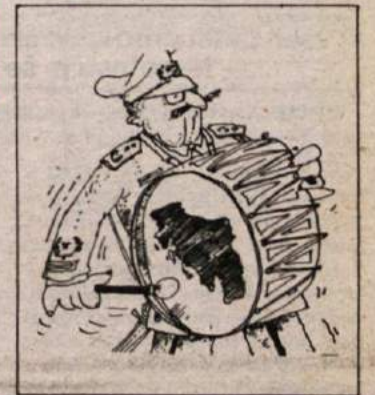
P. P.

Asfalt za praznik

Minister za promet in zveze Marjan Kranjc na obisku v sevniški občini

SEVNICA — Med delovnim obiskom republiškega ministra za promet in zveze Marjana Kranjca s sodelavci v sevniški občini so se pretekli teden s predstavniki sevniške občinske skupščine in izvršnega sveta predvsem pogovarjali, kako pospešiti posodobitev nekaterih cestnih odsekov, za katere kronično primanjkuje denarja. Zlasti je tekla beseda o modernizaciji 12 km regionalne ceste Zavrtač—Impolje, na kateri naj bi se letos položili 2 km asfalta, ter o preplastitvi magistralne M-10-3 na odsekih Radna—Log in Kopolje—Šmarčna.

Na omenjeni regionalni potekajo zemeljska dela dokaj uspešno, tako da vse kaže, da bo regionalna, ki jo ima v svojem planu tudi republiška uprava za ceste, nared do letošnjega občinskega praznika, in sicer od križišča oz. mosta za Primož proti Impolju. Sevničani so se pozanimali tudi, kaj se s t.i. strateškimi cestami, in zvedeli, da denarja za to kategorijo ni, ker je ne poznajo več. Nadaljevanje posodobitve ceste Brunk—Šentjanž—Hotemež se le zlagoma bliža koncu. Sevničani pa bi radi, da bi cesto Breg—Sevnica ponovno prekategorizirali v regionalno.

VREME

Jutri in v soboto bo še sončno vreme, v nedeljo pa se bo poslabšalo. Jutra bodo meglena.

L. M.

Krško — »mesto strahov«

Dr. Leo Šešerko je na ponedeljkovi izredni seji krške občinske skupščine, kamor so ga skupaj z nekaterimi drugimi povabili pojasnjevati, kaj se bo v naslednjih letih dogajalo s slovensko jedrsko elektrarno, večkrat dejal, da bi moral biti človek jasnovidec, da bi lahko odgovoril na nekatera vprašanja v zvezi z nuklearko in njenim pričakovanim zapiranjem. Ker so sedeli v sejni dvorani A Skupščine občine Krško samo navadni smrtniki, je torej jasno, da Slovenija niti kdo drug ne ve, do kdaj bodo v Krškem še delali elektriko. Tudi ni znano, na katerem vzporedniku bo po vseh pogovorih, pogajanjih, prigovarjanjih in strokovnih primerjalnih študijah pristal radioaktivni material iz krške nuklearke. Delovalo bi šokantno, če bi bilo vse o jedrski sedaj nedanoma jasno. Se je mar v preteklosti vedelo vse v zvezi z nuklearko ali pa je kdo kaj zamoledal, da bi se izognil posavski ali slovenski vstaji zoper jedrsko na Krškem polju?

Politika izvršenih dejstev v preteklosti je pripeljala Slovenijo v stanje dvojnega strahu. Černobilska izkušnja in prešibka zagotovila, da bi s prenehanjem obratovanja krški jedrski fantom postal okolju prijazen hišica, sta stvarna podlaga zanj. Vlada bo imela v teh razmerah zaradi nuklearne elektrarne še dosti sivih las, vendar se prihodnjih korakov do zaprtja jedrske ne bi smela ustrašiti. Duha odpora proti nuklearki je pomagala izpuščati iz steklenice. Zdaj zveni kot nesramnost, če bi na primer obvestila javnost, da ne ve, kaj naj stori z jedrsko.

M. LUZAR

Danes v Dolenjskem listu

- na 2. strani:
 - Podtikanje in sumničenje
- na 4. strani:
 - Crna varianta (še) ni potrebna
- na 6. strani:
 - Obupno težki časi za prevoznike
- na 7. strani:
 - Dolenjski jubilej bralnih značk
- na 8. strani:
 - Novinarji Dolenjskega lista komentirajo
- na 9. strani:
 - Stavka zdravstvenih delavcev?
- na 12. strani:
 - Obtožnica za morilca s črpalk

TEMELJNI KAMEN ZA PORODNIŠNICO — Pred tednom je Matija Malešič, podpredsednik slovenske vlade, v namiznosti številnih predstavnikov novomeškega javnega življenja in zdravstvenih delavcev na travniku za novomeško porodnišnico položil temeljni kamen za novo novomeško porodnišnico in ginekologijo, otorinolaringološki oddelek, kirurški blok in centralno sterilizacijo. Naložbo za prihodnost, kot je gradnja porodnišnice in drugega kot nadomestilo za že zaradi neprimernih prostorov imenoval Malešič, so tudi zares že začeli graditi. Do tretje gradbene faze bo novomeški GIP nam investicijo zgradil v približno sedmih mesecih. Toliko je zaenkrat denarja, ki ga Novomeščani zbirajo s samoprispevom. »Če bi z začetkom gradnje odlašali, bi bilo vsak mesec težje začeti, denarja za vso naložbo pa tako nikoli ne bi mogli zbrati,« je zbranim na slovesnosti dejal direktor novomeške bolnišnice Janez Bajuk. (Foto: Z. Lindič-Dragaš)

VSESLOVENSKI MISIJSKI KONGRES

Jutri, 20. septembra, se bo s slovesno otvoritvijo misijske razstave v ljubljanskih Križankah začel desetdnevni vseslovenski misijski kongres, ki bo tokrat prvič v domovini. Program kongresa je izredno pester, saj obsega poleg verskega, molitvenega dela, ki bo potekal po vseh slovenskih farah v domovini, zamejstvu in izseljenstvu, tudi vrsto predreditev, od srečanj mladih v Stični, okroglih miz, pogovorov z misijonarji in premiere misijske igre do predavanj in simpozija. Srečanja misijonarjev z otroki bodo 28. septembra tudi v novomeškem Kaptolju, v Semicu in pri Novi Štifti pri Ribnici.

LB TUDI V DOLENJSKIH TOPLICAH

DOLENJSKE TOPLICE — Ljubljanska banka — Dolenjska banka Novo mesto ima svoje poslovne enote v večini večjih dolenskih krajev. V prvih dneh septembra se je 19 poslovnim enotam pridružila še nova enota banke v Dolenjskih Toplicah. S tem je banka približala svoje storitve ne le krajanom, ampak tudi številnim gostom in obiskovalcem tega znanega turistično zdraviliškega kraja. V enoti so vsak dan od 10. do 16., ob sobotah pa od 8. do 11. ure ljudem na voljo vse vrste bančnih uslug.

»Osvobodili« Inlesova skladišča

Iz vseh petih prodajnih skladišč v Srbiji so ustanovili podjetja v mešani lastnini — Negotova je še usoda treh skladišč v Slavoniji, kjer je vojna

RIBNICA — Od 14 Inlesovih prodajnih skladišč po Jugoslaviji osmim slabo kaže. Pet od teh je v Srbiji, tri pa v Slavoniji, kjer potekajo boji.

Po demonstracijah v Pazovi, da je treba Inlesovo skladišče zapreti, so se osamosvojila skladišča v Novi Pazovi, Lazarevcu in Apatinu. Iz njih so ustanovili podjetja v mešani lastnini, ki so samostojna. Pri tem so Inlesovo lastnino obravnavali kot družbeno, se pravi brez lastnika, da bi si jo kasneje lažje prisvojili, kot da je last Srbije. Skupna vrednost Inlesovih prodajnih skladišč v Srbiji znaša 3,5 milijona DEM. V tem znesku pa so vključena le osnovna sredstva.

Vodja Inlesove pravne službe Tomaž Kumelj pravi, da so zaradi takih odločitev za ta skladišča že vložili več tožb, in sicer zaradi izbrisa iz registracije, zaradi nanovo registriranih podjetij, zaradi motenja posesti, zaradi ugotavljanja lastnine, za izselitev novih podjetij iz Inlesovih prostorov, zaradi blokiranja Inlesovega žiro računa, zaradi poslovanja z Inlesovo lastnino itd. Dodal pa je,

da sedaj ni posebnega upanja, da bi s tožbami uspeli.

DRAŽJE KOMUNALNE STORITVE

SEVNICA — Zaradi naglega povečanja stroškov, ki vplivajo na ceno storitev sevnške Komunalne, je v. d. direktorja Komunalne Miro Dobovšek naslovil sevnškemu izvršnemu svetu predlog za povišanje cen komunalnih storitev s 1. septembrom, in sicer vodarine za 29, kanalščine za 21 in odvoza smeti za 27 odst. Sevnška vlada je pristala na ta povišanja, še več, glede na vlogo sevnškega TVD Partizan, da naj ne bi plačeval odvoza smeti, ki jih skoraj nima po tarifni za gospodarstvo, se cena odvoza smeti za gospodinjstva zviša še za 3,9 odst. V ta paket olajšav je vključen tudi gasilski dom.

devizni obeti, še zlasti, ker so mnogi Mariborčani zares z igro zaslužili masne denarje in se prav radi pohvalijo s čeki, ki so jih prejeli iz Avstrije. Očitno je mnogim znanim mariborskim imenom denar tudi pomembnejši od časti in ponosa, saj si sicer ni mogoče razlagati, da jih na javnih predstavavah, kjer skušajo zanj pridobiti nove navdušence, animatorji igre mirno navajajo z imenom in priimkom, češ če igrajo tako ugledni meščani, boste vendar tudi vi. Naj živi zaslužek brez dela — če je mogoče delo imenovati nagovarjanje prijateljev in znancev, naj postanejo tvoji partnerji in tveganje tistih 24 tisoč šilingov. Tveganje seveda toliko, če njim samim ne uspe dobiti dveh nadaljnjih partnerjev, oziroma če se veriga pretrga.

Seveda ljudem ni zameriti, če iščejo vse možne načine, da si izboljšajo standard. Nekateri prikazujejo zadovalnost kot »socialni ko- rektiv«, glede na zlom mnogih mariborskih podjetij, med katerimi nekatera niso izplačala še niti plač za julij. A to je kajpada larifari — kajti žrtve tega socialnega zloma nimajo 24 tisoč šilingov, da bi jih vložile v dubiozno igro, ki že po običajni, ne zgolj matematični logiki ne more narediti čudeža, kakršnega obljublja: da namreč nihče nič ne izgubi, vsakdo lahko samo zasluži. Če nekdo dobi štiri ali petkrat več, kot je vložil, je navsezadnje to treba nekemu vzeti. Komu? Seveda tistem na koncu piramide.

Po uradnih podatkih organizatorja je v igro ta čas vključenih že okoli 70.000 Slovencev. Je fair play že prodrl na Dolenjsko? Če je, naj to pisanje ne vpliva na vašo odločitev, ki bo kajpada odločitev zrelih in preudarnih ljudi.

MILAN PREDAN

Podtikanja in sumničenja

V Žumberku ni nobenih srbskih odposlancev in orožja — Hočejo še naprej dobre odnose

ŽUMBERAK — Govornice, da po Žumberku hodijo srbski emisarji, ki hočejo prebivalce teh krajev pridobiti za »srbsko stvar« in tako na tem delu hrvaškega ozemlja tik ob meji s Slovenijo ustvariti novo žarišče nestabilnosti, so najbolj razburile prav Žumberčane, in to na hrvaški in slovenski strani. Dve žumberški vasi sta v metliški občini, in sicer Drage in Hrast, Žumberčani pa živijo v drugih krajih v Beli krajini in na drugi strani Gorjanecv.

Niko Drakulić, predsednik žumberške krajevne skupnosti Dragovec in poslanec v skupščini občine Ozalji, kamor ti žumberški kraji spadajo, zaposlen pa v tovarni IMV na Suhorju, je odločno zavrnil te govornice in jih označil za zlonamerne, take, ki naj bi v prvi vrsti škodovali Žumberčanom in tem krajem sploh. »Res je le to, da so naši ljudje zaskrbljeni zaradi vojne in vsega, kar se pri nas dogaja, in se bojijo, da jih ne bi potegnili v ta vrtnec. Mi smo potomci Srbov in Črnogorcev, ki so pred 460 leti prišli v te kraje, po veri smo grkokatoliki, se pravi katoliki vzhodnega obreda, pisemo v latinici. To, za kaj se kdo izreka po nacionalnosti, je njegova osebna stvar, precej se nas ima za Srbe. Vendar smo Srbi le po nacionalnosti, naša domovina pa je Hrvaška. V vseh 460 letih, kar živimo v teh krajih, nismo dobili od uradnega Beograda nobene pomoči niti nismo imeli z njim nobenih stikov. Vse,

kar so si naši ljudje ustvarili, so si s svojim delom, največ v slovenskih podjetjih. Na Slovenijo naši kraji tudi že ves čas težijo in s Slovenci imamo tradicionalno dobre sosedске odnose in to hočemo na vsak način obdržati in gojiti tudi naprej.

Če bi se v naših krajih pojavili kakšni srbski odposlanci ali drugi prinašalci zla, bi jih gotovo sami odkrili, razkrinkali in onemogočili njihovo delovanje. Za sedaj takih primerov ni bilo, vsaj mi ne vemo zanje. Če pa zanje ve kdo drug, naj to takoj pove nam in na to pristojnih krajih. Vse, kar jaz vem, je bilo nekaj pismenih pozivov posameznikom iz naših krajev, naj se pridružijo nekakšnemu samozavemu forumu Srbov Korduna, Karlovca in Bele krajine, vendar so vsi ti pozivi ostali brez odziva.

Kar se tiče govornic, da so naši ljudje dobro oboroženi, trdim, da je v naših krajih gotovo najmanj orožja v vsej občini Ozalji. Kalašnikov, snajperjev, bomb ne bo tu nihče našel, pri nas imajo orožje le lovci in še ti zadnje čase nič ne streljajo, da ne bi vznemirjali ljudi. Očitno pa so ljudje ali krogi, ki jim ni prav, da se kaj takega v Žumberku ne dogaja, zato širijo take govornice. Tudi občina Ozalji noče uradno demantirati takih govorov in tako spodbirati korenin raznim žaljivim sumničenjem,« je dejal Drakulić.

A. B.

TUJINA O NAS

Šest republik zasleduje svoje različne cilje

Salzburger Nachrichten

Srbija se je kot zadnja jugoslovanska republika strinjala z mirovnim načrtom Evropske skupnosti. Teoretično je sedaj omogočena zaustavitev krvave vojne in iskanje poti za novo politično ureditev Jugoslavije. Evropa ponuja svoje usluge balkanskim narodom, ki so vpleteni v spopade. Uspeh pa je izključno odvisen od tistih, ki do sedaj niso bili pripravljeno na civilizirani dialog, ampak so odgovarjali le z orožjem.

Šest jugoslovanskih republik zasleduje različne cilje. Za vse pa mirovni načrt Skupnosti predstavlja možnost mednarodne predstavitve teh svojih ciljev. Slovenija bi, končno, hotela postati neodvisna, vendar želi obdržati gospodarske vezi z ostalo Jugoslavijo. Hrvaška se bori za svoje ozemlje in narodni obstoj. BiH grozi nevarnost razpada zaradi nacionalnih težnj svojih treh narodov. Tudi Makedonija bi kot suverena republika ponovno želela pristopiti k novi Jugoslaviji. Črna gora se zadovoljuje s položajem slepega črevesa Srbije. Kljub vsemu Evropska skupnost lahko jugoslovanskim narodom nudi novo upanje?!

Rečeno ta teden:

IDEJA SPRAVE JE POZABLJENA

Spet se premikamo v območje revolucionarnega mišljenja. Pozabili smo na svojo antirevolucionarno oz. reformistično usmeritev, ki smo jo zastavili od začetka. Graditi bi morali nacionalni konsenz na čeli vrsti strateških točk, ne pa da povzročamo nove socialne spopade. Ideja sprave, ki je izšla iz naše stranke, je danes pozabljena in zdaj se ljudje spopadajo na starih osnovah, kar na dolgi rok ne more biti produktivno, zato sem rahlo zaskrbljen. Ne vem, ali smo znali izrabiti politični kapital. Upam, da ni še nič zamujeno. Rad bi prispeval k večji skladnosti slovenske politike in k okrejitvi Demosa, da bo bolj odprt za racionalno diskusijo, za upoštevanje večjega števila interesov, za upoštevanje srednjega sloja, podjetnikov, intelektualcev in kulturnikov, ki se danes odvrtačo od Demosa zato, ker so nad njim razočarani.

dr. DIMITRIJ RUPEL
(Glas, Krani)

POZABITE EVROPO

Srbski predsednik Milošević dobro ve, da ga pretežni del zahodne Evrope podpira in svoje podpore niti ne prikriva. Velika Britanija, Francija in Italija, antantne sile iz prve svetovne vojne, podpirajo nekdanjo zavezniško Srbijo in so pripravljene plačati skoraj vsakršno ceno, da bi prepredile razpad Jugoslavije — umetne države, ki so jo nekoč same ustvarile zato, da bi kaznovali Avstro-Ogrsko, nagradile Srbijo in omejile nemški vpliv v jugovzhodni Evropi. Ampak ne lord Carrington ne Mitterand ne De Michelis ne občitajo niti kančka zadrege, ker so njihove domovine nekoč ustvarile pogoje za tragedijo na Balkanu, zdaj pa so postale tih Miloševićeve zaveznice in s tem sosterilke vojnih zločinov.

VITKO KOGOJ

• Slovenija ima z mirovnimi konferencami slabe izkušnje, vedno je izgubljala, tokrat pa obstajajo stvarne možnosti, da se to ne bo zgodilo. (Janša)

ŠIRIJO OKOP LJUBEZNI — Minuli teden so ženske v Brestanici spontano začele zbiratno akcijo »Struca kruha za Hrvaško«, v nedeljo pa tudi kot prve v Sloveniji pripravile srečanje z znanim hrvaškim gibanjem »Okop ljubezni«. Pod brestaniško cerkev je dopoldne prispel avtobus tega gibanja na čelu s Slavico Bilic (na sliki na levi). Nemudoma so se dogovorili, da pomoč, kakšnih 18.000 dinarjev, tudi od mašnih mlodarov, igrače in šolske potrebščine, izročijo koloni avtobusov beguncev iz Hrvaške, otrok in starih ljudi, ki so se mimo Drnovega peljali v Pulj. Darila so vrstnikom izročili na ganljivem srečanju kar na cestnem priključku otroci iz Brestanice. (Foto: A. Železnik)

Naša anketa

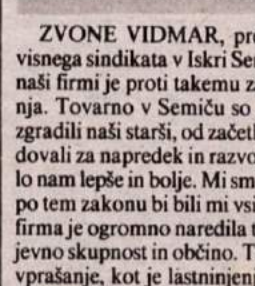
»Joj, kam bi del?«

»Poslušamo, da stroka ni bila vključena. Naj bo jasno, da nam pri tej preobrazbi ne morejo pomagati strokovnjaki, ki so sodelovali v povojni nacionalizaciji, niti njihovi politični dediči, niti strokovnjaki za samoupravljanje.« je v uvodu v razpravo o lastninski zakonodaji v slovenski skupščini rekel premier Lojze Peterle. Koga vse je mislil, ne vemo, dejstvo pa je, da imamo v Sloveniji nekaj ekonomistov, ki jih priznava tudi kritična ekonomska znanost na Zahodu in ki v nastajanje naše privatizacije zakonodaje niso bili vključeni. Peterle je stavil na ljudi, ki »nam lahko pomagajo z jasno idejo, ki to znajo in imajo s tem izkušnje, ljudje iz sveta«. Ker je tako, da imamo predlog zakona, ki omogoča najhitrejšo pot v učinkovito gospodarstvo in je hkrati pravičen, ker daje vsakemu nekaj. Pripombe in opozorila in celo celi alternativni privatizacijski zakonski osnutki pa kar letijo vkup, čeprav je razprava o lastninjenju skrajno spolitizirana in vsi tisti, ki si upajo izraziti strah, da nas bo lastninjenje po predlaganem zakonu namesto učinkovito gospodarstvo in slej ko prej v blagostanje pripeljalo v katastrofo, tveganje, da bodo označeni skoraj za narodne izdajalce, branilce pridobitnih privilegijev ipd. Mnogi namreč opozarjajo, da ni možnosti, da bi z lastninjenjem dosegli vsaj navzven poujarjan cilj po učinkovitem narodnem gospodarstvu, ampak da gre zdaj očitno le za prerazdeljevanje lastnine in s tem družbenega vpliva in moči. Gre seveda za skrajno zapleten projekt, ki tudi nima veliko opraviti s pravičnostjo.

MARJETA PETKOVIĆ, upokojenka iz Straže: »Ko se na televiziji pogovarjajo o tem, kaj naj bi naredili z našim skupnim premoženjem, mi gredo lasje pokonci. Toliko let smo si odtrgovali od ust, sedaj pa naj bi to pobrali direktorji. Uvedli so tajne plače. Za delavca se ve, da zasluži nekaj tisoč, in ta ne bo mogel stati zraven, ko bodo prodajali naše tovarne. Vsi, ki so delali in še delajo, bi morali postati delničarji vsega premoženja. Tukaj podpiram slovenski sindikat.«

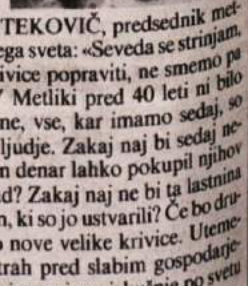
ŽOŽE ANDOLJŠEK, kmetijski inženir iz Velikih Poljan, Ribnica: »Vsako imetje mora dobiti svojega lastnika. To velja za zemljišča in vso drugo lastnino. Le tako se bo bolje gospodarilo. Ker zasebniki nimajo toliko denarja, da bi vse odkupili, naj bi bili v začetku najemniki. Družbeno oz. državno pa naj ostane le tisto, kar je pomembno za vso družbo. Bodočnost imajo manjša podjetja, ki pa jim je treba dati možnosti za ustanovitev in delo. Sedanje posojilo je drago, in če ga vzameš, ga ne boš mogel odplačati.«

ZVONE VIDMAR, predsednik Neodvisnega sindikata v Iskri Semic: »Sindikati v naši firmi je proti takemu zakonu lastninjenja. Tovarno v Semicu so s svojim delom zgradili naši starši, od začetka so se odpravljali za napredek in razvoj, za to, da bi bilo nam lepše in boljše. Mi smo jo dograjevali, po tem zakonu bi bili mi vsi okradeni. Naša firma je ogromno naredila tudi za kraj, krajevno skupnost in občino. Tako pomembno vprašanje, kot je lastninjenje, bi moralo na referendum.«

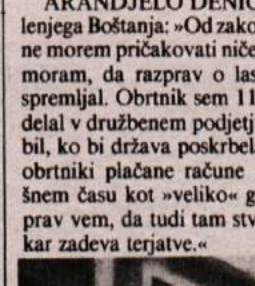
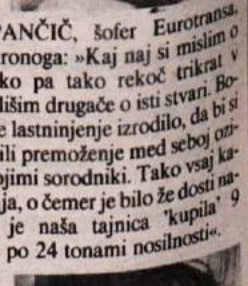
MIŠO SENČUR, poslanec republiške skupščine iz Kočevja: »Od državljenja družbenih zemljišč kočevska občina ne bi imela koristi. Zato smo predlagali dopolnilo, naj bi vsaj del dohodka od najemnin ali prodanih zemljišč ostal za razvoj občine. Z denacionalizacijo pa naj ne bi delali novih krivic. Delavci Kmetijskega gospodarstva ali drugih podjetij so po vojni veliko ustvarili in pustili v teh podjetjih, zato naj bi od tega tudi nekaj imeli.«

VID ZUPANČIČ, sofer Eurotransa doma iz Mokronoga: »Kaj naj si mislim o lastninjenju, ko pa tako rekoč trikrat v enem dnevu slišim drugače o isti stvari. Bojim se, da bi se lastninjenje izrodilo, da bi si vodilni razdelili premoženje med seboj okrogla med svojimi sorodniki. Tako vsaj karže naša izkušnja, o čemer je bilo že dosti napisanega: da je naša tajnica 'kupila' 9 tovornjakov s po 24 tonami nosilnosti.«

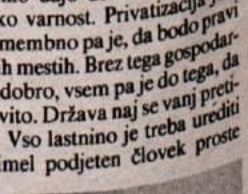
ARANDJELO DENIČ, obrtnik iz Dolenjega Boštana: »Od zakona o lastninjenju me morem pričakovati ničesar. Priznati tudi moram, da razprav o lastninjenju nisem spremljal. Obrtnik sem 11 let, prej pa sem delal v družbenem podjetju. Zadovoljen bi bil, ko bi država poskrbela, da bi dobivali obrtniki plačane račune v približno takšnem času kot »veliko« gospodarstvo, čeprav vem, da tudi tam stvari niso rožnate, kar zadeva terjatve.«

HANZ DEUTSCHMAN, Pletenje pri Krškem: »Lahko dajo delnice, to ljudem zagotavlja neko varnost. Privatizacija je v redu stvar. Pomembno pa je, da bodo pravi ljudje na pravih mestih. Brez tega gospodarstva ne bo slo dobro, vsem pa je do tega, da bi bilo učinkovito. Država naj se vanj pretirano ne vtika. Vso lastnino je treba urediti tako, da bo imel podjeten človek proste roke.«

VILJEM ŠTANGELJ, poslovodja v komisiji trgovini v Brežicah: »V zvezi z lastninjenjem bodo še in še spori. Ne vem, če se bo lastninjenje obneslo. Lastniki se bodo javljali od vsepovsod. Vprašanje je, kakšne papirje bodo pokazali, da bi uveljavili lastništvo. Pravilno bi bilo, da bi dobili nazaj tisti, ki so nekaj imeli, a vprašanje je, kako vračati v naravi. Kako vrniti zemljo, na kateri je danes nekaj hiš?«

Kočevsko iskanje združništva

Velike predporodne bolečine in veliko nejasnosti — Tudi KG se namerava preoblikovati v zadrugo odprtega tipa — Inž. Zlindra zoper likvidacijo farm

KOČEVJE — Na pobudo stranke SKZ je predsednik občinske skupščine Kočevje pred kratkim sklical sestanek o organiziranju zadrug. Udeležili so se ga tudi predstavniki krajevnih skupnosti oz. kmetov in Kmetijskega gospodarstva Kočevje.

Udeleženci so povedali dokaj različna mnenja. Območje Strug je za svojo kmetijsko zadrugo. Predstavnik Poljanske doline je dejal, da so na njihovem območju predvsem stari ljudje in da ni mladih kmetov, ki bi postali člani zadruga. Predstavnik Kočevja in Drage pa so spet menili, da je treba za začetek ustanoviti za vsa občino eno kmetijsko zadrugo, in to brez večjih strokovnih služb. Poslanec SKZ pa je povedal, da bo njihova stranka najprej sklicala razgovor o ustanavljanju zadruga. To naj bi bil strokovni posvet s strokovnjaki ministrstva.

Spet je bila zaostrena razprava med zasebnimi kmeti in KG, in sicer o reorganizaciji TOK oziroma njeni ukinitvi, kar po mnenju nekaterih ni bilo izvedeno po predpisih. Seveda gre pri tem

predvsem za lastnino bivšega TOK oz., kot so ji rekli, zadruga. Pojasnjeno pa je bilo tudi, da se namerava KG organizirati kot zadruga. Za podrobnejša pojasnila o vsem tem smo po sestanku zaprosili direktorja KG inž. Janeza Žlindra, ki je povedal:

»Res razmišljamo o preoblikovanju Kmetijskega posestva v zadrugo. Cilj tega je, da bi obdržali sedanjí obseg kmetijske proizvodnje, ki ni majhna. Preprečiti želimo likvidacijo sedanjih kmetijskih farm. V to, novo zadrugo, pa bi se razen sedanjih članov kolektiva KG lahko vključili tudi ostali. Zadruga bi bila torej odprta za vse. Ne nasprotujemo pa tudi, da bi na Kočevskem ustanovili več zadrug. Možnosti za to so, in sicer predvsem na območju Strug, Poljanske doline, Fare in Drage, kjer je

nekoč že obstajala zadruga lastnina. Take lastnine pa ni bilo v Kočevju, saj je bil objekt TOK zgrajen pod firmo KGP, in ne zadruga. Ne drži pa tudi, da smo ukiniteli TOK, smo ga le vključili v KG. S tem kooperantje in kmetje niso oškodovani, saj jim zdaj KG nudi vse usluge, ki jim jih je prej dosegali TOK.«

J. PRIMC

SADJE BO DRAGO

LJUBLJANA — V nasprotju z napovedmi in pričakovanji bo Slovenija letos imela slabo sadno letino. Pridelok bo manjši po količini in slabši po kakovosti. Ponekod bo od celotnega pridelka komaj tretjina prvovrstnega sadja, tako je letina prizadeta od vremenskih neprilik. Kot našlaš pa bi lahko prav letos naša republika izvozila skoraj neomejene količine sadja v zahodno Evropo, kjer je letina tudi odpovedala. To je za naše sadjarje kaj slaba tolažba, kaže pa, da zahodna Evropa v tem pogledu ni samozadostna in da bi slovensko sadje, ki je svoj čas že slovelo, še lahko našlo tujeja kupca. Žal pa je obnova našega sadjarstva zadnji čas skoraj povsem zastala.

Cepljenk dovolj, kaj pa kupcev?

Obstaja bojazen, da bo obnova belokranjskih vinogradov zastala

METLIKA — Tine Pečarič iz Drašičev je eden od petih trsničarjev v metliški občini, ki so letos skupaj zasadili okrog 150 tisoč trsnih cepljenk. V tukajšnji kmetijski zadrugi načrtujejo, da bo 40 do 50 odst. teh sadik prvovrstnih

Tine Pečarič

in le te prodajajo. V Beli krajini so do slej za normalno reprodukcijo vinogradov potrebovali 50 do 60 tisoč sadik na leto, boje pa se, da bo obnova zastala; v tem primeru pa bi prihajalo do presežkov cepljenk. Prav pa bi bilo, opozarja v kmetijski zadrugi, naj vsi tisti, ki nameravajo prihodnjo pomlad obnavljati vinograde, že sedaj razmislijo o nakupu cepljenk, pri tem pa ne bi smeli pozabiti na črne sorte. Sicer pa v metliški KZ vse bolj uvajajo tudi nove sorte.

Timetu Pečariču, ki s sinom Danijem (na fotografiji) skoraj vsak dan pregleda nasad s 25.000 trsnimi cepljenkami, prav te prinašajo trenutno največji dohodek na kmetiji. Če pa jih hoče prodati, se mora prilagajati povpraševanju na trgu. Pravi, da se bo s trsničarstvom, ki je pri hiši že osmo leto, moral ukvarjati tudi v prihodnje, če se bo kot čisti kmet hotel preživeti. Z živinorejvo se v tistih krajih namreč ne da preživeti, saj ni moč pridelati hrane za več kot 3 do 4 krave. Gotovo pa bo moral, kot pravi sam, poiskati zaslužek še v kakšni dodatni kmetijski dejavnosti.

M. B.-J.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Za kakšne izkušnje bomo letos bogatejši

Beseda pred trgatvijo

Vinogradniki naj bi potrošnikom priskrbeli dobro in ne predrago grozdje oz. vino. Ker sorte in trsi z velikim pridelkom dosegajo kakovost komaj enkrat na vsakih 10 let in ker kakovostne sorte dosegajo polovico manj pridelka, je izbor sorte življenjskega pomena za vinogradnika.

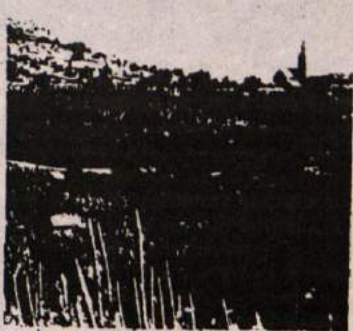
Ustrezna tehnologija lahko bistveno spreminja osnovne možnosti. Zlasti je pomembno pravilno obremenjevanje, usklajeno gnojenje, izvajanje zelenih del in ustrezno varstvo proti boleznim in škodljivcem. Poleg za ustrezno kakovost grozdja moramo poskrbeti tudi za dozorelost lesa, ustvarjanje zaloga v lesu in razvoj korenin. Če je veliko grozdja na trsu in če les slabše dozoreva, moramo trgati prej, da ne bi ogrozili nadaljnjega obstoja trsa. Po trgatvi mora biti listje na trsu vsaj še dva tedna.

Šola na lastnih napakah, posebno če se to ponavljajo iz leta v leto, je predraga. In za kakšne izkušnje bomo bogatejši v letošnjem letu?

Spomladanska pozeba je prizanesla nizkim legam, vendar takšne izjeme ne moremo pričakovati v prihodnje. Ponovno se je pokazala nadmorska višina 230 m kot mejna med slabšimi in ustreznimi vinogradniškimi legami. Škoda je bila pogojena z več dejavniki. Sorte so se izkazale kot različno odporne, na primer na isti parceli, kjer je sorta šardone pozebla, zeleni poganjki sorte bel pino niso pozebili, enako pri znani in najbolj razširjeni sorti laški rizling.

Posebno je potrebno poudariti, da so se trsi, ki niso bili v preteklem letu preobremenjeni, dosti lepše obrastli in imajo nastavek grozdja tudi na stranskih ocesih, tako da bo kljub pozebi pridelok vsaj 35% povprečnega.

Spomladi je prišlo zaradi mokrega in hladnega vremena do večjega napada črne pegavosti in tripsov, ki so ponekod naredili večjo škodo kot pozeba. Zato jih je potrebno zatirati takoj, ko se brsti začnejo odpirati. Ker tiodan ni dovolj učinkovit proti tripsom, so tisti, ki so mislili, da imajo opravka s pršico, slabo učinkovitost pripisovali slabemu delovanju škropiva, ne pa pojavu novega škodljivca. Proti črni pegavosti bo prihodnjo pomlad potrebno škropiti v vseh vinogradih, kjer ni

bila bolezen letos temeljito omejena. Zatiranje oidija ni bilo povsod uspešno. Predvsem je napačno, če menimo, da nas uporaba sistemika vedno in v vsakem primeru reši nevarnosti bolezni in nastanka škode. Z uporabo mikala in karatana pred cvetenjem ter pravočasnim škropljenjem (z zadostno količino vode) s sistemikom enkrat do dvakrat obvarujemo grozdje pred napadom oidija. V vseh vinogradih, kjer je bolezen letos prisotna v večji meri, bo potrebno v prihodnjem letu začeti zaščitno zelo zgodaj.

Proti peronospori največkrat škropimo na pamet, pogosto brez potrebe, zato se ne zavedamo nevarnosti, ko so za njen razvoj ugodni pogoji. V zadnjih letih zaradi velike bujnosti trsov povzročajo več škode na grozdju kot na listih. Kljub uporabi sistemika uspeh ni zadovoljiv; zaradi premajhne uporabe vode, prevelikih izgub škropiva mimo trsa, velikega prirasta zelenih delov teh neenakopravnega položaja vseh poganjkov na trsu.

Napad botritisa je odvisen od občutljivosti sorte, zlasti še od bujnosti trsov. Letos je bil ponekod

• **OBVESTILO VINOGRADNIKOM** — Podružnici Društva vinogradnikov Dolenjske, Novo mesto-Trška Gora in Podgorje, pripravljata za to nedeljo, 22. septembra, ob 9. uri v prostorih Srednje kmetijske šole Grm na Bajnofu predavanje mag. Julija Nemanica o pripravah na letošnjo trgatve.

pojav zgodnjega botritisa posledica napada peronospore in oidija. Razvoj in širjenje bolezni preprečujemo s pravilnim gnojenjem, z zelenimi deli in pravilno zaščito proti ostalim boleznim in škodljivcem.

Dež bo zagotovo pospešil napad botritisa. Ko se bodo kot posledica napada grozdne gnilobe začele pojavljati sive prevleke drugih gljiv (ker botritis je samo porjavenje kožice), bo potrebno izvršiti podbiranje, z obiranjem celih močno okuženih grozdov ali odstranjevanjem delov grozda, ki so napadeni. Pri tem moramo paziti, da ne poškodujemo zdravih jagod.

Dozorevanje grozdja poteka dobro in razvoj je dohitel zamujeno. V pričakovanju, da bo v prihodnje še dosti sončnih dni, menim, da bomo dosegli po kakovosti dobro letino. Zato ne prehitite trgatve in nastanek škode zaradi gnilobe preprečite s podbiranjem.

Strokovna služba spremlja stanje v vinogradih ter bo določila ustrezne roke za glavno trgatve, ki jih upoštevajte.

Inž. JOŽE MALJEVIČ

• Denacionalizacija je ljudem sicer všeč, je poštena, fer, ekonomsko gledano pa je preprosto napaka. (Sachas)

• Ko bo naš kmet nehal biti tlačan in bo postal farmer, se bo klerikalizem sesul sam vase. (B. M. Zupančič)

• Varujte se sitih! Ti se najhitreje pokalomnijo. (Lec)

gospodinjski kotiček

Naravno kisanje (1. del)

Naravno kisanje je eden najstarejših načinov konzerviranja zelenjave. To je biološka metoda. Zelenjavo konzervira mlečna kislina, ki se tvori pod vplivom bakterij mlečnega kisanja in ogljikovih hidratov v zelenjavi. Sol posredno pospešuje razvoj bakterij mlečnega kisanja s tem, da iz zelenjave izloča sok in s tem ustvarja ugodne življenjske pogoje. Pri pravilno potekajočem kisanju bakterije mlečnega kisanja preprečujejo razvoj drugih, škodljivih bakterij, ki bi zelenjavo pokvarile. Naravno lahko kisamo skoraj vso zelenjavo, vendar praktično uporabljamo ta način le za zelje, rdeče zelje, repo, stročji fižol, papriko in kumare.

Za kisanje mora biti zelenjava popolnoma zdrava in zrela. Kisamo lahko celo, zrezano, olupljeno in neolupljeno. Celi plodovi so obstojnejši kot zrezani, zavzemajo pa več prostora. Večja količina zrezane zelenjave ne sme stati dlje časa, ker se ugrije in v njej prično delovati gnilobne bakterije, izgubi pa tudi na hranilni vrednosti. Kisanje pospešimo z manjšo količino soli, sladkorja, kislega mleka, sirotke in s čistimi bakterijami mlečnega kisanja.

Okus izboljšamo z dišavnicami, kot so lovorov list, hren, pehtran, gorčica, čebula, brinove jagode, trtno listje itd. Kisanje brez soli ni priporočljivo, prevelika količina soli pa zelenjavna vlakna izluži in otrdi. Narezano zelenjavo enakomerno premešamo s soljo, celo pa zalijemo s slanico. Zrezano zelenjavo moramo v posodi primerno stlačiti.

Tlačenje ne sme biti premočno, sicer se zelenjava rada kvani, postane mehka in na videz ne privlačna. Soka mora izstopiti le toliko, da zelenjavo prekrije, ko je posoda polna. Tlačimo z rokami ali lesenimi bati. Po končanem opravljenju posodo takoj zapremo ali prekrijemo, na primer: zelje pokrijemo z lepimi zeljnimi listi, nato s čistim mokrim prtom in primerno obtežimo. Na 100 kg zelja računamo 10 — 20 kg obtežitve. Pri vlaganju cele zelenjave odberemo enakomerno debele plodove zaradi istočasnega kisanja. Včasih mešamo celo in zrezano zelenjavo, vmes pa vlagamo dišavnice. Kadar uporabljamo tudi sladkor, ga vedno najprej raztopimo v slanici.

HELENA MRZLIKAR

ŠTIRI DIN REGRESA ZA PŠENICO IN RŽ

LJUBLJANA — Da bi spodbudili pridelovanje, je kmetijsko ministrstvo, kot prvega določilo regres za pšenico in rž. Regres je predviden za 8.000 ton semena, znašal pa bo 4 din za kilogram. V poštev pridejo od Kmetijskega inštituta Slovenije priporočene sorte, zahtevke za regres pa uveljavljajo zadruga na Poslovnem združenju prehrane v Ljubljani, Miklošičeva 4. (K. g.)

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Ta ponedeljek je bilo na tržnici spet največ paprike za vlaganje (od 15 do 28 din), paradiznik so trgovci z juga ponujali po 30 din, prav takšno ceno je imela čebula, krompir pa še vedno drži ceno 10 din, čeprav ga je mogoče v bližnjih vaseh dobiti že za 5 in 6 din kilogram. Tropinovec so prodajali po 100 din, stročji fižol po 50 din, rumeni koren po 30 din, domačo smetano po 70 din, zgodnje grozdje pa drži ceno 50 din za kilogram. Že nekaj tržnih ponedeljkov zapored smo opazili ribiča z otoka Krka, ki na stojnicah pred Ribarnico »konkurira« s svežimi morskimi ribami. Povedal je, da so bile ob štirih zjutraj še v mreži. Tudi pokriti stojnici Sadja in zelenjave in Deladinija sta v tem času nekaj manj založeni, kot smo bili vajeni. Kriva je vojna na Hrvaškem. Ta ponedeljek so bile naslednje cene: čebula za ozimnico 16 (20) din, paradiznik 30 (20) din, banane 55 (55) din, cvetača 78 din, ohrovt 26 din, česen 150 (120) din, limone 66 (60) din, pomaranče 62 (45) din, rozine 92 din, grozdje muškata (50) din.

Sejmišča

BREŽICE — 14. septembra so na redni tedenski sejem prodajalci pripeljali 188 do tri mesece starih pujsov in 76 starejših. Prvih so prodali 97, drugih pa 35, cene pa so se pri obojih sukalale okrog 60 din za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Za Evropo ni vsak krompir

Slovenija pridelava, kot je znano, več krompirja, kot ga sama potrebuje. Odkar se zmanjšuje prodaja na jugoslovanski trg, in v bo šele bolj priljubljena iskati kupce v tujini, ki pa so ob veliki konkurenci v deželah Evropske gospodarske skupnosti bolj zahtevni in nikakor ne obetajo lahkega zaslužka. Navsezadnje imamo lastno izkušnjo z Italijani, ki so naš krompir že cenili in kupovali, vendar takrat v nekaterih pogledih še niso bili tako zahtevni.

Evropski trg prizna samo kakovosten izdelek ali pridelok, primerno embaliran in ponudn. Na nedavnem sestanku poslovne skupnosti za sadje, krompir in vrtnine so ugotovljali, da smo glede tega pri krompirju šele na začetku. S pridelavo je opravljen šele začetni del posla, niti ne najtežji. Ker nikom ne znanj poskrbeti za drugi del, smo svoj čas izgubili ugled na italijanskem tržišču in ga bo treba pridobiti znova.

Od bližnjih evropskih dežel, ki same nimajo dovolj lastnega pridelka, postaja za Slovenijo najbolj zanimiva prav Italija. Tam domači pridelovalci dobijo za kilogram krompirja približno 350 lir, in če to preračunamo po

• **KAKŠEN MORA BITI KROMPIR ZA IZVOZ** — Za domači trg, še bolj dosledno pa za izvoz, mora biti krompir zdrav, čist, brez zelenih delov, brez poškodb, ne deformiran, kalibriran (za ekstra kakovostni razred od 45 do 65 mm). Zelo pomembno določilo je, da mora biti embalaža enotna, največkrat v obliki v 10,5 ali 2,5 kilogramskih vreč, te vreče pa naj bodo šivane, le izjemoma zavezane z vrstico. Označene morajo biti z etiketo in vsimi podatki, po možnosti pa tudi z zaščitnim znakom. Vreče morajo biti vse iste barve (rdeče so primerne le za sorto dezire) in primerne za paležiranje, da posebej niti ne opisujemo, kako v tujini posamezne trgovske hiše zahtevajo skrajšen, opran in vabljivo pakirana krompir za prodajo na drobno, kar vse bo treba upoštevati, če se bomo hoteli kdaj res uveljaviti v Evropi.

uradnem tečaju, je to nekaj manj kot 6 din. To pa je cena, ki je naši pridelovalci nikakor ne morejo biti veseli, saj so pridelovalni stroški po modelni ali slej potrebno izvažati, zlasti potem, če se bomo bolj vključili v evropsko tržišče.

Inž. M. L.

Zdaj je čas za pripravo potaknjencev

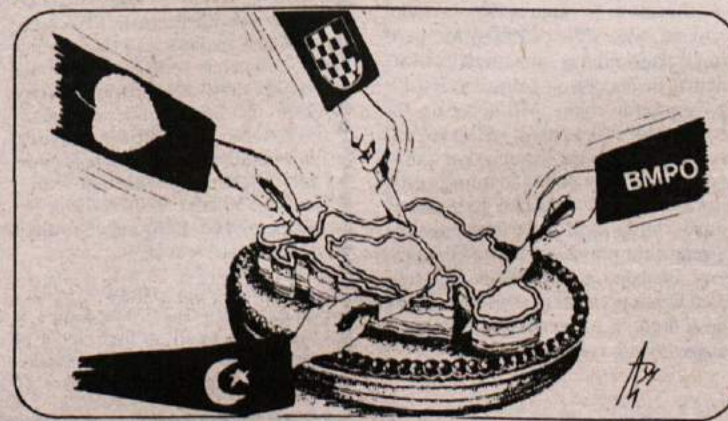
Odločina je rez

Lončnice so sorazmerno drage in zakaj ne bi prišli ceneje do njih? Najboljša pot je lastna vzgoja potaknjencev, za kar je prav sedaj najboljše čas. Potaknjenci so odrezani deli rastline, ki se sčasoma ukorenijo in zrastejo v nove okenske cvetlice. Stare, matične rastline, ki ob tem propade, zato ni vredno obžalovati, pa četudi moramo za najboljše potaknjence žrtvovati najlepše primerke.

Potaknjenci naj bodo dolgi približno 10 cm, odrezani pa morajo biti vedno z ostrim nožem. Rez naj bo vodoravna in tik pod očesom, sicer se kaj rado zgodi, da štrcelj pod očesom, ki odmrne in zgine, prenese gnilobo tudi na preostali del potaknjence. Narezani potaknjenci ne smejo takoj v zemljo, marveč naj počakajo nekaj ur v senci, da se bo na rezini naredila tanka kožica, ki bo varovala pred gnilobnimi droboživkami.

Za vzgojo potaknjencev se obnesejo jogurtni lončki z luknjico v dnu, da odteka odvečna voda. Potaknjenci se lažje ukorenijo v dobri vrtni zemlji, s katerimi napolnimo lončke ter jih postavimo na svetle okenske police, nikakor pa ne na premočno sonce. Prihodnjo pomlad se iz njih začno razvijati nove, lepe okenske cvetlice.

— n

Kaj bo z Raduljo?

Še vedno ni dogovora, kako dokončati začeto hidromelioracijo

ŠKOCJAN — Po šestletnih pripravah so se pred dobrima dvema letoma pričela hidromelioracijska dela v dolini Radulje, s katerimi naj bi v prvi fazi uredili in izboljšali slabih 500 hektarov zemljišče. Stvar bi morala biti s komasacijo vred opravljena do aprila prihodnjega leta, a je vprašanje, kaj in kako bo, saj dela že dolgo stojijo, strokovnjaki pa s tem povzročeno škodo ocenjujejo na večji znesek, kot bi bil potreben za dokončanje začete hidromelioracije.

Do ustavitve del se pri urejanju osnovne odvodnje je prišlo lani po marca sprejetem moratoriju na izvajanje takšnih del v Sloveniji. Posebna revizijska komisija, ki je projekt pregledala, je sicer menila, da se lahko izvaja naprej, a ni bilo tako, in vrsta sestankov na to temo stvari ni premaknila z mrtve točke. Še en tak sestanek sta v ponedeljek v Škocjanu sklical predsednik novomeške vlade mag. Boštjan Kovačič in predsednik sveta krajevne skupnosti Jazez Povšič. Ta po mnogih vročitih besedah spet ni dal jasnega odgovora, kaj bo z dokončanjem začete hidromelioracije Radulje. Sestanek bodo v kratkem ponovili, do takrat naj bi republiko kmetijsko ministristvo dopovedalo ministrstvu za varstvo okolja in urejanje prostora, da je stvar treba dokončati, in to po projekti, za katere je bilo izdano gradbeno dovoljenje. Zanimivo je, da denar pri vsej stvari menda sploh ni problem. Kljub temu bodo Novomeščani doma zadržali odškodnino za spremembo namembnosti zemljišč in s tem dokončali dela, če se bo republika še naprej igrala slepe miši, pri čemer jim predvsem po mnenju krajanov izdatno pomagajo tudi nekateri v novomeški občini.

PLAČUJEJO DAVEK

NOVO MESTO — Novomeška občinska uprava za družbene prihodke je v prvih osmih mesecih letošnjega leta med drugim odmerila in pridobila v blagajno tudi 4.655 milijona dinarjev prometnega davka od prodaje rabljenih motornih vozil. Davek se pobira po 3-odstotni davčni stopnji. Leta nazaj in še lani denarja iz tega naslova skoraj ni bilo. Zaradi prepozne države, ki je v sicer res drugačnih avtomobilskih časih za prodajo avta v prvem od drugem letu lasništva zahtevala 15 oz. 10 odstotkov davka, so se ljudje namreč izogibali »prezgodnjemu« prepisu prodanega avtomobila in s tem plačilu davka.

KONČNO UREJENI TRGI

METLIKA — Te dni naj bi končno začeli z urejanjem kanalizacije na metliških trgih, ki mu bo sledila ureditev trgov. Ta dela so v Metliki načrtovali že precej dolgo, a neprestano odlašali, kar je zaradi neurejenega videza starega mestnega jedra pri meščanih povzročilo precej nejevolje. Med petimi ponudniki del so Metličani izbrali najugodnejšega, črnomaljski Begrad, ki bo uredil kanalizacijo in opravil dela za 3,3 milijona din, medtem ko naj bi metliška obrtna zadruga prevzela vodovodno napeljavno. Z ureditvijo kanalizacije bodo onemogočili tudi ogrožanje Obrha, edinega metliškega vira pitne vode.

Vojna ovira povečevanje izvoza

Zaradi zapore trga južno od Kolpe se Beti še bolj usmerja v izvoz — Oblasti naredijo premalo za promocijo Slovenije kot varne države

METLIKA — Metliška Beti, s 1780 zaposlenimi največja belokranjska firma, pri svojem poslovanju močno občuti izredno težke razmere pri nas. Tržišče južno od Kolpe je tako rekoč zaprto, in to tako zaradi skoroda popolne ukinitve naročil, če pa že pride od tega, da bi kdo kaj kupil, se takoj postavi vprašanje dostave, saj noče nihče peljati robe v tiste kraje, plačilo, zlasti pravočasno, pa je bilo že prejšnjem.

Milo rečeno: na tem tržišču, ki je v prejšnjih časih pomenilo velik del domačega trga, je močno padlo povpraševanje in prodaja se je drastično zmanjšala. V Beti ocenjujejo, da bo letos prodaja na tem delu jugoslovankega trga za polovico manjša, kot je bila še lani. »Mi nismo na silo prekinili nobenih vez in tokov,« pravijo v vodstvu

Leta 1995 telefon v vsakem domu

Telefonijo približati razvitemu svetu

NOVO MESTO — Med ukrepi za izvajanje programa razvoja telekomunikacijskih naprav in omrežij v občini Novo mesto v obdobju 1991—1995, ki ga je nedavno sprejela novomeška občinska skupščina, je bil predviden tudi dogovor med PTT-podjetjem in novomeško vlado o obveznostih ene in druge strani za uresničitev začrtanega programa. Dogovor, ki so ga pripravili v PTT-podjetju, je novomeška vlada z nekaj popravki pretekli teden sprejela.

Program razvoja novomeške telefonije v naslednjih letih je po cenah iz letošnjega junija vreden 400 milijonov dinarjev. Kljub velikemu opravljenemu delu krajevnih skupnosti in posameznikov so razmere na področju telefonije namreč še daleč od zadovoljivih. Denar bo vložen v izgradnjo prostorov za telekomunikacijske naprave in medkrajevnih zvez med glavno, vozliščnimi in krajevnimi centralami ter v razširitev oz. gradnjo novih telefonskih central in krajevnih telefonskih omrežij. Leta 1995 naj bi tako imeli v občini 35 telefonskih priključkov na sto prebivalcev, medtem ko jih je zdaj 21. Izboljšala pa naj bi se tudi kvaliteta in propustnost telefonskega omrežja. Prometne izgube v telefonskem prometu naj bi bile tako pod enim odstotkom.

Od potrebnih 400 milijonov kni samo PTT-podjetje prispevati slabotretjino denarja, dobri dve tretjini pa ga namerava dobiti od bodočih oz. novih telefonskih naročnikov. Z omejitvenim dogovorom je potrjen znesek, ki ga novi naročniki plačujejo PTT-podjetju že od 1. julija dalje. Prispevek za nov telefonski priključek je 2.800 nemških mark, plačljiv je seveda v dinarski protivrednosti, zaenkrat po borznom tečaju marke. Prispevek za telefonski priključek v obrti, družbenih dejavnostih in manjših podjetjih z do 50 zaposlenimi je 5.600, za večja podjetja pa 7.400 DEM.

PARKIRANJE NA PLOČNIKU, DA ALI NE?

METLIKA — Metliški prodajalni Mercator in Žito sta na pristojne občinske organe pred časom že naslovili vlogo, v kateri sta prosili za dovoljenje za parkiranje avtomobilov kupcev pred prodajalnima na CBE 37. A je njuna prošnja naletela na gluha ušesa, zato so se pono-vno odločili za ta korak. Prodajalci poudarjajo, da njihovi kupci ne morejo daleč nositi blaga, ki ga nakupijo v teh dveh živiliških prodajalnih, zato naj bi jim dovolili vsaj nekajminutno parkiranje na pločniku, pešci pa bi lahko uporabljali pločnik na drugi strani ceste. Ko so na metliškem izvršnem svetu pretresali prošnjo, so trgovce povsem razumeli, vendar so poudarili, da po pločniku pred trgovinama pelje ena glavnih peš poti šoloobveznih otrok. Odločili so se, da bodo prometni strokovnjaki odločili, če lahko avtomobili ustavljajo na pločniku, ne da bi pri tem motili promet. Potem se bodo šele odločili, za kakšno parkiranje naj bi šlo.

Črna varianta (še) ni potrebna

Socialne razmere v novomeški občini še niso kritične — Ljudje živijo vse težje, a probleme zaenkrat obvladujejo z dosedanjim socialnim programom

NOVO MESTO — Novomeška občinska skupščina je pred štirimi meseci sprejela socialni program, s katerim naj bi blažili vse večje materialne in druge stiske vse večjega števila ljudi. Ob zadnjem pregledu njegovega uresničevanja so v občinski vladi ugotovili, da socialne razmere v občini še niso tako kritične, da bi zahtevale izredno ukrepanje in oblikovanje tako imenovane črne variante socialnega programa. Preobrat bi lahko prineslo dramatično poslabšanje razmer v občinskem gospodarstvu. Upajo, da se to ne bo zgodilo, če pa bi se, bo vlada na predlog posebne projektne skupine sprejela ustrezne ukrepe.

Tudi v novomeški občini sicer vztrajno narašča in bo še naraščalo število brezposelnih. Marca je bilo brez dela 1.224, konec avgusta pa že 1.983 ljudi.

Nadomestilo za brezposelnost je konec avgusta prejelo 657 upravičencev, medtem ko jih je bilo še v marcu manj kot 300. Število tistih, ki dobivajo denarno pomoč za brezposelnost, se je od 164 zvečalo na 226. Število tistih, ki jim

je družbena denarna pomoč edini ali dopolnilni vir preživljanja, pa se je začela celo nekaj zmanjšala. Ponovno se povečuje število upravičencev do pomoči pri plačilu stanarine, v avgustu jih je bilo že 477, v marcu pa 299. Tistih, ki so oproščeni plačila participacije za zdravstvene storitve, pa je nekaj čez tisoč. Gre za pravico, ki se uveljavlja skozi vse leto, tako da se število mesečno spreminja.

Republika je še bolj na psu

Novomeški gospodarski rezultati niso razveseljivoči, čeprav so dosežene pozitivne spremembe

NOVO MESTO — Splošne gospodarske in še bolj politične razmere letos bolj kot kdajkoli vplivajo na poslovne rezultate gospodarstva. Tako je bila industrijska proizvodnja, ki se neprekinjeno zmanjšuje že od leta 1988, v letošnjih prvih sedmih mesecih v novomeški občini manjša za nadaljnjih 8 odstotkov v primerjavi z lansko. Republiški rezultati so sicer še slabši, industrijska proizvodnja je komaj na ravni leta 1978.

Novomeško gospodarstvo je v prvem polletju — učenke vojne in negotovih povišnih razmer s praktično izgubo nekaterih jugo trgov, krajami premoženja ipd. pa bo v vsej razsežnosti pokazal šele naslednji obračun — s povprečno 24.191 zaposlenimi ustvarilo dobrih 16 milijard dinarjev prihodka, 293 milijonov dinarjev dobička in 139 milijonov dinarjev akumulacije. Z izgubo v znesku 166 milijonov je poslalo 44 podjetij s 5.992 zaposlenimi. Podatki z lanskih niso primerljivi, o pozitivnih spremembah v gospodarstvu naj bi zato govorila hitrejša rast prihodkov od rasti cen, za 64 odstotkov večja akumulacija in za 40 odstotkov manjša izguba ter boljši oz. manj slabi dosežki od republiškega gospodarstva. Seveda je stanje v gospodarstvu zelo kritično, izguba je še vedno za skoraj petino večja od akumulacije, likvidnostno stanje podjetij je še naprej izredno težko in investicijska aktivnost je slaba. Pozitivne spremembe v gospodarstvu so prinesle tudi razbremenitve z davkami za javno porabo.

Relativno manj prihodka je bilo letos porabljenega tudi za osebne dohodke in skupno porabo. Novomeške plače so bile v prvem polletju v gospodarstvu za 5,8 odst. nižje od republiških, v negospodarstvu pa za poldrugi odstotek višje. Zaposlenost se je v tem času znižala za 5,4 odst., brezposelnih je bilo že 1.923 ali za desetino več kot ob koncu leta 1990.

- Življenje piše romane, življenjski standard pa drame. (Andrič)
- Najbolj zanesljivo načelo Peterletove vlade je: kar bo, pa bo. (Kopač)
- Šovinizem je politični aids našega časa. (Michnik)

1990. Skoraj tretjina je brez dela zaradi stečajev; še več bi jih bilo, če republika ne bi sprejela moratorija za uvedbe stečajnih postopkov.

Kot že leta nazaj je svetla točka novomeškega gospodarstva izvoz, kar daje upanje na preživetje tudi danes, ko se svet zapira pred nami zaradi rizičnosti poslovanja z »Jugoslavijo«. V sedmih mesecih je novomeško gospodarstvo izvozilo za 290,7 milijona dolarjev izdelkov. To je le za 0,6 odst. več kot lani (v republiki se je prodaja na tuje zmanjšala za desetino), a predvsem zaradi ukinitve klirinskega načina menjave. Izvoz na trge s trdno valuto je bil večji za 10,4 odstotka. Uvoz v vrednosti 306 milijonov dolarjev je bil večji za 4,8 odst., stopnja pokritja uvoza z izvozom se je nekoliko poslabšala.

V zunanjetrgovinsko menjavo se vse bolj vključujejo tudi zasebna podjetja, letos je bilo takih že 77. Od tega jih je 10 izvozilo za 861 tisoč dolarjev izdelkov, ostali pa so predvsem uvažali. Povečuje se tudi njihov vpliv na zbirne poslovne občinske podatke, in to v pozitivni smeri, saj so imela v prvem polletju večjo akumulacijo kot izgube. Deloma je bilo tako zato, ker skoraj polovica zasebnih podjetij nima zaposlenih in zato ne plačuje davkov in prispevkov, davek iz dobička pa je tudi plačalo le 57 zasebnih podjetij.

Denarno pomoč je v avgustu prejelo 5.077 otrok iz 2.378 družin; povprečno je znašala 952 dinarjev. V Centru za socialno delo opozarjajo, da denarne pomoči otrokom ne sledijo rasti življenjskih stroškov, poleg tega ne malokrat kasnijo, saj jih izplačujejo v začetku šolskega leta, v centru rešujejo z dodelitvami enkratnih pomoči. Letos so na ta način pomagali že 611 družinam, od tega jih je 437 dobilo denar iz blagajne dodatnega socialnega programa. V juliju in avgustu so v centru tudi dodelili brezobrestno posojilo 24 družinam v skupnem znesku 292 tisočakov. Takšno posojilo je namenjeno urejanju najnujnejših življenjskih pogojev, nakupu šolskih potrebščin, kurjave ipd. Posojilo znaša do 20 tisoč dinarjev, vr-

• Od predvidenih javnih del, s katerimi naj bi pomagali blažiti socialne probleme, je v občini zaenkrat stekla nega na domu in pomoč starejšim osebam preko Doma starejših občanov, vzdrževanje vrtecev, čiščenje črnih smetišč preko Komunele ter urejanje okolja v Žužemberku. V teku ali pred začetkom pa so še nekatere nove oblike dela, ki naj bi prav tako prispevale k učinkovitejšemu premaganju raznih stisk posameznikov in družin. Poleg denarne pomoči je namreč mnogim potrebna tudi spodbuda in pomoč, da se aktivno vključujejo v odpravljanje svojih težav.

niti ga je treba v desetih mesecih. V centru so v zadnjem času tudi dodelili 31 paketov najnujnejših živil družinam, od tega osmim pribeglim iz vojne Hrvaške. Z. L.-D.

RAZSTAVA ORAČEVIH VOJNIH SLIK

NOVO MESTO — Novomeški slikar Janko Orač je ob agresiji jugoslovanske armade na Slovenijo kot teritorialec doživel boje na Medvedjeku in ta doživljanja in občutja likovno izrazil. Nastalo mu je več ciklov slik, ki se jih je zdaj odločil razstaviti. V mali dvorani Dolenjskega muzeja bodo odprli jutri, v petek, 20. septembra, ob 19. uri razstavo, na kateri bo pod skupnim naslovom Kresna noč na Medvedjeku na ogled do nedelje, 13. oktobra, 35 Oračevih slik.

Odloča le delo, ne vera

Kljud vojni v Kolpa keru v Radatovičih izpolnjuje plan in obveznosti do tujih kupcev — Izvoz

RADATOVIČI — Čeprav je vojna najprej v Sloveniji in sedaj na Hrvaškem kar krepko posegla tudi v delo v edini tovarni v Radatovičih in tem delu Žumberka sploh — v Kolpa keru, se vodstvo in vsi tam zaposleni močno trudijo, da bi do konca leta izpolnili plan, to je, da bi proizvedli 55.000 kuhinjskih pomivalnih korit iz keramike. Kar 70 odst. proizvodnje namreč izvozijo, in to izključno na konvertibilno tržišče, največ v države zahodne Evrope, kuhinjska korita iz Radatovičev pa prodajajo tudi v Jordaniji, v Singapurju, v Novi Zelandiji, Tajski, Avstraliji, Kanadi in še kje.

Štefan Gudasić

»Delamo izključno po naročilu in ne na zalogo, dela pa je toliko, da vseskozi delamo v treh izmenah. Zaradi vojne v Sloveniji in sedaj na Hrvaškem so bili in so še vpoklicani tudi naši delavci, tako da se je zgodilo, da so bili v izmeni samo dva ali trije delavci namesto šestnajstih ali osemnajstih. Ze od konca maja delamo v okrnjeni zasedbi. Tak izpad moramo nadomeščati tudi z delom ob sobotah in nedeljah,« je povedal vršilec dolžnosti direktorja Kolpa kera, inž. Štefan Gudasić. Gudasić sam dobro pozna križe in težave dela v vojni razmerah, saj se je na delo v Radatovičih vsak dan vozil iz več kot 50 km oddaljene Duge Reše, najprej čez barikade v Sloveniji, sedaj na Hrvaškem.

V radatoviški tovarni, ki je eden od delov delniške družbe Kolpa, je zaposlenih okoli 50 ljudi, sedaj pa proizvajajo 12 različnih modelov kuhinjskih pomivalnih korit v 16

barvah oziroma kombinacijah. »Tudi v teh težkih razmerah izpolnjujemo vse obveznosti do naših partnerjev. Res pa se je domači trg v zadnjem času skrčil skorajda izključno na Slovenijo in le nekaj mallega prodamo še na Hrvaškem, medtem ko v drugih delih nekdanje Jugoslavije tako rekoč nič.« Kot rečeno, je radatoviška tovarna edini industrijski obrat v tem delu Žumberka in daje hkrati lepemu številu domačinov. Sedaj, ko na Hrvaškem divja vojna, je treba razmeram v kolektivu na tem narodnostno mešanem območju posvetiti še posebno skrb. »Za sedaj se lahko pohvalimo, da vojne psihoze pri delu v tovarni ni čutili. Kako je to v zasebnem življenju, ne vem in se v to tudi nočem spuščati,« pravi Gudasić. »Za nas je važno delo, vse v tovarni izvira iz dela in se nanj veže in nas ne zanima ne nacionalna, ne verska, ne ideološka, ne kakršna koli druga pripadnost naših delavcev.«

A. B.

Novomeška kronika

PRESELJEVANJA — V času odhajanja JA iz Slovenije se je tudi iz Novogajanja v južnejše kraje z očeti, poklicnimi vojaki, odselilo nekaj celih družin. Priče so vedele povedati, da je z nekaterimi romalo iz stanovanj prav vse, tudi radiatorji, pipe pa celo školjke. A glej ga, zlomka, v novem prebivališču se odseljenec iz Slovenije ne cedita med in mleko, siši se, da so mnoge strpali kar pod šotore. Deli družin se tako sem in tja že vračajo v Slovenijo. Pred kratkim se je v Novo mesto vrnila gospa, ki je ob odhodu stanovanje povsem izpraznila, ker »se Slovenci s tem že ne bodo okoriščali«. Zdjaj ima probleme, saj je komaj dobila sosede, ki so ji pripravili odstopiti svojo školjko. Do nove (in še do česa) pa kani gospa priti na račun občinskega stanovanjskega sklada, češ da so ji stanovanje po njenem odhodu demontirali Slovenci!

PIEETA DRUGIČ — V prejšnji kroniki smo okrcali sestankujoče v GIP Pionir, ker se nihče niti z besedo ni spomnil nedavno preminulega direktorja Slavka Guština. Tudi odbor Območne gospodarske zbornice Novo mesto je pretekli teden pozabil reči kakšno besedo v njegov spomin. Stvar je tokrat še bolj neprijetna, Guština je bil namreč predsednik te zbornice.

SMETI — Prebivalci Kristanove ulice, ulice Nad mlini in drugih ulic na Grmu oz. v Kandiji se pritožujejo nad smetarji novomeške Komunele. Jezi jih, da jih vidijo bolj poredko kot prej, ko je bila smetarna še nižja od zdajšnje. Trdijo tudi, da smetarji nimajo »voznega reda« odvoza smeti, tako ljudje ne vedo, kdaj se bodo pojavili. Krivde za to, da je okrog smetnikov vse zraslo, sicer ne valijo le na komunele, ker vedo, da so za stvar krivi Cigani, jezi pa svinjarja kljub temu.

Ena gospa je rekla, da z gradnjo nove novomeške porodnišnice vsakor ne bi smelo biti posebnih težav, saj je temeljni kamen izdatno požegnala delegacija svetih mošt.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 21. septembra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živili:

- v Novem mestu: prodajalna Dom v Bršljanju
- v Šentjernejju: Samopostrežba Mercator
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec
- v Žužemberku: Market Dolenjska
- v Straži: Samopostrežba KZ
- v nedeljo bo odprta od 8. do 11. ure v Novem mestu Samopostrežba na Glavnem trgu 23.

Sprehod po Metliki

NEKAJ METLIŠKIH OBČINSKIH ADMINISTRATORJEV se bo lotilo jeseni študija ob delu, kajti delo v občinski upravi zahteva iz dneva v dan bolj solane ljudi. Knjig in skript se bodo prijele predvsem predstavnice nežnejšega spola, upravi pa jim bo pomagala tako, da jim bo plačala stroške solanja.

IZ OBČINSKEGA PRORAČUNA GRE KAR PRECEJ cvenka za plačevanje bolniških tistim delavcem, ki so zaposleni pri obrtniki. Ob vesloplnem poslovanju manjkanju denarja vlada razmišlja, kako zmanjšati ta strošek, vendar do kakšne pametnega zaključka ne pride. »Najbolje je, če človeku dokazati, da je zdrav,« trdi gospod izvršnik Jože Matekovič, ki rdečo instrumente nadzora nad tistimi, za katere ssumijo, da jih razen biferiranja ne gloda nikakršna bolezen.

OB POJAVU PRVIH BÉGUNCEV s Hrvaškega je metliški Rdeči križ hitro reagiral. Pozanimal se je, kakšno pomoč potrebujejo ljudje, ki so se znašli v nesreči proti svoji volji. Aktivisti RK so se dogovorili, da bodo pomagali družinam, ki sprejele nesrečnike, s hrano, obutvijo in obleko. Občinsko vodstvo RK se je pričel tudi z republiškim RK, zato je pričel kovati usklajeno delovanje. Šoloobvezne otroke bodo vključili v pouk v metliški žakanski osnovni šoli, aktivistke metliškega RK pa bodo še posebej poskrbele za starejše begunce z one strani Kolpe.

ČLANI METLIŠKE VLADE v metliški ogledali vire vodopreskrbe v metliški občini. V avtomobilih, ki so jih popeljali v predele te domala najmanjše slovenske občine, so imeli tudi zalogo hrane in sje občine, ne vem in se v to tudi nočem spuščati,« pravi Gudasić. »Za nas je važno delo, vse v tovarni izvira iz dela in se nanj veže in nas ne zanima ne nacionalna, ne verska, ne ideološka, ne kakršna koli druga pripadnost naših delavcev.«

Črnomaljski drobir

»TENISICE« — V izložbi nekakšne trgovine zvenčega imena Butik Valentin (ali je to Rudolfo ali tisti Valentin, ki ima ključ od korenin, ali kar domači Tine, še ni razjasnjeno) ponujajo na slovenskem tržišču povsem nov artikel - tenisce. To čudo »slovenačkog« besedotvorja stane 500 din, kar je več kot Glottin Slovenski pravopis. Navali, narode, još malo pa nestalo! (Pa ne pravopisa.)

MUKANJE — Muziciranje v črnomaljski glasbeni šoli ves čas spremlja zateglo mukanje iz bližnje klavnice, ki kljub dobro zaprtim oknom vdira v črnomaljski hram glasbe in se s svojo otožnostjo meša z zvoki klavirja, harmonike, kitare ter drugih instrumentov. Pa v šoli pravijo, da imajo oni še kar lepo v primerjavi s stanovalci Ulice Mirana Jarca, ki morajo mukanje poslušati tudi ponoči. Ravnatelj Šole Silvo Mihelčič je že nekajkrat ta »kravji koncert« iz klavnice posnel na magnetofon. Kako in za kaj bo posnetke uporabil, je skrivnost. Vsekakor se bo slušalo.

AKTUALNO — V hodniku stavbe, v kateri imata prostor semiški krajevni urad in KS Semič, visita na oglasni tabli tudi dva zelo aktualna poziva. Prvi poziva vse lastnike zidanih, vikendov in drugih podobnih objektov, da do konca septembra lanskega leta namestijo na te stavbe tablice s hišnimi številki. V drugem z dne 20. februarja 1990, pa črnomaljski izvršni svet, katerega predsednik je bil takrat Jože Mržlak, obvešča vse »morebiti pomotoma izpuščene lastnike« kmetijskih zemljišč, ki jih je leta 1989 prizadela toča, da se še lahko javijo.

Drobne iz Kočevja

ZNIŽANJA IN POSOJILA — Trgovine ponujajo razna občutna znižanja cen in tudi ugodne kredite. Ne kaže pa vsemu verjeti, saj je včasih ceneje tam, kjer ni posuša; krediti pa tudi niso tako ugodni, kot objubljaljo, ampak so najpogosteje močno zasoljeni.

ŠIVILJSKA DELAVNICA — V zgornjih prostorih Name so zmanjšali gostinske prostore in na ta račun oddali nekaj lokalov. Med njimi je tudi šiviljska delavnica, kjer šivajo nova oblačila pa tudi popravljajo starejša in nova, ki ste jih kupili, pa to ali ono na oblačilu ni v redu. Na primer: proizvajalci konfekcije očito menijo, da smo opice, zato imajo skoraj vsa oblačila manj ali bolj predolge rokave, ki nam jih v tej delavnici skrajšajo.

Ribniški zobotrebci

TITO V OMARI — Med občudovanjem lepe omare v nekem podjetju je gost pokukal tudi vanjo. Najprej je ugotovil, da je prazna, potem pa je le opazil v njej večjo sliko v okvirju, obrnjeno proti zadnji steni omare. Ko jo je obrnil, je videl, da je na njej Tito. Republiško navodilo o obelježjih v uradnih prostorih pravi: »Uradni prostori upravnih organov bi morali biti urejeni tako, da ne vzbujajo nikakršnih pomislekov politične narave. Uradne prostore naj bi — odvisno od njihovega namena — obelježevali le uradni simboli države Slovenije oziroma simboli občine ali mesta, kot so na primer grb, znak, zastava in podobno.«

PRED PODRAŽITVAMI — Ribniški izvršni svet je dobil predlog za podražitev staniar, vode, geodetskih storitev in storitev veterinarskega zavoda. Predloga za podražitev centralne kurjave pa (še) ni, ker je ta že zdaj dražja kot v Kočevju, kjer se je pravkar podražila. Ribničanje so na to pogurtavščino ponosni in pravijo: »Naj se ve, da je Ribnica nekaj več kot Kočevje in da lahko tudi več plačamo.«

Trebanjske iveri

STAVKA — Potem ko so na ponedeljkovi seji trebanjske vlade ugodili pritožbi in zahtevi samostojnega sindikata občinskih upravnih delavcev, da povečajo plače občinarjev za 18,4 odstotka s 1. julijem, kakor nalaga republiški zakon, in ne šele 1. septembrom, kot so sklenili v izvršnem svetu 4. septembra, ni več razlogov za napovedano stavko delavcev uprave. Tako nam je potrdil tudi predsednik omenjenega sindikata Dušan Mežnaršič. Mišogreda: za družbene dejavnosti pa je obveljal prvotni sklep o povšanju plač za omenjeni odstotek, a s 1. septembrom. Toda, če je vse jasno, da je to povšanje plač avtomatizem, zakaj tolikšen rompompom, se je vprašal kmet Tone Fortuna. Kmetje imajo tudi izpad dohodka pri krompirju za 80 odstotkov, bodo zaradi slabe letine, plač v šolstvu, zdravstvu kmalu vsi šli na cesto?

KOVČKI — Vrtilka dolžnosti direktorice trebanjskega zdravstvenega doma Ana Bilbija je zaradi pomanjkanja denarja za zdravstvo vse bolj nemočna pri zagotavljanju normalnega dela. Pravi, da hodi zdravniki na teren z razdrapanimi in pomanjkljivo opremljenimi kovčki in da za zdravila porabijo bistveno manj kot v drugih občinah, ta prihranek pa naj ne bi vplival na kakovost zdravljenja.

ABRAHAM — Direktor Stanovanjske zadruga Šentrupert Peter Brcar ima sicer rojstni dan natančno na poletni solsticiji, a, ker se letos srečuje z Abrahamom, rad postreže s svojo, pod Nebesi prideleno rujno kapljico ali da vsaj za briganec tudi sredi septembra.

IZ NAŠIH OBČIN

Iskra se vzpenja na zeleno vejo

Izgubo zmanjšujejo, izvoz povečujejo — Leto naj bi končali pozitivno — V dveh letih nameravajo podvojiti produktivnost — Konec uravnilovke

SEMIČ — Stanje v semiški Iskri se iz meseca v mesec izboljšuje in zadnje mesece ta največja delovna organizacija v črnomaljski občini posluje ne samo brez izgube, marveč celo z manjšim dobičkom. Po prvem četrtletju je izguba znašala 12 milijonov dinarjev, ob polletju le še 8 milijonov, do konca leta pa naj bi jo povsem odpravili in leto končali s pozitivnim poslovnim rezultatom.

»Tudi likvidnostno stanje naše firme se izboljšuje, zadnje čase nimamo večjih likvidnostnih težav in redno izplačujemo osebne dohodke, ki pa so zaradi izgube omejeni,« je povedal direktor semiške Iskre Janez Štefanič. Največ je vredno to, da imajo v tej semiški tovarni dovolj dela, naročil je toliko, da morajo delati tudi ob prostih dneh in ponoči. In vse to delajo za izvoz. V prvem polletju je izvoz vrednostno za 40 odst. večji kot v enakem obdobju lani in še raste, medtem ko se je prodaja na domačem trgu zmanjšala za 16 odst. in ne kaže, da se bo to zmanjševanje kmalu ustavilo. »Trenutno vse naše zmogljivosti delajo za izvoz, sicer pa bomo letos izvozili več kot trikratno proizvodnjo,« pravi direktor Štefanič. Semiška Iskra je aktivni izvoznik, saj je mesečna vrednost njenega izvoza med 1,5 do 1,7 milijona dolarjev, medtem ko uvozijo za okoli 600 tisoč dolarjev na mesec.

SLIKE O KOLPI

ČRNOMELJ — V črnomaljski galeriji Miniart bodo odprli jutri, v petek, 20. septembra, ob 20. uri novo likovno razstavo. Z deli, ustvarjenimi na temo Kolpa, se bo predstavil slikar Kostja Virant, v Ljubljani udomoljeni dolenski rojak iz Straže. Virant je predtem že ustvaril cikel akvarelov o Krki in ga tudi razstavljal.

V vsaki vasi imajo asfalt

Letos je dobilo asfalt 15 vasi v KS Semič

SEMIČ — S 3.700 prebivalci, ki živijo v 52 naseljih, je krajevna skupnost Semič med največjimi, če ne celo največja v črnomaljski občini. Poleg tega je na območju te krajevne skupnosti še kakih 20 opuščeniških kočevskih vasi oz. njihovih ostankov. Letošnje leto je bilo za to veliko krajevno skupnost eno najuspešnejših sploh, saj so opravili vrsto stvari, zlasti na komunalnem področju, kar je za te kraje sedaj najpomembnejše.

Te dni se končujejo dela pri asfaltiranju vaških poti in povezav z lokalnimi cestami. Tako bodo letos v 15 vaseh asfaltirali skupaj okoli 14 km poti in cest. V glavnem gre za bolj odmaknjene in nerazvite vase. Asfalt so oziroma bodo dobili v Praprečah, na Sodjem vrhu, v Cerovcu, na Hrību pri Cerovcu, v Stranski vasi, na Pogledu, v Brezju pri Vinjem vrhu, v Nestopljih vasi, na Trebnjem vrhu, v Kotu, Potokih, Prelogah, Brezju pri Rožnem Dolu, na Gornjih Lazah in v Mašlju pri Črmošnjicah. Kot rečeno, je večina del že opravljenih, vsa stvar pa bo skupaj stala več kot 8 milijonov dinarjev; od tega bodo gospodinjstva prispevala 1,75 milijona dinarjev (1,5 milijona v denarju, ostalo pa s delom), drugo pa so sredstva iz raznih virov, od samoprispelka in prispevka občine do kredita zavarovalnice Tilia. Tako bo imela tako rekoč vsaka vas v

semiški krajevni skupnosti asfalt in le posamezne hiše so še, ki niso z vaško ali lokalno cesto povezane z asfaltno potjo

Tudi telefon imajo v vsaki vasi in v semiški telefonski centrali, ki pokriva to območje. Sedaj je glavni problem v krajevni skupnosti vodovod, saj več kot pol vasi še nima vodovoda. Bo pa to zaradi zelo težkega terena izredno težko delo, ponekod pa vodovoda gotovo še lep čas ne bo. Če bo vloga na republiški sklad za demografsko ogrožena območja ugodno rešena, bodo vodovod že kmalu dobili v Nestopljih vasi, Brezju pri Vinjem vrhu, na Pogledu in Starihovem vrhu. Pred tremi meseci so bila ta dela ocenjena na 3 milijone dinarjev.

Večja veljava zasebnikov

Trebnje — V letošnjem prvem polletju so se v trebanjskem gospodarstvu nadaljevali premiki v organizacijski in lastniški strukturi. Do sprememb je prišlo predvsem v korist manjših podjetij in privatne lastnine. Zasebna podjetja imajo vse pomembnejšo vlogo tudi v doseženih rezultatih poslovanja in pri zaposlovanju. Tako letos znaša delež prihodka zasebnih podjetij v vseh prihodkih 11,4 odst. (lani 4,1), delež števila zaposlenih pa 3,6 odst. (lani 0,6 odst.).

Krajevno skupnost, je okoli 730 priključkov; v krajevni skupnosti je okoli 200 km telefonskih linij, postavljeni pa so skupaj kakih 1500 drogcev. Če ne upoštevamo Semiča, kjer za napeljavo telefona ni bilo takega zanimanja kot v ostalih krajih, ima kar 90 odst. gospodinjstev v krajevni skupnosti telefon. Poleg tega so letos napeljali industrijski tok v Brezje pri Rožnem Dolu, razširili pokopališče in dokončali mrliško vežico pri sv. Roku. Pripravljajo se na gradnjo telefonskega omrežja v okviru semiškega zazidalnega načrta Mladica. A. B.

V Rožni ulici se boje zime

Bivši blagajnik hišnega sveta oskubel stanovalce za okrog 20.000 litrov kurilnega olja

MOKRONOG — »Se bomo gledi ali ne?« to je bila osrednja in pravzaprav edina točka dnevnega reda razširjenega hišnega sveta stanovalcev iz treh blokov v Rožni ulici v Mokronogu pretekli petek zvečer. Ljudem je dvignil temperaturo njihov prejšnji blagajnik in kurjač hkrati, E. S., ki ga sicer ni bilo na spregled, čeprav so ga povabili s poštno povratnico. Je že vedel, zakaj se ni prikazal razjarjenim sosedom, sokrajanom in številnim sodelavcem. E. S. in njegova žena delata v mokronoški Iskri.

Svojega bivšega blagajnika in kurjača stanovalci Rožne ulice iz 1., 2. in 3. bloka, kjer je 33 stanovanj, dolžijo, da jih je oskubel za 44.750 din oz. tedaj za okrog 20.000 litrov kurilnega olja. Tako vsaj so ugotovili preiskovalci UNZ Novo mesto, katerim so stanovalci prijavili svojega blagajnika in kurjača, potem ko so sami izčrpali vse možnosti, da bi se pogovorili »po človeško.« Toda E. S. je izigral posebno komisijo, ki jo je imenoval hišni svet, da bi raziskala primer, saj ji ni hotel izro-

čiti niti dokumentacije o svojem poslovanju. Blagajnik hišnega sveta je bil od oktobra 1986, kurjač pa eno leto.

Ko je marca letos prevzela posle blagajničarke hišnega sveta v Rožni ulici Melita Starič, je lahko le ugotovila, da so od stanovalcev poprej kar prizadevno pobirali denarce. Novi kurjač Franc Štamcar je 24. maja nameril in cisterni komaj 833 litrov olja. Za kurilno sezono potrebujejo v Rožni dolini okrog 22.000 litrov olja. S posredovanjem Pavla Jevšvarja so stanovalci pred novo kurilno sezono zdaj le delno oskrbljeni z oljem. Toda za vso sezono olja ni dovolj, zato se stanovalci v višjih nadstropjih in v pritličnih stanovanjih upravičeno bojijo, da jih bo letos zeblo. Zvečine pa gre za mlade družine. Med temi je tudi družina E. S., ki je tako zagodel svojim stanovalcem. Z njim so imeli težave že prej v trebanjski Komunalni, kjer niso pravčasno prejeli od stanovalcev Rožne ulice pobranega denarja za vodo in smeti. P. PERC

Velike podražitve

Plače jih ne dohajajo

KOČEVJE — Občinski izvršni svet je 9. septembra sprejel sklep o novih podražitvah komunalnih uslug, ki so se letos že enkrat občutno podražile. Stanarina bo dražja ponovno za 35 odstotkov. Še bolj se bo podražilo ogrevanje, in sicer za gospodinjstva za preko 55 odstotkov in bo znašala za kvadratni meter stanovanja 18,50 din. Ob tem je bilo sklenjeno, da se bo cena ogrevanja lahko povečevala brez odobritve izvršnega sveta, in sicer v sorazmerju s cenno goriva, ki predstavlja 80,7 odstotka cene ogrevanja. Povečana je še cena za vodo, in sicer za gospodinjstva za 30 odst., in znaši 10,50 din. Cena čiščenja odpadka je za gospodinjstva za 55,9 odstotka višja in znaša 1,20 din od kubika porabljene vode. Cena odvajanja odpadka se je za gospodinjstva podražila za 9,4 odstotka in znaša 0,70 din za kubik porabljene vode. Odvode odpadkov pa je dražji za 5,3 odstotke in znaša 0,60 din za kvadratni meter stanovanja.

Izven teh cen so se podražile tudi mnoge druge. Naj omenimo le, da je jeklenka plina veljala pred nekaj meseci 108 din, danes pa je treba zanjo odšteti že 240 din. J. P.

IZ VELIKIH POLJAN

VODA DVAKRAT NA DAN — Zaradi suše imajo Velike Poljane težave z vodo. Dobivajo jo le po nekaj ur dvakrat na dan. Vodovod za Poljane je namreč speljan skozi vojaški objekt Ortnek in vojska se je kar brez vprašanja priključila nanj. Vojaški na pravilo, da vodo preudarno uporabljajo — le za pitje in kuhanje.

KAJ BO S KOZLERJEVO POSESTJO — Kozlerjeva posest je bila dvakrat nacionalizirana. Zemlja je zdaj precej zapuščena. Kakšna bo njena usoda in usoda spodnjega gradu, se še ne ve, ker menda veleposelnikom ne bodo vračali zemlje oz. vsaj vse ne. Tako se sliši. Na tej posesti je v prejšnjem stoletju živel tudi Peter Kozler, avtor prvega zemljevida slovenske dežele in njenih pokrajin. J. PRIMC

Za reveže bo vrtec dražji

Po sklepu izvršnega sveta bodo plačevali manjši del oskrbnine za otroke tudi starši doslej oproščenih

KOČEVJE — Vsi starši, ki imajo otroke v vrtcu, naj prispevajo za kritje stroškov nabave živih najmanj po 582 din za otroka na mesec. Tak sklep je bil sprejet na zadnji seji občinskega izvršnega sveta Kočevje. Veljal bo za tiste družine, ki dobivajo na mesec po 1.280 din otroških dodatkov na otroka, za bivanje in oskrbo otroka v vrtcu pa doslej niso prispevali nič in jim je ves otroški dodatek ostal. Prizadel bo le 44 družin, ki imajo v vrtcu skupno 59 otrok, se pravi, da bo vrtec tako pridobil na mesec 34.000 din, do konca leta pa 103.000 din.

Po dosedanjih izračunih je ocenjeno, da bo primanjkljaj v vrtcih znašal letos 1.380.000 din. Oskrbnina za otroke v vrtcih se je letos podražila že 1. maja in 1. avgusta, najprej za 17, nato pa še za 25 odstotkov. Skupno je zdaj v vrtcih 673 otrok, medtem ko jih je bilo maja 88 več.

Od 673 otrok v vrtcih starši za 54 otrok doslej niso prispevali nič. Ta podatek velja za začetek meseca, medtem ko je bilo 10. septembra takih otrok 59. Kot smo že omenili, so to otroci, za katere dobivajo starši najvišji otroški dodatek, ker imajo pač najnižje dohodke

na družinskega člana. Za nadaljnjih 52 otrok starši-tudi ne plačujejo nič, pač pa je otroški dodatek za njihove otroke v zneskih od 750 do 990 din na otroka preusmerjen v vrtec, se pravi, da ga starši ne dobijo. Starši s še manjšim otroškim dodatkom so na mesec prispevali za otroka povprečno okoli 1.100 din. Polno ceno oskrbnine pa so plačevali starši za 102 otroka, in sicer za otroke do treh let po 2.020 din, za otroke od 3 do 7 let po 1.571 din in za otroke v družinskem varstvu po 2.062 din. J. P.

KDO BI SPREJEL BEGUNCE?

TREBNJE — Tukajšnji občinski odbor Rdečega križa prosi občane, ki so pripravljene sprejeti begunce, naj se kako oglasijo na sedežu Rdečega križa v Trebnjem. Občinski odbor RK ima sedež na Gubčevi cesti 16, njegov telefon pa je 44-182. Beguncev razen eno družino v občini za zdaj še ni, vendar Rdeči križ računa z možnostjo njihovega prihoda.

Zakonito ali ne?

To je vprašanje, na katero še ni dokončnega odgovora

KOČEVJE — O dodeljevanju občinskih kadrovskih stanovanj je bila najzihavnejša razprava na zadnji seji zborov občinske skupščine Kočevje v ponedeljek, 16. septembra. Po daljši in ostri razpravi so bili sprejeti sklepi: občinska skupščina ne odobrava niti načina sprejemanja Pravilnika o dodeljevanju kadrovskih stanovanj niti meril za dodeljevanje stanovanj; izvršni svet naj pripravi do naslednje seje občinske skupščine nov osnutek pravilnika in pri tem upošteva predloge in zahteve, izražene na tej seji občinske skupščine; stanovanja, zaradi katerih je izbruhnila afera, je treba prodati na javni licitaciji, če to dopušča zakon. Sklenjeno pa je bilo tudi, naj občinska statutarnopravna komisija in komisija za družbeni nadzor, okrepjena s po enim predstavnikom strank, poskrbita za zanesljiv odgovor, če so bili postopki v zvezi s sprejemom pravilnika (sprejel ga je izvršni svet občinske skupščine) in dodeljevanjem stanovanj v redu ali ne.

Med razpravo je vsaka stran ostala pri svojem mnenju. Predstavniki socialistične stranke in še nekateri so dokazovali, da je bil pravilnik sprejet tajno in da je nezakonit, saj ni bil nikjer, tudi ne v Uradnem listu, javno objavljen; predsednik občinskega izvršnega sveta pa, da je bil po njegovem prepričanju pravilnik sprejet zakonito.

Nadalje je bilo v razpravi predlagano, naj bi bili do kadrovskih stanovanj upravičeni tudi kadri iz gospodarstva; da je treba natančneje opredeliti, kdo je kader; da je vprašljiva starostna meja upravičencev do kadrovskih stanovanj itd. Posebno je bilo poudarjeno, naj bi imeli prednost pri dodeljevanju teh stanovanj domačini, saj bi tako preprečili beg domačih kadrov in uvoz »tujih«. Zahtevano je bilo tudi, naj bi bili upravičenci do teh stanovanj le državljani Slovenije.

PRAKTIS ZA ZIMSKO TEGOBO — Na 24. MOS v Celju ob stojnici trebanjske Uniehnne zbuja veliko pozornost povsem nov izdelek na našem tržišču, ki mu bi lahko laično rekli - plastične verige za vožnjo v zimskih razmerah (na sliki). Toda Barlogov Praktis pripomoček za lastnike jeklenih konjičkov, je precej več kot to. Toda več podrobnosti prihodnjč. zdaj naj le še zaupamo, da bodo te dni začeli s serijsko proizvodnjo Praktisa, ki utegne pomeniti majhno revolucijo. (Foto: P. P.)

Republika je preveč mačehovska

Trebanjci odločno protestirajo zoper izračun republiških oblasti za proračun

TREBNJE — Trebanjci že nekaj časa opozarjajo na zagate svojega občinskega proračuna kot sestavnega dela t.i. in edino zvečičavnega integralnega proračuna Slovenije.

Že začetni izračun republiških oblasti je namreč trebanjski občini odrezal najtanjšo rezino, 7.400 din na prebivalca, znano pa je, da je nekaterim občinam republika dodelila toliko denarcev za občinsko malho, da pride na prebivalca tudi 12.000 din na prebivalca. Zaradi tega je bil letošnji trebanjski proračun že ob sprejetju bistveno manjši kot v prejšnjih letih. To znižanje pa je slo predvsem na račun manjših naložb v infrastrukturo.

Ob inflaciji, ki bo ob koncu leta verjetno trimestna, republiška oblast loži

Trebanjce z možnostjo povečanja proračuna za kakšnih 13 odst. Ne, da bi bili Trebanjci bogsigavni kako viraževni, bolj gre za nezupanje Trebanjev do republiške oblasti, bojazen, da gre tudi v tem primeru zgolj za prazne obljube. Kako nam si namreč razlagajo takšno besedno radodarnost, ki je v popolnem nasprotju s praksom. Ta pa med drugim neusmiljeno dokazuje, da republika izpolnjuje obveznosti, ki jih ima do proračuna občine Trebnje le v višini 20 odst.! Za ogromno škodo, ki jo je na objektih prizadejalo katastrofalno neurje s

točo na Mirni in okolici, iz republiških solidarnostnih sredstev na ta konec slovenske dežele ni kanil niti belič.

Trebanjski župan Ciril Pungartnik je tudi na slavnostnem zasedanju trebanjske občinske skupščine menil, da je napočil čas, da Trebanjci javno izrazijo nezadovoljstvo, »saj je nesprijetljivo, da osebni dohodki tistih delavcev, ki so vezani na proračun v letu dni padejo glade na rast življenjskih stroškov za več kot 100 odst. in da se sredstva za infrastrukturo, ki v bistvu pomenijo možnost utesnitvevanja programov krajevnih skupnosti zmanjšajo realno za 300 odst.!«

P. PERC

Poslanci, glejte na svoje volivce

Sindikalna stališča

V posavski območni organizaciji sindikatov so na posvetu predsednikov sindikatov podjetij 6. septembra letos ob razpravi o predlogih zakonov o lastniškem preoblikovanju podjetij, denacionalizaciji in združenju sprejeli nekatera stališča in sklepe.

Sindikati so za lastninjenje podjetij, saj bodo samo znani lastniki premoženja znali poskrbeti za učinkovitost svojega denarja. Smo za vračanje nesmišljeno in protizakonito odzvetega premoženja. Smo za sodobne zadržane kmetov in obrtnikov. Če že razmišljamo o Evropi, potem morate v teh zakonih videti tudi naš interes, saj smo bili delavci neposredni ustvarjalci družbenega premoženja, pogosto na račun nižjih plač. Vzoredno s temi zakoni naj se sprejme tudi zakon o soupravljanju.

Zaradi vpliva teh zakonov na zaposlenost mora vlada obenem sprejeti razvojno socialni program. Sedanja delovnopravna zakonodaja ne daje delavcem niti minimalnega varstva. Podpiramo sklepe in stališča izredne konference ZSSS! Hočemo postati partner v razgovorih z vlado in skupščino RS Slovenije, saj smo vsi zainteresirani za ekonomsko močno samostojno državo. Sproti predlagani klasifikaciji podjetij. Naj bo lastninjenje opravljeno za vse pod enakimi pogoji! Trg naj pokaže, kdo bo preživel. Bojimo se namreč močnega prelivanja kapitala. Brez dokapitalizacije ne bo uspešnega lastninjenja. Sproti splošnim državnim delničarjem, ker na njih ni znanega nosilca. Sproti za delnice znanih podjetij, najbolj tistih, v katerih so delavci zaposleni ali pa iz katerih so odšli v pokoj.

Poslance iz Posavja opozarjamo, da so naši člani, ki se zavzemajo za ta stališča, iz vseh strank, torej tudi njihovi volivci. Torej ste, gospodje poslanci, odgovorni tudi svojim volivcem, in ne le strankarskim vodstvom! Zato smo prepričani, da boste v parlamentu zastopali tudi naša (vaša) stališča, so zapisali v območni organizaciji sindikatov Posavja.

STANARINE VIŠJE

SEVNICA — Sevnška občina je na repu po višini stanarin med slovenskimi občinami. Razlog tiči tudi v tem, ker stanarini niso hoteli povzročiti ravno pred sevnškim referendumom za krajevni samoprispevek. Kot smo že poročali, referendum 30. junija kljub tej ozirnosti vlade ni uspel. Potem je prišla vojna ... Sevnšiki izvršni svet je zdaj sklenil s 1. septembrom povečati stanarine za 40 odst.

SELITEV SOCIALISTOV

KRŠKO — Območna organizacija Socialistične stranke Slovenije se je preselila v nove prostore v stavbo bivše stanovanjske skupnosti Krško na CKŽ 30. Člani, simpatizerji in drugi lahko najdejo omenjeno strankino predstavništvo v sobah 8 in 9, kjer ima območna organizacija »uradne ure« ob ponedeljkih in torekih od 15. do 17. ure in ob četrtkih od 17. do 19. ure. Telefon, na katerega zainteresirani lahko pokličejo strankino osebje po selitvi organizacije, je 34-711.

Meso in še kaj

Trgovina na Bizeljskem

BIZELJSKO — Pred dobrim mesecem je brežiška Agraria tu odprla mesnico. Tovrstna trgovina ni v svetovnem niti v brežiškem občinskem merilu nikakršen izum, toda prodajalne mesa so domačini menda vseeno precej veseli. »Potrebe po taki mesnici so bile in Agraria se je odzvala. Kljub sedanja gospodarski krizi, ki ni obšla praktično nikogar, se je našel denar za naložbo, ki je po nepopolnih izračunih vredna okrog 90 tisoč mark. Šlo je za ekonomski interes. Najbrž pa lahko rečemo, da je z odprtjem mesnice Agraria kot družbena firma pokazala, da je pripravljena ustrediti ljudem po krajini skupnosti.« pojasnjuje nastanek bizeljske prodajalne mesa Ivan Vučajnik, direktor podjetja Agraria Proizvodnja in trgovina.

Mesnico, ki je zaradi kruha, tešenin, pižice in podobnih reči na

Ervin Kovačič

polihah v resnici več kot samo prodajalna mesa, vodi Ervin Kovačič. V trgovini, ki je v Kovačičevi hiši, je zaposlena še žena. Kovačič pravi, da je vesel Agrarijine odločitve o vlaganju v tako trgovino na Bizeljskem. »Promet v trgovini je začel priložni. Zdjaj se dogovarjamo o tem, kako bi ga povečali. Pričakujem, da se bom kmalu zmenil za dobavo mesa nekaterim drugim velikim odjemalcem.« pravi Ervin Kovačič.

L. M.

Obupno težki časi za prevoznike

Vojna na Hrvaškem se pozna tudi v Muenchnu — Brebus mora upoštevati policijsko uro — Kdaj je bilo konec optimizma — Prevoz vozi skozi Madžarsko —

BREŽICE — Cestni prevozniki se še niso znebili vseh težav pri transportu, čeprav je kazalo, da bo največjih problemov konec kmalu po tistem, ko bodo s cest izginile barikade, junija potrebne zaradi vdora vojske na civilno ozemlje. Nasprotno, težje kot kdaj koli organizirajo promet, ker morajo zaradi vojne na Hrvaškem opustiti vrste svojih rednih prevoznih linij.

V Brebusu iz Brežic, katerega avtobusi so še do nedavnega pogosto vozili na Hrvaško in v Bosno, so precej zaskrbljeni zaradi nedavne uvedbe policijske ure v sosednji republiko. Po omejitvi gibanja, ki jo je uvedlo hrvaško notranje ministrstvo, bo podjetje zelo težko tudi v prihodnje vozilo zdomce ob koncu tedna iz Muenchna v kraje na Hrvaškem in v Bosno. V času med 23. in 5. uro, ko velja policijska ura, avtobusi z našimi delavci namreč prispejo ravno na območje, kjer velja prepoved. Nastali problem Brebusovo vodstvo rešuje na dva načina. Poskus, da bi pri hrvaškem notranjem ministrstvu izposloval dovolilnice za nočne vožnje po Hrvaški, se je Brebusu več ali manj izjalovil že v začetku. Hrvatje bi bili pripravljeni izjemoma prislunhiti takim prošnjam, ker pa običajni prevozi zdomcev po njihovem niso izredne dogodke, brežiškemu prevozniku niso ugodili. Zdjaj Brebusu preostane le, da bi se dogovoril z delavci v Nemčiji za drugačno uro odhoda iz Muenchna, tako da bi avtobusi vozili po krajih z omejenimi policijskimi varnostnim pečatom podnevi.

njaki voziti preko Madžarske. V Bosno na primer pa so Prevozovni vozniki peljali zaradi zaprtih cest čez Split, kar pomeni za okrog petsto kilometrov daljšo pot in temu primerno več stroškov. V Prevozu so ocenili razmere, v katerih delajo, kot »obupno težke«. Posledice so lahko velike.

M. LUZAR

Pristni stiki različnih ljudi

Krški obisk v Nemčiji

KRŠKO — Pred nedavnim je bila na obisku v Obrighheimu krška delegacija, v kateri sta bila poleg članic aktivna kmečkih žena iz občine tudi Danilo Siter kot predsednik občinskega odbora Slovenskih krških demokratov in Branko Vodopivec, predsednik podružnice Slovenske kmečke zveze — ljudske stranke. Ni šlo za strankarski obisk, pravi Marica Živič, organizacijska tajnica v krški organizaciji Slovenskih krških demokratov, pač pa izmenjava stikov na drugi ravni.

Po mnenju Živičeve je potovanje k nemškimi prijateljem odprlo Krčanom možnosti novega sodelovanja. Ob obisku so se domenili, da bodo šli nekateri mladi kmečki fantje in dekleta iz krške občine na neke vrste delovno prakso na kmetije v Nemčijo. Dogovorilo so tudi o prodaji kakovostnih krških jabolk nekaterim kupcem v Nemčiji. Menda se je v Posavju zdaj že podrobno menijo, kaj bo šlo na ta trg.

Bivanje v Nemčiji je bilo očitno v veselje tako Krčanom kot gostiteljem. Pokazalo se je, da slovenske kuhinjske posebnosti, s katerimi so postregle gostje, izjemno dobro učinkujejo tudi na želodce in pozneje razpoloženo hladnih severnejših krških pobratimov. V primerjavi s podobnimi prejšnjimi obiski je bilo sedanje bivanje Krčanov v Nemčiji manj živahno. Vseskozi je bila namreč v pogovori prisotna vojna v Jugoslaviji in temu primerno zadržano sta se kljub malodane družinski klimi v gostiteljskih hišah obnašali obe strani, tako Posavci kot Nemci.

Pot v Obrighheim je bila po mnenju Živičeve deležna uradne pozornosti. Kljub 19. uri zvečer, ko je delegacija šla na pot, je potnikom zaželel srečno Vojko Omerzu, predsednik krške občinske skupščine.

MIRENSKA DOLINA NA PRVEM MESTU

SEVNICA — Po zagotovljenih odgovorih delavcev novomeškega PTT-podjetja, bo v letu 1992 v Posavju težišče del pri posodobitvi telefonije preneseno na sevnško občino. Sevnški občinarji poudarjajo, da ostaja prej ko slej prednostna posodobitev telefonskega omrežja v Mirenski dolini, za kar so v občinskem proračunu rezervirali milijon dinarjev; ta naložba pa je na prvem mestu med investicijami, ki naj bi bile deležne denarja iz naslova demografsko ogroženih območij. Kdaj bo prišla na vrsto še nujna posodobitev in povečanje sevnške avtomatske telefonske centrale, potem ko so jih Krčani in Brežičani že dobili, pa je veliko vprašanje, ker pač ni denarja.

M. LUZAR

Gasilstvo nam je vsem v uteho

120-letnica krškega gasilskega društva — Dr. M. Kmecl, govornik na nedeljski slovesnosti: Z vztrajnostjo, podobno gasilski, smo bliže samostojnosti

KRŠKO — Minuli konec tedna je bil tu v znamenju 120-letnice gasilskega društva Krško. Visoki jubilej, kakršnega je doseglo komaj kakih deset slovenskih gasilskih društev, so v Krškem počastili s podelitvijo priznanj in odlikovanj, otvoritvijo obnovljenega in povečanega gasilskega doma, razvitjem prapora in gasilsko parado v nedeljo. Tega dne je na osrednji proslavi zbrane nagovoril tudi dr. Matjaž Kmecl, član predsedstva Republike Slovenije.

Dr. Kmecl je rekel, da so gasilci pomembna armada našega napredka in naše moči, ker vselej delajo zagnano in vztrajno, naj gre za pomoč v poplavih ali ob požarih ali za kaj drugega. Kot so gasilci dovolj vztrajni, da si naredijo tak velik dom, tako bo v nas, v našem ljudstvu zadositi volje in zdrave trme za to, da iz sebe napravimo srečno in moder- no suvereno slovensko državo. »Samo skregati se ne smemo preveč in pametno se moramo odločiti,« je svetoval Kmecl.

Član predsedstva RS je gasilce pohvalil, češ da če kdo, vedo oni, pečeni

golobi niso nikoli padali izpod neba, odkar svet stoji, in da je treba narediti vse, tudi braniti s svojimi rokami. Zgrajeni dom GD Krško nudi obilo dokazov, da o ptičah in gasilskih Kmecl ni govoril tja v en dan. V močno izboljšanim objektu se zrcalijo mnoga dejstva. Opravili so 14.727 prostovoljnih delovnih ur. Pri obnovi je sodelovalo 62 članov in zunanjih sodelavcev. Nekateri člani so opravili prek 1.500 ur, nekateri so za gradnjo jemali v službi dopuste. Tovrstna trma, vredna Kmeclove pozornosti, je dala dosti. Z dograditvijo doma so člani GD Krško, ki mu pred-

seduje neutrudni Slavko Šribar, pridobili dve veliki garaži, orodjarno, veliko dvorano — v njej je bilo v petek že slavnostno gasilsko zborovanje s kulturnim programom in podelitvijo priznanj — učilnico, sejno sobo, pisarno, čajno kuhinjo, velik operativni prostor pred stavbo in še kaj. Dom je nastajal s široko družbeno pomočjo. Gradnja je dokazala, da je živa misel iz nedeljskega Kmeclovega govora: v skupnosti in v slogi je moč.

Nedeljske slovesnosti pod pokroviteljstvom krške enote Zavarovalnice Triglav so se udeležili visoki gostje iz republiške in občinske gasilske organizacije, predstavniki krškega občinskega vodstva in gasilske delegacije iz skoraj vse Slovenije in drugi obiskovalci.

M. LUZAR

Zgublajo se v sivem povprečju

Sevnško (ne)gospodarstvo ne izstopa po dosežkih niti po izgubah, pač pa po slabih plačah — Prerez letošnjega polletja — Izvoz manjši, uvoz večji

SEVNICA — Poslabševanje splošnih gospodarskih razmer tudi sevnškemu gospodarstvu in negospodarstvu povzroča vse več preglavic. Podjetja se soočajo z vedno večjimi težavami zaradi plačilne nezmožnosti. V letošnjem polletju je bilo v povprečju na mesec več kot 5 dni blokirano poltretje podjetje.

Izpeljava revalorizacije je v prvem letošnjem polletju vplivala na slabši poslovni izid sevnškega gospodarstva, toda v precej manjši meri kot lani v enakem obdobju. Čisti finančni rezultat je bil pozitiven, a tudi slabši kot lani. Tri četrtine poslovnih prihodkov je sevnško gospodarstvo ustvarilo na domačem trgu. Zmanjšal se je delež razporejenega dohodka za obveznosti do družbene skupnosti, povečal pa se je delež za čiste osebne dohodke in skupno porabo. Povprečni čisti osebni dohodek je v sevnškem gospodarstvu znašal 6.326 din, kar je za 13 odst. manj kot v Brežicah, 17,4 manj kot v Krškem in 18,3 odst. manj kot je znašala povprečna plača v

slovenskem gospodarstvu. Povprečna plača v sevnškem negospodarstvu pa je bila 8.182 din.

Akumulacija sevnškega gospodarstva je znašala 6,1 milijona dinarjev, to pa je kar 41 odst. manj kot v lanskem polletju. Z izgubo (skupaj 10,5 milijona) je poslovalo 13 podjetij, od tega 5 z družbeno, 7 z zasebno in eno z mešano lastnino. V negospodarstvu so imele 4 pravne osebe skupaj 1,7 milijona dinarjev izgube.

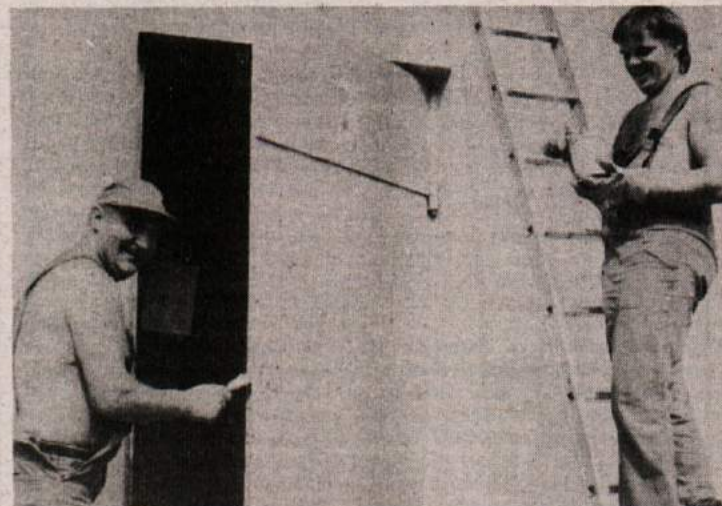
Sevnško gospodarstvo je tudi v letošnjem polletju pokrivalo uvoz iz izvoza, saj je izvozilo za 10.66.736 dolarja blaga in storitev, zvečine na konvertibilno področje, uvozilo pa za 10.318.255

dolarjev. Razmerje pa se je poslabšalo, saj je bil izvoz za 9,8 odst. manjši, uvoz

● V letošnjem prvem polletju je bilo v sevnški občini na novo ustanovljenih 16 podjetij. Med 61 pravni osebam s področja gospodarstva je največ (38 podjetij) v zasebni lasti, katerih prispevek k doseženim rezultatom gospodarstva se nenehno veča, saj znaša delež celotnega prihodka zasebnih podjetij v skupnem celotnem prihodu sevnškega gospodarstva 3,9 odst. (dvakrat več kot lani), delež kosmatega dobička pa že 15,4 odst. Vedeti pa je treba, da imajo omenjena podjetja le 28 delavcev ali 0,8 odst. vseh delavcev, ki pa naj bi po uradnih podatkih zaslužili zelo slabo.

pa za 44,2 odst. večji kot lani v tem času.

P. P.

OBNOVA TRNASFORMATORJEV — Sevnški elektriki načrtno obnavljajo transformatorje. Nedavno so lično obnovili enega najstarejših transformatorjev pri Žagi, pretekli teden pa so se lotili obnove transformatorske postaje v sevnškem drevoredu, od koder se napaja dober del starega mestnega jedra pa vse do Petrlove črpalke. Ta transformator je lani za več kot poldrugi meter poplavila ob katastrofalni poplavi Sava, zato so morali delavci Elektra, še predno so vzeli v roke čopiče in barvo, postoriti vrsto drugih vzdrževalnih del.

Novo v Brežicah

LULAT! — Pred časom je bilo slišati, da so odhajajoče vojaške osebe v svojih brežiških stanovanjih pustile za seboj pravo razdejano. Potem pa se je izvedelo, da so razbijale samo nekoličanje. No, nekaj so menda v vsakem primeru. Pred dnevi je ena od dam iz omenjene armadne srenje pritekla k nekomu, roče ga, naj jo vendar spusti v toaleto, češ da jo nekam tišči, a je pri njih v stanovanju stranišče razbito. Zaprošeni ji je ročno nakazal vrata, ki drže iz stanovanja, rekoč, naj pa uporabi svojo podrito straniščno školjko. Omenjeno »tiščanje« bi lahko prišlo v zgodovino. Tudi Balzacove povesti deloma obravnavajo polne mehurje, pa sodijo nekam v zgodovino umetnosti.

Z NAŠITKI IN BREZ — V znani vojaški šali je baje častnik nahrulil navadnega vojaka, češ da naj ga rekrut ne bulji v glavo, ker tam ni nič, ampak naj ga pogleda na rame, ker vse o oficirju povedo tamkajšnji našitki. Taka šala je v Cerkljah nemogoča, razen če ne srečate urejene vojaške osebe. To pa je težko. Potem ko je v Cerklje takrat prišla okrepitev iz Niše, se je vojska sprehajala zunaj v oblekah, ki jih ne bi mogel ločiti od na primer zidarskih ali ciganskih. Vprašanje o odnosu med glavno in ramo puščamo odprto.

SKOK ČEZ PLOT — Nedavno so opazili pri vojaških skladiščih v Cerkljah vojake, ki so kolega držali za nogo. Sprva je kazalo, da hočejo vseečemu storiti kaj hudega. Pozneje se je izkazalo, da se je s človekom z glavo proti domu dogajalo nekaj nadvse koristnega. Divil se je z jabolko, ki jo je bil slastno ugriznil med skokom čez ograjo sosednjega sadovnjaka, kjer je sadel predtem rase. Noge zgornji udarci po hrbtu pa v takem primeru pomenijo podaljšano življenje.

Krške novice

JEZNO — Na ponedeljkovem zasedanju so se tudi malce pokregali. Minister Jazbinšek je skoraj kričal na župana Omerzuja, ker je ta napovedal, da bodo Krčani natočili jedrske odpadke na vlak in jih malce vozili po Sloveniji, išoč najboljše odjemalca. Podobno kot predsednik krške skupščine se je pošalil pomenje tudi predsednik izvršnega sveta. Ministra Jazbinška reakcijo lahko razumemo. Ni veliko primernih slepih tirov, kamor bi lahko dal zavleči nenadejano prispele kompozicijo z raznovrstnimi odpadki.

TUTORSTVO — Proti jedrski elektrarni pelje slaba cesta. Ko je to slišal dr. Šešerko, je svetloval krškemu občinskemu vodstvu, naj občina prevzame tutorstvo nad to cesto. Župan Omerzu je spretno odbil doljeno žogico, ki pa je verjetno padla nekam neznano daleč. Podpredsedniku republiške vlade je zabrusil, da je ta cesta v republiki pristojnost in naj kar Slovenija prevzame tutorstvo nad njo. Omenite ta pingpong gospodu Vodopivcu! On se po tej cesti vozi.

ŽIVEL, STALIN — Preden kakšna stvar postane zvezdniško popularna, verjetno mine veliko časa. Najbrž ga preteče še več, preden tako nastala zvezda zgine. Med ideale, za katere veljajo omenjene zakonitosti, lahko štejejo tudi rusko — jugoslovansko — srbsko prijateljstvo. Njega dneji je prežemalo ljudstvo. Da močno, kaže dandanašnji napis ob poti proti Velikemu Trnu: Moskva-Bograd-Stalin-Tito.

Sevnški paberki

SAMOPRISPEVEK — Pravima predsednik sevnške krajevnne skupnosti Oton Šket, ko pravi, da bo nekdo vendarle našel postorit komunalna in druga dela, ki jih je doslej opravljala KS Sevnica. Tako razmišljanje je porojeno zavoljo igemno tečajnega položaja te KS, ki je zaradi pomanjkanja del in denarja že skoraj »na prahu«. Uspešen krajevni samoprispevek bi KS še potegnil iz brezna, toda v svetu KS niso taki optimisti kot v občinski vladi, da bi ponovili referendum za krajevni samoprispevek, ki 30. junija letos ni uspel (tudi) prispevek, ki 30. junija letos ni uspel (tudi) zaradi zračnega alarma. Predno bi šli v ponovitve, se bodo o tem pozanimali vsi pristojnih mestih, da ne bi kakšen večni nasprotnik vsega zrušil morebitno uspešno ponovitev. Le programa ne bi smeli spreminjati, ako bi bila dovoljena ponovitev referenduma le za del KS, to je za mestno središče, kjer je bil odziv najslabši!

GRAD — Na sevnškem gradu je bilo v zadnjem letu marsikaj narejenega in o tem je dobobra prepričan sevnški vođa tudi tajnik sevnške Zveze kulturnih organizacij Albert Felician, ko je predstavil celovit program vsebinskega in fizičnega urejanja ter prenove celotnega grajskega kompleksa. Dr. Jurij Pesjak ni varčeval s pohvalami pa tudi ne s kritiko, da je treba gostinski del ponudbe temeljito preveriti. »Boštanjaska cerkev je veliko bolj osvetljena kot grad. Zakaj ne bi na gradu izobesili še slovenske zastave?« je primaknil kamenček v mozaiku podobe vnanjsčine gradu dr. Pesjak.

HIŠNIK — Predsednik sevnškega TVD Partizana Andrej Stričelj opozarja na mizerno finančno stanje v društvu, ki združuje več kot 200, zlasti mladih tekmovalcev. TVD Partizan životari, odkar je preselil kino, od katerega so imeli redne prihodke. Dotacije zveze ne zadostajo niti za vzdrževanje, elektriko in plačilo hišnika.

NA OTVORITVI TRŠARJEVE RAZSTAVE — Program petkove otvoritve razstave Marjana Tršarja v Dolenjski galeriji je popestril kitarist Dušan Pavlenič. Avtor, kulturni minister dr. Capuder, novomeški župan Marjan Dvornik in drugi udeleženci so mu z zanimanjem prisluhnili. (Foto: I. Zoran)

Lep umetniški dogodek

V Dolenjski galeriji razstavlja Marjan Tršar — Razstavo odprl minister dr. Andrej Capuder — Prve čestitke umetniku za njegovo 70-letnico

NOVO MESTO — V Dolenjski galeriji bo do 20. oktobra na ogled pregledna razstava slik in grafik akademskega slikarja Marjana Tršarja, v Ljubljani udomoljenega dolenjskega rojaka iz Dolenjskih Toplic. Razstavo je v petek, 13. septembra, zvečer odprl slovenski minister za kulturo dr. Andrej Capuder in ob navzočnosti številnih obiskovalcev čestital umetniku za njegov prihajajoči jubilej — sedemdesetletnico življenja. Tršarjevo delo je predstavil dr. Milček Komelj, otvoritveni spored pa z izvajanjem kitaristkih skladb popestril novomeški kitarist Dušan Pavlenič.

Razstavo, ki bo iz Novega mesta potovala po Sloveniji in povsod slavila umetnikov življenjski jubilej, spremlja ličen katalog z barvnimi in črno-belimi reprodukcijami, dve meseja o Marjanu Tršarju kot slikarju (dr. Milček Komelj) ter likovnem teoretiku in kritiku (dr. Milan Butina) pa z biobibliografskimi in drugimi podatki o njegovem delu. Da Marjan Tršar ni samo slikar, ampak se ukvarja z mnogimi stvarmi, povedo vsi teksti v katalogu, predvsem pa to, da je zelo veliko naredil tudi s peresom. Kajti je tudi pisatelj, pesnik, likovni pedagog (leta 1983 upokojen kot redni profesor na Akademiji likovnih umetnosti v Ljubljani), literarni zgodovinar (na tem področju dosegel magistrirj) in še kaj poleg že omenjenega. Gre za izjemno osebnost z velikim znanjem in razgledanostjo, kar vse

potrjujejo njegova naslikana ali napisana dela.

Ko je dr. Milček Komelj govoril o razstavi, obsegajoči blizu 90 del (slik in grafik, medtem ko so morale risbe zaradi pomanjkanja prostora v Dolenjski galeriji izostati), je izhajal iz ugotovitve, da je bilo slikarstvo Marjana Tršarja doslej najširši javnosti bolj malo znano, saj je umetnik razmeroma redko razstavljal, seveda ob tem, da se je obenem razdal na drugih področjih. »Poskus, da bi pogledali nanj le kot na slikarja, na same slike, ki so na tej razstavi prvič pregledno zbrane, pa le pokaže, da je slikarstvo zanj samostojno področje in kot njegova primarna dejavnost izhodišče za vse preostalo,« je menil dr. Komelj in dodal, da je Tršar vsestranska, vendar pa nedeljiva osebnost. Vse Tršarjevo delo teži k jasnosti in urejenosti, pri čemer je oblika prav tako pomembna in v skladju z barvno tonirano vsebino. Pri tem je zanimivo, da ga je kot Dolenjca pritegnil, umetško navdihoval in oplajal primorski svet, istrski Vrsar, kjer je tudi našel prvi ustvarjalni dom.

Teršarjeva pregledna razstava prav gotovo pomeni enega najlepših umetniških dogodkov, kolikor se jih je do zdaj zvrstilo v Dolenjski galeriji, za mnoge, ki si jo bodo še ogledali, pa bo Tršarjevo slikarstvo tudi presenečenje. Kajpada v najboljšem smislu.

I. Z.

Svetinova Šeherezada na krškem odru

S to slovensko uspešno bo Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane gostovalo v Krškem v drugi polovici januarja 1992 — Program Kulturnega doma Krško za novo sezono obsega 25 gledaliških, glasbenih in plesnih prireditev

KRŠKO — Čeprav o tem, kaj vse naj bi sestavljalo in bogatilo kulturno življenje Krčanov in drugih prebivalcev krške občine v novi kulturni sezoni, še ni veliko podatkov, zlasti ne iz vrst tistih, ki se s kulturnim ustvarjanjem in postvarjanjem ljubiteljsko ukvarjajo, je vseeno moč na podlagi že znanega reči, da bodo pomemben utrip, kakor tudi barvo in ton temu življenju dajale prireditve, ki jih je v svojem programu za čas od letošnje jeseni do začetka poletja prihodnje leto nazival Kulturni dom Krško, kot se po novem imenuje Delavski kulturni dom Edvarda Kardelja.

Kulturni dom kot osrednja organizacijsko-prireditvena kulturna ustanova v krški občini je sestavljen program, ki obsega kar 25 prireditev, od tega šest gledaliških predstav, šestnajst glasbenih večerov in tri plesne predstave. Naslovi prireditev so znani, enako izvajalci, pa tudi datumi so že določeni. Program bodo začeli izvajati prve dni oktobra, zadnja prireditev pa bo predvidoma sredi junija.

Novost sezone je abonma. Kot smo že prejšnji teden napisali, je dal Kulturni dom Krško obiskovalcem možnost, da si sami izberejo iz programa za sezono 1991/92 šest predstav oziroma prireditev, za katere bodo kupili abonmajske vstopnice. Abonma stane 950 dinarjev, kar pomeni, da je abonmajska vstopnica 30 do 40 odstotkov cenejša od vstopnice v prosti prodaji. Vpisovanje v abonma se je začelo minuli petek in bo potekalo vse do 30. septembra. Tiste, ki so z nakupom abonmajske vstopnice pohiteli in postali abonenti do torka, 17. septembra, je Kulturni dom Krško nagradil: vsem je omogočil brezplačen ogled kabaretne predstave Pamet je boljša kot žamet, ki jo je 17. septembra zvečer v Krškem izvedel Moped show kvartet. To je bila obenem uvodna prireditev v novo kulturno sezono, vendar še ne iz rednega programa Kulturnega doma Krško, ki je, kot rečeno, tudi abonmajska.

Zdaj pa pogledajmo malo podrobneje, kaj sestavlja že omenjeni celosezonski program oz. kaj vse se bo od oktobra do junija zvrstilo v veliki in mali dvorani Kulturnega doma Krško. Od gledaliških predstav bodo to: Ephraima Kishona bridko-smešna uspešnica Bil je škranjec v izvedbi Mestnega gledališča ljubljanskega; Goldonijeva komedija Krčmarica Mirandolina, s katero bo gostovalo Šentjakovski gledališče iz Ljubljane; Povsotvo Vrščec dolžnosti, monokomedija, ki jo izvaja član ljubljanske Drame Dare Valič; navihana komedija Ljubezen ameriškega avtorja Sehigala Murraya Josepha v izvedbi SLG Celje; Novogoričani bodo gostovali s Feydeaujevo komedijo Poskrbi za Amelijo, Prešernovo gledališče iz

Kranja pa s tremi enodejanskimi komedijami pod skupnim naslovom DO — RE — MI, istega avtorja.

Glasbene prireditve bodo: nastop Tria Lorenz za mezosopranistko Evo Novak-Houško (3. oktobra), koncert Green-town jazz banda, koncert Tria Stingl, Kabaret 91 (na besedilo in glasbo Svetlane Makarovič) v izvedbi SLG Celje, večer opernih arij (sopranistka Olga Gracelj, mezosopranistka Dragica Kovačič, tenorist Miran Terček in basist Franc Javornik, pri klavirju Igor Švara); predstava Svetinova Šeherezada, »vzhodno-zahodne opere«, v režiji Tomaža Pandurja in izvedbi Slovenskega mladinskega gledališča iz Ljubljane; javna radijska oddaja Studia

Bežice, Chopinov večer (s pianistom Acijem Bertonejem), večer francoskega šansona Čar ljubezni (s Katjo Levstik), koncert mešanega pevskega zbora Viktorja Parme in pihalnega orkestra Krško, nastop instrumentalno-vokalne skupine Čuki, koncert tria Viribus unitis (violinist Tomaž Lorenz, kitarist Jerko Novak, harmonikar Franci Žibert), koncert vokalne skupine Ave (dobitnica zlate plakete na Naši pesmi 1990), predstavitev tria Frutamor Slovenica (Mira Omerzel — Terlep, Mojka Žagar, Matija Terlep), koncertni večer Tria (Olga Gracelj — sopran, Stanko Arnold — trombeta, Maks Strmcnik — orgle), koncert godalnega (komornega) orkestra iz Kopra.

Plesni del programa sestavljajo: plesni večer z Mojco Horvat in skupino iz Ljubljane, večer pantomime Človek in njegovo telo z izvajalcem Andrejom Valdesom ter baletni večer z nastopom znanih slovenskih baletnikov.

I. Z.

Ni lahko biti pesnik baze

Včasih je čelo nevarno, pove primer Jožeta Kreseta iz Žužemberka, avtorja zbirke V bazi

NOVO MESTO — Človek je za svojo poštenost, odkritosrčnost in resnicoljubnost običajno prej grajan ali celo tepen kot pa pohvaljen ali nagrajen. Da je to res, lahko potrdi marsikdo z lastnimi izkušnjami, tako kot, denimo, 36-letni kemijski inženir Jože Kreseta iz Žužemberka. Njegova bridka izkušnja je, da je enkrat že moral iz podjetja zaradi »predolgega jezika«. In kaj je Jože storil takega, da so se za njim tako trdo zaloputnili vrata? Nič posebnega, sam šefu, s katerim se nista mogla, je zabrusil, da je nesposoben. Tega pa mu ni povedal iz oči v oči, ampak v satirični pismici, in to tako jasno, da se je šef iz nje prepovzal in vzel to kot osebno žalitev. Morebiti bo kdo v povedanem našel otipljiv dokaz za to, da je biti pesnik res težko in celo nevarno, vendar pa je treba povedati, da omenjeni prireditelj Jožeta ni prestrašil ali ga odvračal od pesnikovanja. Nasprotno, irakšne sršenasto pikajoče verze je pisal že prej, potem pa še raje.

Snovi za takšno pisanje mu je delovno in življenjsko okolje ponujalo samo od sebe, samo ravno prav občutljiv in osebno prizadet je moral biti, pa je že imel motiv in čez čas ti-sto ubeseden pred sabo. To okolje je bilo takšno, da je Jožeta kar naprej izzivalo s svojim (ne)dogajanjem in duhovno plitkostjo. Tako je pisal in pisal, se izpovedoval iskreno in neposredno, pa tako, kakor je pač znal. Vedno pa je na življenje okoli sebe gledal z očmi malega človeka, s pozicije neke upornosti. Zato je postal glasnik tako imenovane baze — množice tistih, ki komaj shajajo s svojim zaslužkom in kar naprej negotujejo ter s prstom

kažejo proti tistim zgoraj, češ vi ste za vse krivi. To pa se je v nekem trenutku ujelo s hotelem punkovskih in rockovskih skupin, njegove verze so npr. prevzeli Pankrti, svojčas zelo popularna skupina, in tako se je hčeš nočeš pojavljati tudi na glasbeni sceni. Letos pa se je odločil izdati svojo dosedanjno pesniško bero v knjigi, in sicer v samozaložbi, in ta je nedavno tudi že izšla. Njen naslov je V bazi, kar povsem ustreza vsebini.

Kresetovo pesniško zbirko, ki je obenem avtorjev knjižni prvenec, so minuli četrtek, 12. septembra, zvečer predstavili v novomeški Ljudski knjižnici, ki kot samostojna enota Študijske knjižnice Mirana Jarca domuje v zgradbi Glasbene šole Marjana Kozine. Dogodek, prvega take vrste v Ljudski knjižnici, je objavil prof. Janez Mežan, ravnatelj Študijske knjižnice, potem pa o pesniku Jožetu Kresetu in njegovi zbirki V bazi govoril njegov žužemberški rojak, prijatelj in tudi službeni sopotnik (oba sta zaposlena v trebanjski občini, Kreseta v Akropolisu) Slavko Podboj. Dejal je, da je bil sam med prvimi, ki so spremljali Kresetovo pesniško rast in ga pri tem spodbujali. Obenem je pripomnil, da se Kresetove pesmi mnogim najbrž ne bodo zdele umetniške, vendar si drugačnih pri tem pesniku ne bi mogli misliti. Nekaj pesmi je potem prebral sam avtor in ob vsaki tudi pojasnil, v kakšnih okoliščinah je nastala. Zanimiva je bila pobuda, da bi takšno srečanje z avtorjem pripravili tudi v Kresetovem rojstnem kraju — v žužemberški knjižnici.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

Jubilejno leto

Ribniška glasbena šola bo slavila 30-letnico dela

RIBNICA — Glasbena šola Ribnica bo praznovala v tem šolskem letu 30-letnico obstoja. Glavna prireditev ob jubileju, slavnostni koncert bo maja prihodnje leto ob zaključku tega šolskega leta.

Letos se je v to šolo do roka vpisalo 175 učencev, in sicer 132 v Ribnici, 22 na oddelek v Soražici in 21 na oddelek v Loškem Potoku. Največ kandidatov se je odločilo za harmoniko in klavir, ostali pa za flavto, kitaro, violino in trobilo. V minulem šolskem letu je obiskovalo to šolo 182 učencev ali 7 več, kot se jih je vpisalo letos. Vseh 22, ki so letos nanovo zaprosili za sprejem v šolo, je bilo sprejetih. Ravnatelj Mirko Rebolj je povedal, da imajo dovolj šolskih prostorov, in sicer 9 učilnic in dvorano. Učiteljev imajo 12: 9 rednih in 3 zunanje sodelavce.

J. P.

PREDAVANJE O RETORIKI

NOVO MESTO — Danes, 19. septembra, ob 19. uri bo v Študijski knjižnici Mirana Jarca predavanje, ki ga ne kaže zamuditi. Dr. Boris Grabnar, katerega knjiga »Retorika za vsakogar« je izšla pred kratkim pri Državni založbi Slovenije, bo predaval o retoriki. Predstavil bo zgodovino retorike in teorijo retorike ter govoril o praktičnih navodilih, kako postati dober govornik.

OTROŠKE RISBE S PETROLOVEGA NATEČAJA

NOVO MESTO — V torek, 17. septembra, dopoldne so v avli bršljinске osnovne šole odprli razstavo otroških risb, izdelanih na temo Otroci odraslim — srečno! Razstava predstavlja izbor likovnih del učencev štirih osnovnih šol v Sloveniji, in sicer iz Ljubljane, Novega mesta, Velenja in Makol, poslanih na Petrolov natečaj v letu 1990.

NAŠE ŠOLE V NOvem PROJEKTU

V projektu uvajanja treh ocenjevalnih obdobjev v šolskem letu je vključenih 120 slovenskih šol. Na našem območju so to šole Kočevje, Fara, Ribnica, Velike Lašče, Novo mesto, Vinica, Krško, Leskovec pri Krškem, Trebnje, Šentupert, Kostanjevica in Brestanica. Novi projekt, ki je bil v minulem šolskem letu v preizkusnem obdobju, bo po ocenah pripomogel k razbremenitvi učencev in izboljšanju kakovosti pouka.

V novem abonmaju le šest predstav

NOVO MESTO — Dom kulture Novo mesto ostaja zvest dolgoletni tradiciji in tudi ob vstopu v novo gledališko sezono v Novem mestu razpisuje gledališki abonma. Abonmajske predstave vključuje šest poklicnih slovenskih gledališč, in sicer dela, ki bodo glede na žanre (farsa, komedija, kabaret, drama) prav gotovo zadovoljila obiskovalce. Tokrat so se odločili za eno abonmajske predstav kot manj, kot jih je bilo lani, saj so morali, kot pojasnjuje direktorica Mira Maljuna, upoštevati, da so se razmere precej poslabšale — cene so višje, kupna moč obiskovalcev pa upada.

V okviru abonmajskega programa bodo na novomeškem odru gostovala Mestno gledališče ljubljansko s farso Ephraima Kishona Bil je škranjec, Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice z Williamsovo dramo Trmavaj pozeleze in s Feydeaujevo komedijo Poskrbi za Amelijo, Slovensko ljudsko gledališče iz Celja s Svetlane Makarovič Kabaretom 91, Prešernovo gledališče iz Kranja z Landsbergisovo dramo Idiot, Drama Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane pa z Alda Nico-

lajja komedijo Prva klasa. Poleg teh načrtuje Dom kulture še štiri izvenabonmajske predstave, ki pa jih bodo naknadno izbrali iz gledališke ponudbe v novi sezoni.

Abonmajske predstave bodo praviloma ob torkih zvečer, ob vsakem gostovanju poklicnih gledališč v Novem mestu pa bodo poskušali organizirati še dopoldanske ali popoldanske predstave za srednješolce, pač v dogovoru s srednjimi šolami. Za otroke iz male šole in

za osnovnošolce pa pripravljajo program, ki bo obsegal kakih sedem gledaliških in lutkovnih predstav. Katera gledališča bodo gostovala v Novem mestu in s kakšnimi deli, pa bo znano kasneje, ko se bodo dokončno odločili za izbor iz tovrstne ponudbe.

V Domu kulture so obenem oblikovali program koncertnih večerov v Novem mestu v novi sezoni, vendar ne bodo vse prireditve na odru te hiše. Načrtovani so: oktobra koncert Obalnega komornega orkestra (v franciškanski cerkvi), novembra koncert Tria Lorenz, decembra prednovoletni koncert

• V novomeškem Domu kulture bodo v gledališki abonma za sezono 1991/92 začeli vpisovati danes, v četrtek, 19. septembra. Abonmajska vstopnica za vseh šest načrtovanih predstav bo ob enkratnem in takojšnjem plačilu celotnega zneska 1.100 din, pri plačilu v dveh enakih obrokih pa 1.400 din. Drugi obrok je treba plačati do konca decembra, sicer bodo zaračunali zamudne obresti. Dijaški imajo pri nakupu abonmaja 50-odstoten popust. Cene abonmaja se ne bodo spremenile do konca sezone, medtem ko bodo cene vstopnic v prosti prodaji oblikovani na podlagi stroškov posameznih predstav.

vokalne skupine Vox nova iz Kopra, ki jo vodi mag. Mirko Slosar, februarja koncert ob slovenskem kulturnem prazniku — prikaz domače ustvarjalnosti in postvarjalnosti, marca nastop plesne skupine Mojce Horvat iz Ljubljane, maja pa koncert čembalista Milka Bizjaka (skladbe iz novomeške glasbene dediščine). Načrtovana, a datumsko še ne določena sta še dva koncerta: večer šansonov Vite Mavrič in nastop tria, ki ga sestavljajo sopranistka Olga Gracelj, trombeta Stanko Arnold in organist Maks Strmcnik, v franciškanski cerkvi.

Organizirani bodo tudi obiski treh koncertov zunaj Novega mesta.

I. Z.

I. ZORAN

Dolenjski jubilej bralnih značk

Na Dolenjskem se je začelo gibanje za dobro knjigo pred 25 leti, ko je bila kot prva uvedena tudi Župančičeva bralna značka — Kako počastiti jubilej?

17. september, dan zlatih knjig, obletnica rojstva in smrti pisatelja Franceta Bevka, je že dolga leta tudi začetek branja za bralno značko. Pravzaprav nekateri najbolj vneti bralci (in seveda tudi mentorji) prične že prej. Letos naj bi bilo to gibanje za dobro knjigo na Dolenjskem še posebej skrbno pripravljeno, saj imajo na 25. leto, odkar se je gibanje razširilo tudi med naše šolarje.

Zamisel o branju sodobnih mladinskih del se je porodila na Prevaljah, kjer sta zagrela prve bralce prof. Stanko Kotnik in pisatelj Leopold Suhodolčan. Bralna značka, imenovana po Prežihovem Vorancu, se je hitro razširila ne samo po koroških občinah, pač pa je postopoma zajela ves slovenski prostor.

Na Dolenjskem nismo bili ne prvi ne zadnji — neke v sredini. Še danes je živ spomin, kako je takratni pedagoški svetovalec prof. Karel Bačer, pobudnik gibanja na Dolenjskem, skrbno pripravil učitelje slovenskega jezika, da bi zamisel že takoj zaživela v polni obliki.

Prva značka s središčem v Novem mestu se je imenovala po pesniku Otonu Župančiču, kasneje pa so v trebanjski občini bralno značko poimenovali po rojaku Pavlu Golju. Kot se je razvijala zamisel v slovenskem prostoru, tako je odmevala tudi na Dolenjskem. Kmalu so se pridružil še nove značke — marsikateri pisatelj pa bi tudi danes zaslužil, da bi ga z značko oteli pozabi.

Samo gibanje na Slovenskem stopa že v 32. leto. Najbolj uspešno je navadno tam, kjer je sožitje med knjigo, bralcem in mentorjem. Mentorjeva iznajdljivost pripomore, da število bralcev vidneje ne upada; imenito je, če so bralci tudi sami aktivni oblikovalci programa, hkrati pa segajo tudi po delih, ki jih ni na seznamih. Tako vsi širijo obzorje.

Razumljivo pa je, da so bila v teh letih tudi obdobja zastojev — posebno tam, kjer so hoteli le s številom bralcev prikazati uspešno gibanje, manj pa so se poglabljali v oblike dela z mladimi bralci. V teh dolgih letih pa se je le marsikatera knjiga otela pozabi, obudil se je spomin na pisateljevo rojstno hišo — kdaj pa kdaj pa je bilo tudi tako, da so se mladi naveličali značk. Izhod iz takšnega stanja je nakazala mapa S knjigo v svet in v njej nalepka za prvošolke Cicibanov svet. Prvič je bila ta zamisel uresničena v preteklem šolskem letu kot malce zakasnela počastitev 30-letnice bralne značke. Letos pa je čutili, da se bodo v to zamisel vključile še tiste šole, ki tega niso storile v preteklem obdobju.

Akcija S knjigo v svet ne pomeni ukinitve bralne značke, pač pa je le njena nadgradnja. Če je bila prva večja pozornost posvečena pisatelju, se zdaj bolj kot prej ustavljamo ob njegovih delih in usmerjamo, da bi se mladi seznanili s pisateljevimi junaki. Tako z nalepko Cicibanov svet prvošolec ne spozna samo, kdo je bil Oton Župančič, pač pa predvsem spozna njegovega junaka. V drugem razredu bi ob Miškolinu spoznal tudi avtorja Josipa Ribičiča. Kako se bo gibanje širilo naprej, bodo pripomogli tudi mladi bralci, ki se bodo v zamisel aktivno vključevali.

Pripočljivo bi bilo, da bi prvošolci že ob začetku branja za bralno značko dobili mapo S knjigo v svet, četudi bodo nekateri prva dela spoznali šele v drugem polletju. Hkrati pa bi s tem dali večji poudarek samemu gibanju že na začetku — kazalo bi že zdaj povabiti tudi pisatelje in ilustratorje za motivacijo. Če bi tako obogatili začetek branja za bralno značko, bi lahko na Dolenjskem tudi najlepše počastili našo 25-letnico gibanja za dobro knjigo.

JOŽE ZUPAN

Festival orgličarjev bo!

Prireditve bo 26. oktobra v Trebnjem — Organizatorji vabijo k sodelovanju s ponovljenim razpisom

TREBNJE — V Dolenjskem listu smo že spomlad napisali nekaj malega o pripravljajočem se prvem festivalu orgličarjev iz Slovenije in zamejstva oktobra v Trebnjem. Takrat so organizatorji, ZKO Slovenije in ZKO Trebnje, tudi že objavili razpis in z njim pozivali vse, ki igrajo na orglice, k čim večji udeležbi. Toda potem je bila pri nas vojna, zaradi katere je postalo vse negotovno in so mnoge prireditve odpadle ali pa bile prestavljene za nedolocen čas. Na marsikaj pa se je tudi pozabilo in med takimi rečmi je bil bržkone tudi omenjeni razpis.

ste, ki bi radi nastopili na tem festivalu, naj se prijavijo čimprej, najkasneje pa do srede, 9. oktobra, do 12. ure. Prijave je treba poslati na ZKO Slovenije v Ljubljani.

Za sodelovanje na festivalu, ki ne bo tekmovalna prireditev, se lahko prijavi-jo vsi, ki lahko z orglicami solistično izvedejo tri- do petminutni program. Izber skladb in žanrska usmeritev izvaja-nja sta prepuščena orgličarjem, tako da lahko sami odločajo, ali se bodo predstavili z ljudskimi, umetnimi, jazzovski- skimi ali kakšnimi drugačnimi skladbami.

Ob festivalu bodo potekale še najrazličnejše aktivnosti. Med drugim so že zdaj povabili ugledne glasbene strokovnjake, ki bodo govorili o orgličah kot instrumentu, ki bi ga bilo bržkone moč poučevati v glasbenih šolah, pa tudi nekatere izdelovalce teh glasbil, predvsem firmo Hohner.

I. Z.

Ljubljana odriva novomeško komunalno

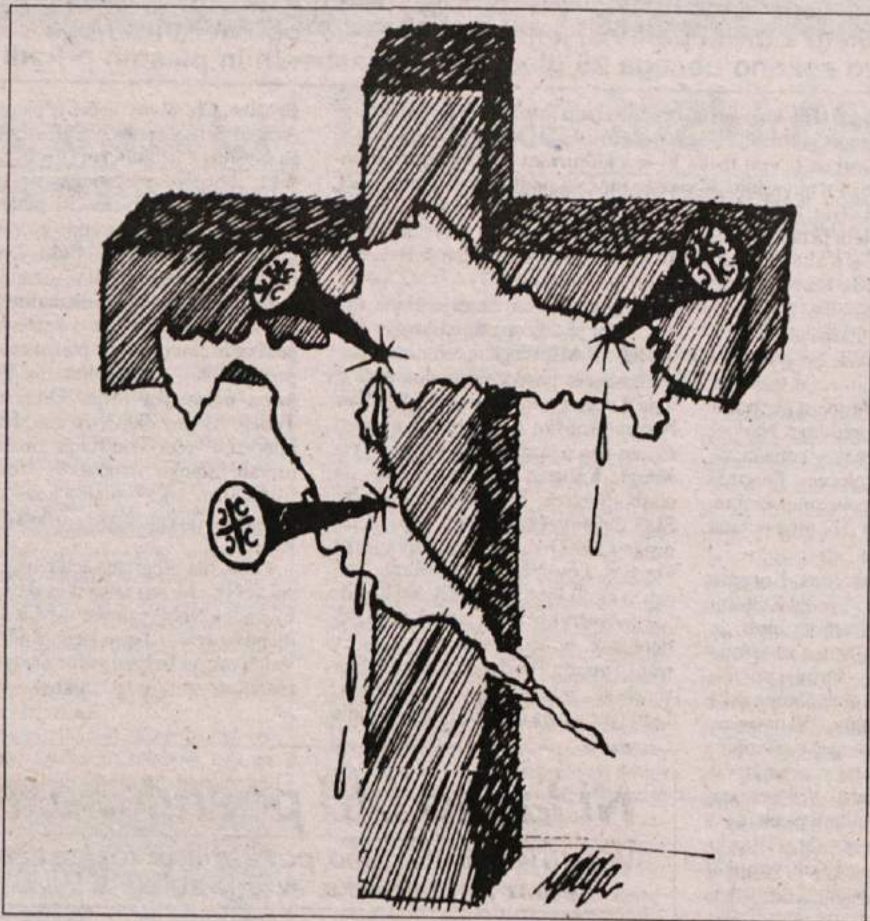
V zadnjih letih socialistične preteklosti se je tudi denar za komunalne namene, za gradnje vodovodnih in kanalizacijskih sistemov ter čistilnih naprav v precejšnji meri zbiral tudi s prispevki preko občinskih samoupravnih interesnih skupnosti. Z njimi skoraj nikoli nihče ni bil posebno zadovoljen, saj denarja nikoli ni bilo dovolj za vse, skupščine pa da so potrjevale le v drugih krogih sprejete sklepe. Nova oblast je s sivi prispevki dokončno počistila in uvedla integralni republiški proračun, preko katerega naj bi se iz davkov financirale tudi takšne zadeve. Republika je občinam vzela komunalna sredstva, na republiško raven pa je v veliki meri preneseno seveda tudi odločanje o čisto občinskih, da ne rečemo krajevnih komunalnih zadevah. Takšne in podobne centralizacije še nikoli niso bile dobre, očitno je, vsaj Novomeščanom, da tudi ta ne bo.

Pred kratkim je republiško ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora občinskim izvršnim svetom posredovalo predlog razdelitve sredstev za sofinanciranje komunalnih programov v občinah. Po njem novomeški občini pripadajo letos le teptalec za komunalno deponijo in zabojniki v skupni vrednosti 3,8 milijona dinarjev. Šele v širši izbor investicij je prišel vodovodni rezervoar Sv. Rok—Mrzla dolina—Srebrnice v Novem mestu, izpadel pa je vodovod Gradec—Lašče, vodovod Daljnji Vrh, sanacija vodovoda Žaloviče, Vrhpolje in zajetja Stopiče. Izpadel je tudi kanalizacijski sistem v Straži in Dolenjskih Toplicah ter kanalizacija Cikava.

Po kakšnih merilih je bila razdelitev narejena, ni znano, Novomeščani pa trdijo, da je njihov namen očitno vse prej kot razumnejši komunalni razvoj. Doseženi naj bi bili le trije ključni cilji, očitni iz politike še v mnogih drugih primerih ostro kritiziranega ministrstva. Tako naj bi ministrstvo doseglo razvrednotenje in realno zmanjšanje sredstev za komunalno infrastrukturo, saj bodo sredstva planirana januarja 1991, recimo dejansko na voljo šele ob koncu leta. Na ta način bo seveda dosežena upočasnitev investicij v komunalno infrastrukturo pa tudi odvisnost občinskih oblasti od vseмогоčnih republiških organov, za katere je mogoče trditi, da ne morejo bolje od občinskih narediti selekcije komunalnih investicij na lokalni ravni. Skoda je časa za dokazovanje, kje lahko probleme bolje poznajo oz. kakšen aparat bi moralo ministrstvo vzpostaviti, da bi probleme reševalo vsaj tako, kot so bili reševani doslej. Poleg tega so se republiški organi od sedaj izkazali že pri zagotavljanju razvoja primarnih infrastrukturnih objektov, za kar so v prvi vrsti poklicani.

Zaradi vsega tega bo romal iz Novega mesta v Ljubljano oster protest proti centralizaciji komunalnih sredstev v republiki in proti njihovemu razdeljevanju po nepoznatih in raztegljivih kriterijih. Letos naj bi na njihovi osnovi novomeška občina s 3 odstotki prebivalstva prejela le 0,61 odstotka sredstev za komunalne investicije, če bodo seveda splejane tudi tiste iz širšega izbora. Tudi v regiji je po njih prikrajšana, s 57 odstotki prebivalstva naj bi prejela le 10 odstotkov namenskih sredstev. Novomeščani pa ne pristajajo na to, da se na ta način skrbi, če sploh se, za skladnejši regionalni razvoj, saj so v ta namen vsaj načrtovani drugi mehanizmi.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Stavka trebanjske občinske uprave?

Sklep trebanjskega izvršnega sveta na 28. seji 4. septembra letos, da se osebni dohodki delavcev upravnih organov in družbenih dejavnosti v trebanjski občini s 1. septembrom uskladijo, se pravi povišajo za 18,4 odstotka, je sprožil burjo negodovanja med delavci občinske uprave. Izvršni odbor samostojnega sindikata delavcev upravnih organov občine Trebnje se je zoper omenjeni sklep pritožil občinski vladi.

Sindikati ugotavljajo, da je sporni vladni sklep nezakonit, kot je pojasnila tudi samostojna svetovalka Andreja Osolnik. Zakon o

● Izvršni odbor samostojnega sindikata delavcev uprave občine Trebnje je 10. septembra sklenil, da se 18. septembra prične stavka vseh delavcev občinske uprave, ki bo trajala, dokler trebanjski izvršni svet ne razveljavi sklepa, s katerim je povečal osebni dohodek šele s 1. septembrom. Sindikat zahteva, da se izplača povečanje OD za 18,4 odstotka za nazaj od 1. julija letos. Delavci bodo 18. septembra sicer prišli na delo, vendar bodo zasedli prostore velike seje sobe, pri vhodu v upravo občine pa bodo postavili stavkovne straže.

delavcih v državnih organih namreč določa, da je osnova za za obračun OD povprečni OD na delavca, izplačan v gospodarstvu republike Slovenije, ki je lahko zmanjšan za odstotek, ki ga določijo republiški izvršni svet glede na proračunske možnosti. Zakon torej ne omogoča, da odstotek zmanjšanja osnove določajo izvršni sveti občinskih skupščin glede na njihove proračunske zmožnosti, saj bi

se tako porušil enoten sistem urejanja OD delavcev v državnih organih, se pravi, da bi bogatejša občine dvigale osnovo, revnejše pa ne. Republiška vlada je 19. julija sklenila, da je osnova za obračun OD delavcev v državnih organih republike Slovenije od 1. julija letos 5.726 din bruto, tega sklepa pa trebanjski izvršni svet za razliko od svojih kolegov v drugih slovenskih občinah, očitno ni upošteval.

Resnici na ljubo je treba povedati, da je predsednik trebanjske vlade Jože Rebolj tudi tak predlog dal na glasovanje, revnejše pa ne. Omenjeni seji dokaj okrnjene sestave izvršnega sveta. Toda ta tako kot še številni drugi predlogi ni dobil zadostne podpore. Ti drugi predlogi so predvsem temeljili na nekoliko nižjem povečanju OD v družbenih dejavnostih kot v občinski upravi, saj so podatki kazali, da so povprečne plače, denimo v šolstvu za delovna mesta s podobno izobrazbo, zvečine bolj plačana kot na občini. Zdaj dobi na občinski upravi značilka 3.546 din osnovne plače, delavci s srednjo izobrazbo od 5.751 do 6.238 dinarjev, z višjo od 7.450 do 8.075 in z visoko izobrazbo od 9.387 do 9.834 dinarjev.

Predsednik samostojnega sindikata delavcev občinskih upravnih organov Dušan Mežnaršič je še pred sprejetjem spornega sklepa izvršnega sveta trikrat opozoril predsednika občinske vlade, da velja za izplačevanje OD delavcev in funkcionarjev uprave avtomatizem, ki zagotavlja enoten sistem, in da je potrebno zagotoviti dvig OD od 1. julija. V pritožbi na trebanjski izvršni svet pa omenjeni sindikat poudarja, da je nesprejemljivo, da trebanjski izvršni svet »pogojuje dvig OD delavcev z istočasnim dvigom OD delavcev v družbenih dejavnostih. Za te delavce zaenkrat (do sprejema ustreznega zakona) še ne velja niti osnova niti avtomatizem dvigovanja OD kot za delavce v državnih organih. Tudi sklep, ki ga je sprejel IS SO Trebnje 24. aprila letos, s katerim je zamrznil valorizacije OD za vse uporabnike proračuna, je veljal le do konca letošnjega prvega polletja.«

P. PERC

Na koncu bo kriv novinar

Prebivalci iz Trdinove ulice v Črnomlju so na delegate vseh zborov skupščine občine in pristojni upravni organ pri skupščini občine Črnomelj naslovili pisanje, v katerem jih obveščajo, da v Trdinovi ulici 8 Srečko Kos gradi objekt, ki je brez lokacijske in gradbene dokumentacije. Gre torej za črno gradnjo stavbe, velike 41,3 m krat 19,5 m. Ob tem podatku je med delegati završalo. Kot sporočajo sosedje, je dal investitor vlogo za gradnjo garaže za tovornjak in delavnico leta 1979. Lani je bil potem, ko je bil del zgradbe že zgrajen, ogled sosedov in mejašev, inšpektorjev iz Novega mesta, predstavnika republiških inšpektorjev iz Ljubljane in občinskih strokovnih služb, z namenom, da investitor nadaljuje z gradnjo in spremeni namembnost objekta.

Vsi navzoči so ugotovili, kar je razvidno tudi iz zapisnika, da je gradnja takšne stavbe v stanovanjskem naselju nedopustna, to pa je potrdil tudi urbanistični inšpektor iz Ljubljane. Vendar so se navzoči vseeno strinjali z nadaljevanjem gradnje pod določenimi pogoji, s katerimi je soglašal tudi investitor, ki pa gradnjo res nadaljuje, toda pogojev v zapisniku ne upošteva. Prav tako se ne zmeni za prepoved nadaljnje gradnje, ki jo je avgusta letos izdal urbanistični inšpektor. Zato so krajanje postavili nekaj vprašanj, in sicer: Kako je mogoča v stanovanjskem naselju gradnja objekta, ki niti ni načrtovan v urbanističnem načrtu mesta Črnomelj? Ali še vedno živimo v času nespoštovanja zakonskih določb, da lahko nekdo samovoljno, brez dokumentacije, gradi tako veliko stavbo? Vse mejaše in bližnje sosedje graditelja zanima, zakaj pristojne institucije podpirajo črno gradnjo in ne ukrepajo v skladu z dolžnostmi in predpisi. Delegate pa so vprašali tudi, ali lahko potrdijo njihovo prepričanje, da v samostojni Sloveniji ne bi smel vsak brez upoštevanja interesov širše družbene skupnosti in zakonskih določil samovoljno delati nekaj zgolj po svoji zamisli. Povrh vsega so zaprosili tudi novinarje, naj se o tej črni gradnji osebno prepričajo.

Če je predsednik skupščine občine obljubil, da bodo na vsa zastavljena vprašanja odgovorili na prihodnji seji vseh treh zborov, pa lahko odgovor o »osebnem prepričanju« novinarjev dam že sedaj. Najbrž bi se vsi, tako krajanje kot pristojni organi, morali najprej vprašati, kaj so slednji delali in predvsem storili od leta 1979. Očitno niso storili vsega ali pa tako rekoč nič od tega, kar je njihova dolžnost. In sedaj, ko se sredi Črnomlja še kar naprej in vedno bolj bohoti velika črna gradnja, naj bi ukrepali novinarji! Smo mar mi tisti strokovnjaki, sodniki in razsodniki, ki naj bi stopili v akcijo potem, ko odpovedo ustanove in službe, ki so za takšne naloge (dobro) plačane? Mar to pomeni, da krajanje kličejo na pomoč novinarje zato, ker so že obupali nad vsemi drugimi za to odgovornimi ljudmi, ali morda zato, da bi s tem našli dežurnega krivca za vse, kar ni bilo storjeno, pa bi moralo biti? Že davno namreč velja, da pri nas ni kriv tisti, ki greh naredi, še manj tisti, ki bi mu ga morali preprečiti, temveč tisti, ki ga obelodani. In če bodo novinarji o tej črnomaljski sramoti na veliko pisali, se bodo odgovorni res morda potrudili, da bodo 12 let star greh nekako rešili, črna pika pa bo ostala na tistem, ki so ga — bodisi iz obupa ali bog ve iz kakšnega vzroka — poklicali na pomoč krajanje. To pa je novinar, ki si je upal pisati o malomarnosti (ali še čem huje) enih in iznajdljivosti drugih oz. drugega.

M. BEZEK-JAKŠE

Muzej ni le za izbrano resnico

Ko so leta 1978 v Novem mestu slovensko odprli in izročali Dolenjskemu muzeju novozgrajeno stavbo za potrebe njegovega oddelka NOB in ljudske revolucije, so govorci vsi po vrsti poudarjali, da ne gre za navaden muzejski objekt, v katerem bo pač to in ono. Dejali so, da je to predvsem spomenik vsem tistim dolenjskim rodoljubom, ki so prešli kri v narodnoosvobodilnem boju, z vsem, kar bo v njem hranjeno, razstavljeno in na ogled, pa učilnica o zgodovini, ki naj se ne ponovi, zlasti ne njen krvavi del.

Da gre res za spomenik, so že prvimi obiskovalcem povedala imena padlih partizanov, aktivistov in žrtve nacifašističnega nasilja, izvozljen na kovinskih ploščah na obeh straneh vhoda. Na pravo vsebino in razvrstitev prostorih pa je bilo treba kar nekaj časa čakati. Tudi zato, ker vplivni veljaki muzejskim strokovnjakom niso pustili prostih rok. Do pravih pritiskov in celo groženj od zunaj je prihajalo zlasti v primerih, ko naj bi nekateri eksponati kompromitirali posameznike oz. dokumenti drugače govorili o njih, kot so bili znani v javnosti.

Oddelek NOB in ljudske revolucije je, urejen, kot je pač bil, potem služil, kot je pač služil in kot še vedno služi, le da se je zadnje čase potihem preimenoval v oddelek za novjšo zgodovino. Obdobje političnega pluralizma, polarizacije ljudi po strankah in prvih demokratičnih volitev je namreč tudi na področju tovrstne dejavnosti pometo z enoumjem in muzeji se morajo odpirati tudi za dokumente in pričevanja, ki prejšnji sistem kažejo tudi v manj svetli, celo sramotni luči. Tako kot, denimo, za Kočevski Rog, o katerem se je od konca druge svetovne vojne govorilo samo to, da pomeni simbol in srce slovenskega narodnoosvobodilnega boja. Po odkritju s trupli pobitih domobrancev in drugih nesodno pokončenih ljudi napolnjenih jam v preteklem letu na tem območju pa se je pokazala tudi za slovensko zgodovino najzanimivejša stran Roga.

Zgodovina bo torej morala že znanemu in dognanemu o narodnoosvobodilnem boju in ljudski revoluciji še marsikaj dodati in dopisati, pa če je to komu ljubo ali ne. Kajti zgodovina se ne ozira na čustva, mišljenje posameznikov, njihovo svetovnonazorsko opredeljenost, strankarsko pripadnost ali kaj podobnega, pač pa upošteva zgolj dejstva, dokumente, aventična pričevanja. Je kot tematika, ki jo zanimajo samo suha števila in rezultati, ne pa tisto, kar se za njimi skriva.

Ta čas se seveda še ne ve, kolikšen del »senčne strani Roga« in ostalih »neprijemnih najdišč« iz časa, ko je pri nas potekal narodnoosvobodilni boj, in iz prvega obdobja po njem se bo pridružil že zbranemu in razstavljenu dokaznemu gradivu v omenjenem oddelku Dolenjskega muzeja. Prav tako se tudi še ne ve, po katerih in kakšnih zakonih mu bo ta del pripadel. V Dolenjskem muzeju se bojijo le, da ne bi morali česa prevzeti na vrat na nos, nepripravljeno. Za začetek bi v priprave vsekakor sodila nekakšna okrogla miza o novi vlogi in vsebini oddelka za novjšo zgodovino, uvrščanju novih, še drugačnih resnic o preteklosti v muzej. Odločitev, kaj bo v njem, kakor tudi sama ureditev gradiva pa bosta tako in tako v rokah strokovnjakov, zgodovinarjev. Vsaj upati je, da bo šlo tokrat brez pritiskov in groženj.

I. ZORAN

Novo in stare papirniške težave

Ker so na policah trafik še vedno naprodaj časopisi, se ni uresničila bojazen, o kateri je pred časom seznanila javnost tovarna Videm iz Krškega. Krški papirničarji so namreč dopuščali možnost, da bi slovenske tiskarne ostale brez rotacijskega papirja, če bi se nadaljevalo pomanjkanje lesa v Vidmu.

Zastoj v papirniški proizvodnji, ki ga je kot skrajno neugoden razplet predvidela krška papirnica, bi najbrž zmotil vsakdanji tok stvari, čeprav najbrž vse zaloge papirja ljudem ne bi pošle čez nos. Taka zadrega je možna že ob površni oceni, da je na tržišču informacij več tiskanih publikacij kot pred časom. Čeprav nekatere prejšnje tiskane edicije mogoče izginjajo, tiskarne verjetno pa

pirja na splošno, statistike potrjujejo hipotezo, da je papir še vedno nepogrešljiv človekov spremljevalec. Izračunali so, da potrošnja papirja v svetu raste s tri do štiri odstotno stopnjo. Za Jugoslavijo, če ostanemo za lažjo predstavo pri tem imenu, razpoložljivi viri ne navajajo številke o porabi papirja, vendar ugotavljajo, da je celo ta država letos potroši primerjalno več papirja, kot ga je doslej. Podatki za leto 1989 kažejo, da bi med enajstimi izbranimi državami papir najtežje pogrešale ZDA in najlažje Jugoslavija, saj ga je slednja v omenjenem času porabila približno osemkrat manj kot Amerika. Slovenska poraba je bila tega leta za slabo polovico nad jugoslovansko.

V takem okviru se zdi razumljivo, zakaj so v Vidmu sprožili alarm za nabavo surovin, ki bi zagotovile nemoten proizvodni proces. Z nedavno načrtno akcijo odkupa lesa od dobaviteljev, ki ga pač imajo, so hoteli popraviti interno statistiko o založenosti svojih lesnih deponij. Statistika je bila še pred časom po njihovi oceni zaskrbljujoča. Od potrebnih 520 tisoč kubikov lesa je tovarna uspela nakupiti letos komaj dobro polovico. Omenjeni alarm bi bil nepotreben, če bi vladale ne samo na področju proizvodnje papirja ampak na jugoslovanskem prostoru normalne razmere. So nenormalne in njihov učinek doseže tudi papirničarje. Slednjim ne pomaga, če so popravili nekatere stare slabosti, kajti danes veljajo aktualna dejstva. Nobena skrivnost ni, v tej zvezi menijo v Vidmu, da si je tovarna v preteklosti pridobila neslaven sloves nerednega plačnika dobaviteljem lesa, pa so nam

zato mnogi ukinjali redne pošiljke. Danes so stari dolgovi poravnani, denar za les je na voljo, prodaja celuloze se izplača, toda lesa ni in od tod zastoji v proizvodnji. Lesa pa manjka zaradi vojne na Hrvaškem, zavoljo slovenske prepovedi sečnje in ne nazadnje zaradi sprejetih zakonov o privatizaciji in denacionalizaciji.

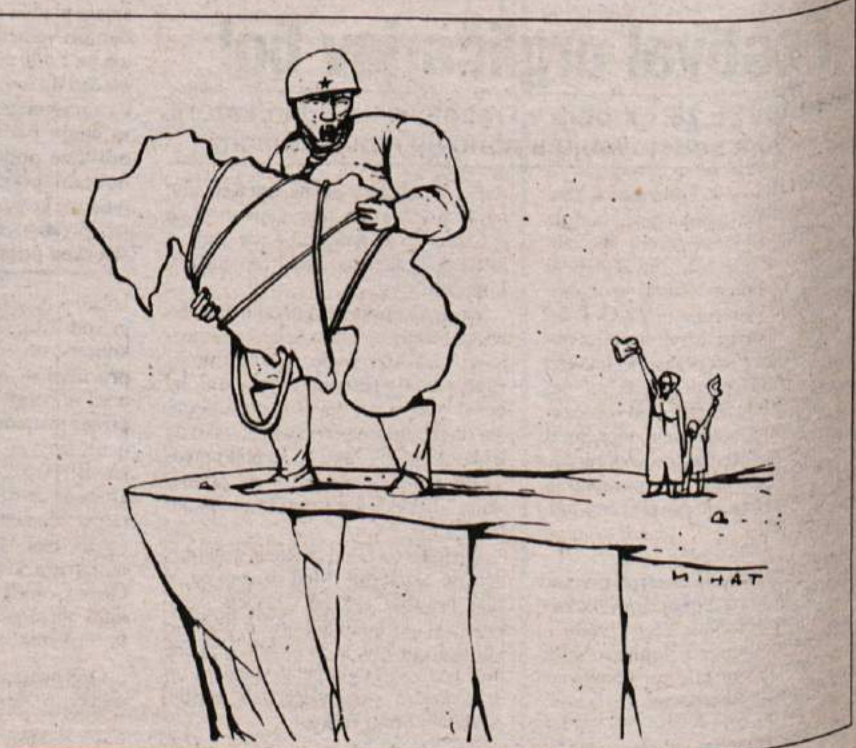
Nekatere domače gozdarske sekire neka-ko molčijo, ker govori orožje, vendar stanja ne spremeni dosti dejstvo, da tuje se pojejo in da bi se zato krška tovarna oskrbela z lesom v tujini. Nakup prostorninskega lesa, ki se uporablja za izdelavo celuloze in se s tem določenih vrst papirja, v tujini se ne izplača, ker bi bil predrag prevoz. Zato tovarna najverjetno uvažata samo najkakovostnejši les, potreben za najzahtevnejši izdelek.

V določeni meri odrešilno poglavje v knjigi Vidmove oskrbe z lesom bi lahko bila vlaganja tovarne v pogodovanje. Prve denarje v bodoča lesna debela je ta tovarna vložila že v začetku šestdesetih let. Skupna vrednost naložb v pogodovanje znaša okrog 17 milijonov mark. Med Krškimi in Brežicami raste 700-hektarski topolov nasad in tudi to sodi v omenjeno naložbeno politiko. Taki razcepi v slovenskih političnih diskusijah o lastništvu gozdov na Slovenskem verjetno ne morejo nastati, da bi Vidmu izničili omenjene naložbe v družbenih gozdovih, kar pa zadeva neslovenska območja, kamor je tovarna tudi investirala na tak način, je mogoče prav vsakršen razplet. Politični položaj v krajih, ki jih nekako pokriva zdaj sicer malce drugačno karlovško gozdno gospodarstvo, v tem po-

gledu ne vpliva ravno optimizma. Spričo vseh podrobnosti čas Vidmovih črnogledih napovedi o pomanjkanju papirja kljub akciji »od septembra do novembra« še ni za nami. Mo-

goče pa bi se resničnega pomanjkanja tega blaga, posebej časopisom namenjenega papirja, kdo v državi celo razveselil?

M. LUZAR

Ogibajte se prenapetih komentarjev!

Nasvet funkcionarjem

Že ko sem v Dolenjcu 5. septembra prebral izjavo črnomaljskega predsednika SKZ — LS Janka Bukovca o »odnašanju« teleta oz. krave s strani kmetijskih pospeševalcev pri reševanju porodov, sem vedel, na koga se pripomba nanaša. Po pravem v Dolenjcu dne 12. 9. 1991 je mojo slutnjo potrdil. Zato preidimo k stvari:

Dragi živinorejci in vaši funkcionarji!

Motite se, če mislite, da bomo veterinarji opravljali storitve za smešno nizke cene. Tudi zasebna veterina, o kateri se toliko govori, kako bo pocenila veterinarske storitve, ne bo mogla iti s cenami »pod vodo«. Preden se veterinar dokopje do svojega poklica, potrebuje po osnovni šoli še najmanj 10 let šolanja. Potem mora s polno odgovornostjo do živali, h kateri je bil poklican, vršiti svoje delo, voziti svoj ali službeni avto, in če ima smolo, ga mora včasih na poti tudi popravljeni itd., zato ne sme biti predrag!

Da se dotaknem samo porodov, ki »odnašajo« teleta, oz. tudi krave, če jih opravimo izven rednega delovnega časa. Mi jih delimo na težke in lahke. Cena lahkega je slabe 4 kg govejega mesa (stegno brez kosti), seveda če je žival zaklana v klavnici. Cena težkega poroda pa znaša slabih 7 kg enakega mesa. Če

opravljamo porode izven rednega delovnega časa, pa je cena lahkega poroda slabih 6 kg, cena težkega pa 10,5 kg govejega stegna brez kosti. To je račun za našo storitev, zraven pa so še stroški morebitnih zdravil in potnina.

Če predpostavim, da nas pokliče te pravočasno, je velika verjetnost, da bo s teletom in kravo vse v redu. Iz prakse pa dobro vem, da približno 80% porodov opravite sami in da vam v glavnem stvari odlično uspevajo. Vendar vas vprašam: Kaj pričakujete od veterinarja, ki ste ga poklicali, ko je vaše umetnosti konec? Odgovor je na dlani: da bo rešil kravo in tele in, tu pa je bistvo stvari, da ne bo predrag. Odgovornost za vse, kar se okoli krave in teleta dogaja, pa tako in tako nosi veterinar. Iz prakse tudi dobro vem, da se novice o morebitnih napakah veterinarjev širijo kot ogenj, čeprav se še nihče ni potrudil, da jih bi dokazal. Da pa se napaka lahko zgodi, priznam, saj smo vsi samo ljudje.

Posebno poglavje so porodni, ki so neresljivi po normalni poti. Tu mislim na carski rez, kjer ste bili, žal, prisotni le redki. Kako to izgleda, naj vam povedo tisti, ki so bili pri stvari navzoči. Vprašam vas: Sem po takem posegu upravičen zaračunati vsoto, ki ne dosega vrednosti 16 kg govejega stegna, oz. polovice 100-kilogramskega teleta pri starosti 8 tednov?

Medicinska etika nam ne dopušča, da bi vas in vaše živali v takih slučajih puščali na cedilo, zato vas prosim, da se izogibate takih in podobnih komentarjev, kot je bil omenjeni.

Pa brez zamere!

JANEZ KOVAČ, živnozdravnik
Veterinarska ambulanta Šentjerneje

Stavka zdravstvenih delavcev?

Odločne zahteve sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije: »Če do 25. septembra ne bo zadoščeno našim zahtevam, bomo 10. oktobra stavkali«

Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije kot najštevilnejši sindikat delavcev, zaposlenih v teh dejavnostih, ugotavlja, da je večina stavkovnih zahtev, ki smo jih postavili slovenski vladi ob napovedi 12-urne splošne stavke 10. 9. 1990, neizpoljenih. Stavka je bila preložena zaradi obljub vlade, da se bo v dogovorjenih rokih lotila reševanja razmer. Kljub večkratnim opozorilom pa vlada v nobeni od točk, ki so ključnega pomena za gromotni in socialni položaj delavcev in za uresničevanje njihovih pravic, ni spoštovala dogovora, doseženega na pogajanjih med vladnimi predstavniki in stavkovnim odborom Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije. Kolektivna pogodba, ki naj bi urejala višino osebnih dohodkov, način njihovega izplačevanja ter druge pravice iz

delovnega razmerja, še vedno ni podpisana, čeprav je vlada pisno zagotovila stavkovnemu odboru podpis že v mesecu septembru 1990. Prav tako ni bilo ničesar storjenega za ureditev finančne položaja zdravstva nasploh. Sredstva, ki se zbirajo po posebni prispevni stopnji za zdravstvo, se ne namenajo v celoti tej dejavnosti. To se odraža tako v poslabšanju možnosti za kvaliteto zagotavljanje zdravstvenega varstva prebivalstva kot tudi v nadaljnjem poslabšanju materialnega in socialnega položaja delavcev. Vse navedeno postavlja zaposlene v teh dejavnostih v položaj, ko smo si prisiljeni svoj osebni

• **Če do 12. ure 25. septembra 1991 ne bodo izpolnjene vse navedene zahteve, sindikati v zdravstvu in socialnem skrbstvu v R Sloveniji napovedujemo stavko za 10. oktober 1991 in zahtevamo odstop ministrice za zdravstvo, družino in socialno varstvo, dr. Katje Boh, njene namestnice prim. dr. Koširja in podpredsednika Izvršnega sveta R Slovenije, odgovornega za družbene dejavnosti, g. Malešiča. Za izvedbo stavke smo imenovali tudi enoten stavkovni odbor, ki ga tvorijo predstavniki vseh sindikatov.**

dohodek in druge materialne pravice priboriti z vsemi razpoložljivimi sredstvi, tudi s stavko, kolikor ne bodo izpolnjene naslednje naše zahteve:

1. Zahtevamo, da skupščina Republike Slovenije na prvi naslednji seji obravnava socialni in materialni položaj delavcev in finančni položaj zdravstva in socialnega skrbstva. Za ureditev razmer v zdravstvu in socialnem skrbstvu ne zahtevamo zbiranja dodatnih sredstev, temveč le, da se sredstva,

zbrana za zdravstvo, uporabljajo namensko. Predlagamo tudi, da parlament oceni odgovornost ministrstva za zdravstvo za nastale razmere.

2. Od ministrstva za zdravstvo, družino in socialno varstvo zahtevamo, da se sklene kolektivna pogodba za dejavnost zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije do 25. septembra 1991.

Zahtevamo, da se delavcem, ki so bili v letošnjem letu zaradi premalo nakazanih sredstev iz republiškega proračuna prikrajšani pri izplačanih osebnih dohodkih, pri nadomestilih in pri različnih materialnih dodatkih, ta sredstva povrnejo s pripadajočimi obrestmi. Prvo naslednje izplačilo osebnega dohodka mora biti do 10. dne v mesecu, naslednje pa v skladu s sprejeto kolektivno pogodbo.

3. Pokrivanje izpada sredstev za zdravstveno varstvo zaradi odlaganja plačil prispevkov nelikvidnim podjetjem oziroma ustanovam ter dodatnih oprostitev participacije za zdravstvene storitve ni mogoče prenesti v breme zdravstvenih delavcev. Terjamo, da se jasno opredeli vir tega izpada.

4. Na nacionalni ravni naj se takoj izdelajo normativi in standardi za ustrezno mrežo za opravljanje zdravstvenih storitev, ki bodo služili kot strokovna podlaga za določanje potrebnega števila delavcev. Zmanjševanje števila zaposlenih zgolj glede na obseg zagotovljenih finančnih sredstev je nedopustno, saj lahko bistveno poslabša pogoje dela ostalih delavcev. Zahtevamo tudi, da se zmanjševanje števila zaposlenih izpelje postopoma ter da se predhodno pripravi program njihovega preusposabljanja in prezapoznavanja ter zagotovitve sredstev za izvajanje teh programov.

Predsednik RO:
mag. dr. JOŽE BERTOLE

ZAHVALA DAROVALCEM

NOVO MESTO — 7. septembra 1991 je bil uspešno izveden nočni turnir v malem nogometu v Leskovcu pri Krškem v organizaciji kluba SARA — bojlerčki. Ves čisti dohodek v znesku 15.300,00 din je klub odstopil Medobčinski organizaciji slepih in slabovidnih Novo mesto za izvajanje njenih socialnih programov v dobro slepih. Prav tako je Studio D odstopil stroške oglasov za navedeno prireditel v znesku 7.662,00 din organizaciji slepih.

Izvršni odbor Medobčinske organizacije slepih in slabovidnih Novo mesto se darovalcem iskreno zahvaljuje.

Predsednik:
Jože Zupanc

Za Ajdovcem zdaj še Šentjošt

Ob razbitem spomeniku žrtvam klavcev v šentjoški hosti pri Stopičah

Skrunjenje grobov borcev za svobodo našega naroda se nadaljuje: potem ko so (še vedno neznan) storilci pred meseci razbili spominsko ploščo na Ajdovcu, je revirni logar v ponedeljek, 9. septembra, pri rednem obhodu v šentjoški hosti ugotovil, da je tamkajšnji spomenik žrtvam NOB razbit in razmetan. Dve izmed petih trikotnih prizem s spominskim posvetilom sta bili prevrnjeni, ostale tri, ki še stojijo, pa so premaknjene in zelo poškodovane od udarcev trtega predmeta. Na tla je vržen in popolnoma uničen tudi zaključni pokrov nad prizemami. Na eno izmed še stoječih prizem se je neznan storilec tudi »podpisal« z nemškimi kljukastim križem.

Letos avgusta je Zveza borcev spomenik z okolice vred očistila in obnovila črke spominskega posvetila. Komisija borcev in delavcev novomeške uprave javne varnosti si je 10. 9. ogledala poškodbo in razdejavanje ter po prvi grobi ocenila, da je škoda vsaj za 60.000 din. Občinski odbor ZZB NOV je medtem že zaprosila Zavod za spominsko varstvo v Novem mestu za strokovno mnenje, ali je spominsko obeležje še mogoče obnoviti in mu vrniti prvotno podobo. Odbor je hkrati o gnusnem zločinu obvestil sekretariat za občo upravo in finance občinske skupščine.

Oskrunjeni spomenik v Šentjoštu nam odkriva delček zgodovine izpred 49 let, ko se je četniška skupina Milana Kranjca po polomu v Suhi krajini in na Primškovem tajno preselila in utaborila v gozdu nad stopiškimi Šentjoštom ter se začela izdajati kot »Štajerski bataljon II. grupe odredov«. Med domačini in celo vodstvi nižjih partizanskih enot je belogardistična zvižjava uspevala več mesecev, a hkrati se je porajal tudi sum med ljudmi, saj belogardi Štajerskega bataljona niso skrivali sovraštva do prvih partizanov. Začeli so s pokoli in z mo-

ritivami posameznih partizanskih patrol, aktivistov in tistih, ki so od drugod prihajali v partizane. Veliko pomoč jim je nudil dogovor med novomeškimi belogardisti in Italijani.

O zločinu samozvanega Štajerskega bataljona v Šentjoštu je ohranjena dolga vrsta dokumentov in izvirnih pričevanj. O tem je bilo že mnogo napisane in povedanega. Kakšno je bilo delovanje belogardistov v Štajerskem bataljonu, pretresljivo pove izvelek iz dnevnika Roze Uhan-Silve, doma iz Straže pri Šentrupertu, ki je 16. julija 1942 zapisala tole:

«... Streljamo bolj malo, bolj pobijamo. Škoda nabojev za partizanske buče. Pred napadom nam to. Gorazd (kaplan Šinkar) podeli odvezo. Svetinje imamo vsi... Koder hodimo po hostah, puščamo za seboj grobove...»

Gozdovi in grobovi v Šentjoštu in njegovi okolici, kjer so belogardisti pomorili veliko članov OF, aktivistov in borcev NOV, pa še vedno skrivajo

mnoge skrivnosti iz težkega leta 1942. Tu pa so in bodo tudi ostale resnične besede pesnika Mateja Borja, ki leže vklesane na zdaj razbitem spomeniku: «Na vseh koncih te naše zemlje spite — strahotno ubiti — mučeni — tepeni — za podli okupatorjev drobiž.»

Švobodo in čast slovenskega človeka je v letih upora proti fašizmu in nacizmu pred vsem svetom rešil slovenski partizan. Naš narod je dobro vedel, da bomo imeli in ohranili svobodno Slovenijo samo s svojo udeležbo v usodnem boju z zavezniki v drugi svetovni vojni. Sejanje ostankov črne roke in pristašev novega belega enumnja po skrunjenju grobov in uničevanju simbolov ter spomenikov NOB nas niti za trohico ne bo zblížalo v narodni spravi, katere brez očiščene vesti in dobre volje vseh ne more biti. O tem pa smo v zadnjih mesecih ponovno govorili in pisali.

Odbor za obeščanje pri občinskem odboru ZZB
Novo mesto

Kako do državljanstva Slovenije?

Odmev na naš zapis, objavljen v prejšnji številki — Uvodno obvestilo sporno

V zadnji številki Dolenjskega lista je bil objavljen članek, ki pojasnjuje postopek pridobitve državljanstva RS. Že uvodoma je v članku dano pojasnilo vsem občanom, ki želijo pridobiti slovensko državljanstvo, do katerega roka in pod kakšnimi nadaljnimi pogoji to izvedejo.

Ugotavljam, da je uvodno obvestilo sporno, predvsem pa občane postavlja v dvom, saj ne precizira kategorije državljanov, na katere se utegne konkretno nanašati, tembolj, ker je navedeno področje zelo občutljivo in življenjsko pomembno za mnoge naše prebivalce. Zato menim, da je potrebno zadevo natančneje pojasniti.

Predvsem je važno to, da je Republika Slovenija z ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti, ki je bila razglašena dne 25. 6. 1991, prenehala biti sestavni del SFRJ. Do tega datuma sta dejansko prenehala veljati dosedanja Zakona o državljanstvu SRS in SFRJ (Ur. l. RS št. 23/76 in Ul. SFRJ št. 58/76), po katerih je za vse občane SFRJ veljalo enotno državljanstvo SFRJ in je bil vsak državljan SRS hkrati državljan SFRJ. Državljanstvo drugih republik so imeli na območju Slovenije enake pravice in dolžnosti kot njeni državljani. To pomeni, da državljani drugih republik niso imeli statusa tujca.

Novi Zakon o državljanstvu Republike Slovenije (Ur. l. RS 1/91 z dne 25. 6. 1991) pa je status državljanstva te republike uredil povsem drugače in določil pogoje ter postopek za njegovo pridobitev. V 39. členu navedenega zakona je smiselno določeno, da velja za državljana Republike Slovenije tisti, ki je po dosedanjih predpisih imel držav-

ljanstvo te republike in državljanstvo SFRJ. V nadaljnjem 40. členu zakona pa je določeno, da državljan druge republike, ki je imel na dan plebiscita o neodvisnosti in samostojnosti Republike Slovenije, dne 23. 12. 1990, prijavljeno stalno prebivališče v Republikii Sloveniji in tukaj tudi dejansko živi, pridobi državljanstvo te republike, če v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona, to je do 25. 12. 1991, vloži vlogo pri za notranje zadeve pristojnem organu občine, na območju katere ima stalno prebivališče. Navedeno torej velja za tistega državljanca, ki po dosedanjih predpisih ni imel priznanega državljanstva Republike Slovenije. Če bodo takšni občani pravočasno vložili prošnjo za pridobitev državljanstva naše republike, se zanje ne bo uporabljal Zakon o tujcih (Ur. l. RS 1/91 z dne 25. 6. 1991), če bo nadalje njihova prošnja po 40. členu Zakona o državljanstvu zavrnjena oziroma sploh ne bo vložena v navedenem roku, bo zanje začel veljati Zakon o tujcih dva meseca po poteku tega roka.

Na prvi pogled sta navedena osemsovojitvena zakona, ki natančneje opredeljujejo tako status državljanca Republike Slovenije kot tujca, zelo stroga. Marsikateri občan, ki do sedaj ni imel slovenskega državljanstva, pa stalno živi v Sloveniji, se bo vprašal, zakaj navedena diskriminacija sama za določene, če pa so po Zakonu o plebiscitu imeli dne 23. 12. 1991 pravico do glasovanja za neodvisno in samostojno Slovenijo tudi takšni državljani. V tej zvezi velja omeniti izjavo o dobrih nameni, ki je bila v naši republiki sprejeta istočasno z Zakonom o plebiscitu, po

pisma in odmevi

Tako okrnjen pa semenj v Ribnici ni bil

Pripombe k poročilu

Novinar Jože Primc je v Dolenjskem listu z dne 5. septembra objavil poročilo o letošnjem ribniškem sejmu, ki nas je zelo vznemirjalo. Zakaj? Če se novinar loti pisanja, pa že mora iti od stojnice do stojnice in si vse ogledati, ne pa le bežno prehodi Šeškovo ulico. Če bi se potrudil in obšel rešetarja, ki je zasedel dostop na parkirišče v centru Ribnice, kjer so bili v glavnem izdelovalci-demonstratorji, bi imel več videti, kot je poročal. Pa tudi na Šeškovi ulici je marsikaj spregledal!

Na stojnici smo imeli izdelke domače kmečke peke. Aktiv kmečkih žena iz Slemen se je postavil za najrazličnejši dobrotami, ki so zelo hitro odhajale. Na mizarski mizi je mojster izdeloval in oblikoval modele za maslo. Kar 6 izdelovalcev je pletlo najrazličnejše košare, eden pa je opletal steklenice. Trije sitarji so delali sita; od teh je bil Koširjev oče prav te dni star 90 let. Eden je prepletal vitro za dno rete. Žlice sta delala dva izdelovalca, eden pa velnice. Pri lončarju je bilo videti, kako izdeluje piščalke.

Predic je bilo 6. Zobotrebački sta bili res le dve, ker so imele ostale tehtna opravila. Videti pa je bilo mogoče tudi, kako se rezbari okrasne predmete, dela drobne predmete za spomin pa dele, iz katerih je mogoče sestaviti »Ribničana«. Na sejmu je torej delalo kar 26 ljudi. To pa ni tako malo, kot je napisal novinar, pa tudi o številu prireditev bi bilo mogoče kaj dodati.

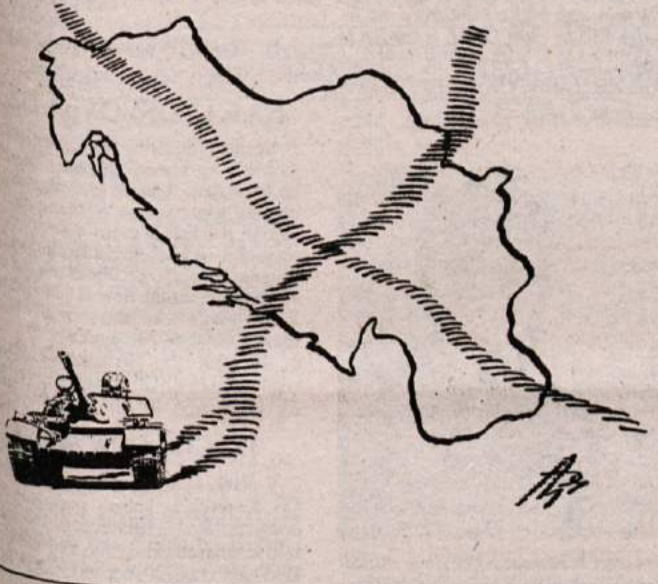
Res smo se zaradi letošnjih razmer pozno odločili za semenj, zato je bilo delo še toliko bolj naporno. Pa z dobro voljo in razumevanjem je le šlo.

Turistično društvo Ribnica

PRIDNI DELAVCI

Doma sem iz vasi Javorje. Vas leži med Litijo in Radohovo vasjo. V letu 1990 smo krajani z zbranim prispevkom položili asfalt tudi skozi vas Javorje. Dela so bila zaključena. V letu 1991 pa je bil ob pomoči naše SO Litija v avgustu položen še na ostali del ceste do šole Javorje. Skupno smo položili asfalt v dolžini 2.700 m. Vsa dela so opravili delavci Cestnega podjetja Novo mesto. Zato se v imenu krajanov Javorja-Leskovice zahvaljujem vsem delavcem, ki so se res izkazali kot pridni in vestni.

MARTINA KAMENOVIC
Javorje

Avtobusna (ne)resnica

KOČEVJE — V petek, 13. septembra, je bil v najbolj branem slovenskem dnevniku Delo objavljen članek z naslovom »Bo makadam ustavi avtobusni prevoz?« in podnaslovom »Na občini niso v skrbeh, ker Integral-Stojna noče več voziti na progi Stari trg — Kočevje — Ljubljana«. V članku pa dalje piše, da je Integral pisno obvestil, da bo odpravil avtobusno progo med Starim trgov in Kočevjem ter Ljubljano zaradi slabe ceste. Dodana je še izjava predsednika izvršnega sveta občinske skupščine Kočevja Alojza Petka, da ljudje kljub temu ne bodo ostali brez prevoza, ker če Integral ne bo vozil, bodo našli konkurenta, lahko tudi zasebnika. Če prevozniki ne bodo vseh prog Stari trg — Kočevje, mu bo pa naprej proti Ljubljani, kjer se vozi ogromno ljudi.

Predstavnica Integrala-Stojne Kočevje Marija Mestnik nam je povedala in tudi podkrepila s pisnimi dokazi, da članek v Delu ne ustreza resnici. V dopisu Integrala z dne 9. septembra, ki je bil dostavljen tudi izvršnemu svetu občine Kočevje, ne piše o nobeni ukinitvi avtobusne proge, sploh pa ne o progi Ljubljana — Kočevje — Predgrad — Dol — Stari trg. Pa še tu gre le za opozorilo, da bodo prisiljeni ukiniti ta del proge (Predgrad — Dol — Stari trg), če cesta ne bo toliko vzdrževana, da bo po njej možen avtobusni promet. V članku gre torej za potvarjanje opozorila in grožnjo, je povedala Marija Mestnik in pokazala zapisnik Republiške inšpekcije za promet in zveze z dne 18. februarja letos o pregledu ceste Kočevje — Predgrad — Dol — Stari trg, v katerem je zapisano: »Med pregledom je bilo ugotovljeno, da na regionalni cesti Kočevje — Predgrad ni predpisane prometne

signalizacije. Vozišče je široko le 4 do 4,5 m. Prečni skloni (naklon ceste po širini op. pis.) vozišča so preveliki in pogosto neustrezni. Odbojne ograje so porušene. Vsa nevarna mesta je treba opremiti z varnostnimi ograjami v skupni dolžini okoli 800 m.« Za del omenjenega odseka Predgrad — Dol pa je dodano, da cesta ni opremljena s potrebnimi varnostnimi ograjami, medtem ko ni govora o preostalem delu ceste, ki poteka po črnomaljski občini. K vsemu temu je Mestnikova dodala, da se razmere na tej cesti od takrat niso izboljšale, ampak še poslabšale. Resnici na ljubo pa je treba dodati mnenje nekaterih, da se ne more ukiniti del avtobusne proge Predgrad — Dol — Stari trg, ampak le vsa proga Ljubljana — Kočevje — Predgrad — Stari trg.

Za zaključek je treba dodati, da so ceste v kočevski občini med najslabšimi v Sloveniji, saj je v tej občini, ki je po velikosti druga v Sloveniji, najmanj asfaltiranih cest. Razumljivo bi torej bilo, da bi se odgovorni občinski organi zavzeli za posodobitev in vzdrževanje cest v občini, da bodo varne za promet. Bilo bi razumnejše, da bi se predsednik izvršnega sveta zavzel vsaj za primerno vzdrževanje kritičnega cestnega odseka (in sploh cest v občini), in če mu to ne bi uspelo, bi sam zahteval prekinitev prometa na cestah, kjer so v nevarnosti potniki in vozila. Grožnja s konkurenco pa nima pravega smisla, če ni prej poskrbljeno za varnost potnikov, saj tudi konkurenca ne bi smela misliti le na zaslužek. In če pride do nesreče, kdo bo odgovoren: Cestno podjetje, Komunalna, avtobusni prevozniki, inšpekcija ali predsednik izvršnega sveta, ki se zavzema za konkurenco, pozablja pa na varnost potnikov?

JOŽE PRIMC

ZAHVALA POKROVITELJEM

Ob uspešno končani sezoni v motokrosu in doseženem 4. mestu za prvenstvo Slovenije se najlepše zahvaljujem pokroviteljem Tovarni zdravil KRKA, Zavarovalnici TILIA, Slavku Malnarju, ki mi je omogočil trening pod strokovnim vodstvom, in vsem, ki so uživali v menoj v tem razburljivem sportu. Vse uspehe, tudi zmago v Dolenjskih Toplicah, smo dosegli s skupnimi močmi, za kar sem vam iz srca hvaležen!

JURE MURN

• **Najboljši sistem vladanja je v tem, da ena stranka vlada, druga pa jo nadzira. (Reed)**

• **Skrivnost je kot luknja na obleki: bolj ko jo poskušas skriti, bolj jo kažeš. (Sylvia)**

Naj se sliši še glas »rabokupcev«

Ugovor na prispevek »V Evrotransu ostali brez vozil in dela« (DL 5. sept.)

V Dolenjskem listu ste na prvi strani v rdečem okvirju objavili prispevek Jožeta Primca, ki vali krivdo za težave ribniškega Eurotransa v glavnem na »rabokupce«. V korist našemu tedniku bo, če bo objavil ta prispevek, ki ga pišem v imenu rabokupcev. To pravico imamo tudi v skladu z zakonom o tisku.

Zaradi vsesplošnih težav, v katerih so se znašla družbena podjetja, so v Eurotransu, ki ni poznal stagnacije, odločili za izvirno obliko deprivatizacije podjetja. Tovarna vozila so ponudili svojim šoferjem v rabokup. Ti naj bi v dveh letih v mesečnih obrokih plačali vrednost vozil in postali njihovi lastniki. Nazven bi še vedno poslovali s firmo Eurotrans, ki bi za nove podjetnike ter obrtnike opravljala komercialne posle in drugo, kakor je bilo predtem. Prednost pri najemanju vozil so imeli šoferji teh vozil, drugi pa šele, če med njimi ni bilo zainteresov. Šoferji pa so lahko pogodbe o

rabokupu prenesli na druge z obvezo, da jih ti tudi zaposlijo.

V začetku je bil med šoferji interes. Postali so novi podjetniki. Sto tovarnjakov je šlo v rabokup, 30 pa jih je podjetje obdržalo tudi zato, ker ni bilo zainteresov. Med šoferji so tudi taki, ki jim je bila skrb za podjetje postranska stvar, podjetje jim je služilo kot molzna krava.

Res je, da so organi upravljanja in vodstvo podjetja v pogodbah zaščitili predvsem interes podjetja. Ves promet je moral prek podjetja. Za komercialne storitve si je podjetje zaračunalo 8% od bruto prometa. Za vsako vozilo je moral najemnik mesečno ustvariti 18.000 DEM realizacije. Če tega ni dosegel, so mu zaračunali dodatnih 6%. V pogodbah ni določila v kolikem času je podjetje dolžno izplačati ostanek oziroma tisti del, ki naj bi bil bruto zaslužek rabokupca. Nekateri najemniki že od aprila niso dobili teh izplačil. Primer: meni dolguje podjetje poldrugi milijon dinarjev in sem bil primoran zaprositi davkarjo, da izterja vsaj dolg na račun prispevkov in davkov, ki jih dolgujem državi.

Problem zase, so avtomehaniki Eurotransa. Dokler so bili kamioni »državni«, so jih popravljali, tudi če to ni bilo potrebno. Nobenih norm ni bilo, tehničnadzorna služba ni delovala, norm in simulacije za delo v korist podjetja ni bilo. Tudi rabokupci smo se posluževali storitev mehaničnih delavnic Eurotransa, dokler je bilo to še kolikor toliko sprejemljivo. Primer: v popravilo sem dal vozilo. Zaračunali so polno ceno, delo pa je bilo opravljeno malomarno in nestrokovno. Kamion je običaj v Belgiji. Vnaprej sem moral plačati ekipi avtomehanikov Eurotransa, da je šla odpravljati lastno napako.

Rabokupci smo še edini, ki prinašamo dobiček podjetju. To potrjuje tudi odločitev banke, ki je največji upnik Eurotransa, da sama prevzema rabokupce. Na oglasni deski podjetja piše, da je imelo v 6 mesecih tega leta 93 milijonov dinarjev izgube. Samo na račun provizije pa smo vplačali 11.232.000 din. 18 kamionov, ki so se pri podjetju, pa je prineslo 93 milijonov izgube. Na eno vozilo pride nad 5 milijonov!

Netočna je navedba Jožeta Primca, da so »vodili« po francosko »zapustili« podjetje. Nahujskani delavci, ki niso

hoteli biti rabokupci, so jim izrekli suspenz in so morali zapustiti podjetje. Med njimi je bil tudi Dušan Čuk, ki je bil neposredni ustanovitelj podjetja in ves čas obstoja direktor. Objektivni poznavalci so se čudili, kako je lahko g. Čuk ustanovil in razvil Eurotrans med velike prevoznike iz nič. Pogoje, ki jih je nudila Ribnica, bi lahko ponudila vsaka večja vas na Slovenskem.

Kako zna biti tisk enostranski, se vidi tudi iz tega, da se novinar ni toliko potrudil, da bi vprašal rabokupce, kako je s tem. Nas rabokupcev tudi ne vabijo na sestanke, da bi tam novinarji slišali naš glas.

ANTON POLJANEC
predsednik UO rabokupcev

• Največji krivoverci so tisti, ki v Miloševiću vidijo — boga.

• Če nekateri politiki tako ljubijo klanje, zakaj se niso odločili — za poklic mesarja?

• Politiki, ki jih je povozil čas — želijo druge povoziti s tanki.

• Tisti v vojaškem vrhu se vedejo kot glodalci — nenehno nam glodajo živce.

• Če imaš »razširjeno srce« za politiko — v njem ni prostora za srčno kulturo.

• Za prekinitev ognja bo očitno treba nekaterim — »podkuriti«.

• Kot kaže, je tudi za spametovanje politikov na Balkanu uveden — moratorij.

• Kar je za živali varovalna barva, to je za politike — dezinformacija.

• Tankovske kolone so podaljšek — političnih komelev.

M. BRADAC

Na izlet v Belo krajino

V porajajočem se precej hladnem in meglenem jutru zadnjega avgustovskega soboto smo sehovsko-krški invalidi odšli na izlet proti Beli krajini. Peljali smo se z Emilom iz Brestanice in se v njegovem avtobusu počutili kar udobno. Prva postojanka je bila v Metliki v vinski kleti, kjer nam je zelo prijazen gospod predvajal film o delu v vinogradu. V vinotočnu smo se oskrbeli z različnimi pijačami. Obiskali smo tudi Betino trgovino. Potem smo si ogledali izvir Krupe in nekaj deset metrov naprej žago in mlin. Po ogledu smo nadaljevali pot proti Semiču. Malo pozneje so nas v rojstnem kraju gospe Dane, tajnice našega društva, pogostili njeni sorodniki. Zares gostoljubni ljudje. Hvala jim! Potem smo se odpeljali v Dolenjske Toplice, kjer smo imeli v »Rogu« kosilo. Po krajšem ogledu kraja smo se napotili v Šmarješke Toplice in od tam domov. Ko sem se vračala peš proti domu, so me pozdravljali s prijetnim petjem črički, ki označujejo bližnjo trgatve.

V imenu vseh udeležencev izleta prisrčna zahvala društvu invalidov, gospodu Pleterskemu s Senovega, gospe Dani iz Krškega in vsem, ki so uresničili ta izlet. Posebna zahvala šoferju g. Emilu, kateremu želimo veliko srečnih voženj. Želimo si še več takih izletov.

GABI

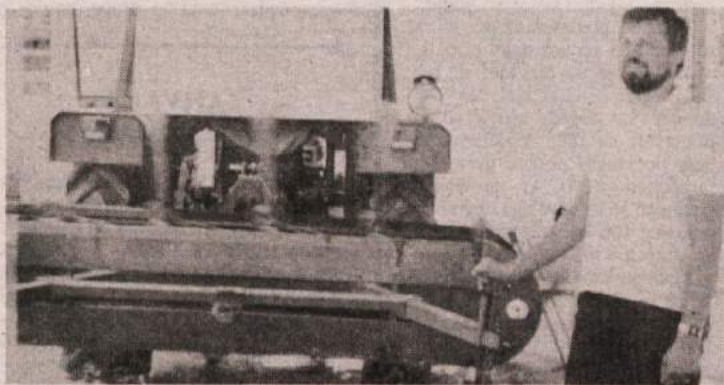
Friderik Kužnik

Na trebanjskem pokopališču smo se 8. septembra v velikem številu zadnjič poslovili od Friderika — Frica Kužnika. Rodil se je 1931. leta na Pristavi pri Trebnjem. Izučil se je mizarske obrti in nazadnje delal v Trelesu v Trebnjem. Določen mu je bil le kratek čas za preživljanje jeseni življenja in uživanje sadov dela svojih pridnih rok, saj je odšel v pokoj 25. junija letos. Prejel je dve pokojnini. Celo življenje je bil skromen, povsod človek, prijazen in s široko odprtim srcem. Za vsakogar je imel lepo besedo, v stiski je rad priskočil na pomoč. Bil je aktiven član gasilskega društva v Trebnjem. Kot bi slutil, da se bodo ustvarjala leta tako hitro iztekla, se je razdaljal na vseh področjih. Pogrešali ga bomo in ga ohranili v lepem spominu.

R. M.

EKSKURZIJA — Člani vinogradniške podružnice Podgorje so v soboto organizirali zelo uspešno ekskurzijo pod strokovnim vodstvom inž. Jožeta Maljeviča v bližnja vinogradniška območja. Iz Novega mesta se je v treh avtobusih odpeljalo preko 130 članov omenjene vinogradniške podružnice proti Šentjerneju. V Pletterjih jim je obnovno kartuzijanskih vinogradov obrazložil inž. Jože Simončič. Pri zelo uspešnem vinogradniku g. Štembergerju so lahko pokušali vrhunska vina in posebno pozornost njegov cvček, najvišje ocenjen na obeh slovenskih vinskih sejmih. Gostoljubnega sprejema so bili deležni tudi v leskovski vinski kleti Agrokombinata Krško. (Besedilo I. R.; foto: R. J.)

AVTOMATSKA METLA — Na nedavnem ribniškem semnju suhe robe je Alojz Bojc iz Dolenje vasi pokazal svojo mehanizirano metlo, ki je pritegnila precejšnjo pozornost obiskovalcev. To svojo inovacijo je avtor predstavil tako: »Na zamisel sem prišel komaj pred 14 dnevi, ko sem gledal, kako dela zgrabljajnik sena. Mislil sem si: namesto, da grabi, bi lahko tudi pometal, le metle je treba montirati. Dobil sem kooperanta za izdelavo posebnih metlic in naredil prototip, ki zdaj dela. Pravzaprav so za novo avtomatsko metlo potrebne le metle, medtem ko ostalo kmet ali komunalno podjetje že ima. To sta traktor, ki vozi zgrabljajnik, na katerega se v manj kot petih minutah lahko montirajo metle. Treba je torej kupiti le 6 ali 12 metlic, kar velja 150 oz. 300 DEM. Naprava je primerna za pometanje kmečkih dvorišč, dvorišč farm in celo vasiških, tudi makadamskih cest. Doslej je napravo ponudil kmetijski farmi Cvišlerji pri Kočevju in so mu že odgovorili, da jo bodo kupili. (Foto: J. Primc)

DARILO TOVARNE ŠOLI — Kemična tovarna Melamin Kočevje je minuli teden podarila Osnovni šoli Zbora odpadancev Kočevje 17 kompletov sestavljenih modelov za pouk kemije, vrednih okoli 35.000 din. Sekretar Melamina Tomo Jarni je ob tej priložnosti dejal, da ti kompleti ne bodo koristili le učencem in učiteljem, ampak tudi njihovim tovarni, ki potrebuje kadre kemijske usmeritve. Učitelji pa so povedali, da njihovi učenci na vsakoletnih republiških tekmovalnih mladih kemikov dosegajo lepe uspehe in da bodo podarjena učila s pridom uporabili tudi pri kemijskem krožku, ki bo začel delati na šoli sredi oktobra. Lažje bo tudi delo z nadarjenimi učenci, za katere jim je zdaj vedno zmanjkovalo časa. Poizkušali bodo tudi tekmovali z raziskovalnimi nalaganji. Na fotografiji: Ob prevzemu darila. (Foto: Primc)

Enako plačilo za enako delo

Spoštovani gospodje Izvršnega sveta Republike Slovenije, malo pred začetkom šolskega leta ste razrešili prosvetarsko zahtevo po enakem plačilu za enako delo.

Za nepoučene: šlo je za zahtevo šolnikov, da bi uskladili osebne dohodke na ravni šol iste stopnje: tisti, ki poučujejo npr. fiziko na različnih koncih Slovenije, naj bi bili plačani po istih merilih, delo učiteljev telesne vzgoje v Belincih naj bi bilo finančno ovrednoteno toliko kot na Vrhniki, delo osnovnošolskega slavnista v Rušah naj bi veljalo toliko kot v Metliki. Izenačitev po strokah torej, ne pa razlik glede na kraj službovanja oz. bogatost občine!

Očitno ste ocenili, da je taka zahteva sprta z zdravim razumom in logiko. Zakaj vendar naj bi vsi slovenski osnovnošolski učitelji zemljepisa, npr. z istim stažem in isto stopnjo izobrazbe, dobili enako plačilo?

Ko so ravnatelji že pripravili letni plan dela za slehernega učitelja na svoji šoli, ste postregli s predpisi, ki so stvari postavili na pravo mesto. Odločili ste se za staro zlato uravnilovko, in to vseprek! Sploh ni pomemben ne učni predmet ne učiteljeve »domače naloge« v zvezi s predmetom, ne delovne izkušnje, ne kakovost dela. Za najbolj smiselno ste spoznali enotno tedensko učno obveznost. Torej učitelji osnovnih šol naj imajo enotno obveznost, in to za dve uri večjo kot v

prejšnjih letih (najbrž zato, ker potrebujejo za pripravo na sodoben, diferenciran in individualiziran pouk zdaj manj časa, še posebej, ker imajo na voljo dovolj ustreznih učbenikov, katalogov znanj ipd.). Minimalna norma je 22 ur neposrednega pedagoškega dela z učenci, ne glede na predmet, ki ga kdo poučuje. Povečan obseg domačega dela učiteljev nekaterih strok zaradi korigiranja pisnih izdelkov učencev ni dokazan! Torej lahko učitelji tujih jezikov in matematike mirne duše opustijo korekturo. Popravljanje spisov, zapiskov domačega branja, narekov, pravopisnih preizkusov znanja in slovnčnih kontrolk je samo posebnost poučevanja materinščine, ne bomo se torej vračali v čas Marije Terезije in zaradi tega slavistom zniževali učno obveznost.

Čisto prav je, da je razrednik povsem izenačen z nerazrednikom. Spreten razrednik tako ali tako napiše uradne knjige, matične liste, zapisnike, poročila, analize pedagoškega dela oddelka, statistiko, spričevala in opravi ostalo administracijo mimgrede. Tistih osem govorilnih ur in dva roditeljska sestanka v šolskem letu naj jemlje kot večerno relaksacijo, družabno srečanje ali kaj podobnega. Šolski plesi, izleti, prireditve, pikniki ipd. so za razrednika zgolj zabava, ima pa tudi priložnost, da poln razumevanja in ljubezni prisluhne problemom prav njemu zaupanih mladostnikov.

MLADI DOPIŠNIK

Cigareta po moje

Boj proti kajenju

Ko človek dnevno prebira vedno nove grozljive statistike o pljučnem raku in drugih boleznih, ki jih povzročajo cigarete, se vpraša, če smo res storili vse, kar je v naši moči, da bi omejili kajenje. Tudi staremu reku »Vzgjajmo z zgledom in ne z besedo!« bi kazalo posvetiti večjo pozornost. Konkreten primer, da so dejanja v nasprotju z besedami, je neka moja učiteljica oziroma gospa, ki nam velikokrat pripoveduje o škodljivosti kajenja, sama pa kadilica kot Turček. Mislim, da bi mladim več kot prazne besede, filmi in plakati pomagali zgled. Ker pa je to v današnjem svetu nemogoče, bi pomagala le dobra reklama proti kajenju. V CSFR na primer so tudi otroke vključili v boj. V različnih časopisih so začele izhajati zanimive zgodbe (!) o škodljivosti kajenja, poleg tega pa so za najmlajše pripravili različne sestavljanke, lepilke. Otroci pri sestavljanju potrebujejo pomoč starejših in tako obveščajo tudi nje. Tako torej tudi v svetu. Kaj pa pri nas? Nekaj starinskih, večno istih plakatov in brošur, oddaj že skoraj ne razen ob dnevu nekadilcev, pa še ti so dolgočasni že za starejše, kaj šele za mlade gledalce. In to je vse. Absurdno!

Ker je takih ljudi, ki so lahko za zgled, vedno zelo malo, bodimo to mi, Slovenci. Ko bomo (če bomo) vstopili v Evropo kot majhen narod, poskusimo biti vzor! Vzemite tistim, ki jim kajenje ni zgolj tombola, ampak kockanje za — življenje. In po vsem tem premislimo, če je res za vse kriv Kolumb.

TINA GROS, 8. d. novim krožek OŠ Savo Kladičnik, Sevnica

NARAVOSLOVNI DAN

Učenci 7. razredov OŠ Center iz Novega mesta smo imeli 11. septembra naravoslovni dan. Nabirali smo zdravilna zelišča za pripravo čaja. Nabrane plodove, jagode, zeli, liste in cvetove različnih rastlin sušimo na šolskem podstrešju in kompostiramo, da bomo pri malici pili naš čaj iz 12 različnih rastlin. Seveda nam bo ta izkušnja v naravi, ko smo nabirali ob mentorstvu učiteljev, zelo koristila.

JANA PAVLIN, 7. d. OŠ Center, Novo mesto

DRUGAČNA ŠOLA

V petek, 6. septembra, je potekalo na OŠ Koprivnica krasno popoldne brez domačih nalog in spraevanja. Do malice smo se bavali s komedijo Vzorni soprog, ki so nam jo zaigrali učenci OŠ XIV. divizije s Senovega. Učenci višje stopnje smo se vključili v različne dejavnosti. Največja atrakcija so bile zanimive ikebane, ki jih je naredila cvetličarka iz cvetličarne Kern v Krškem. Najbolj zanimivo so bile pisane poslikane buče, ki so jih spretni bučnarji spreminjali v strahove. Dober dan, nenavadna šola!

NATAŠA DRENOVEC, 7. f. OŠ Koprivnica

Jablane na robu letališča

O vojni škodi v sadovnjaku Alfonza Komatarja

CERKLJE OB KRKI — Če bi dobil denar od tistega koncerta, ga ne bi vzel. Rad pa bi vedel, kje je tisti denar, ki naj bi ga poslali meni. Kot pravim, ga ne bom vzel, vendar če je že bil namenjen meni, bi se mi zdelo prav, da bi jaz odločil, za kaj naj se porabi. S temi besedami je Alfonz Komatar iz Cerklj odgovoril na javne, vendar anonimne očitke, da on ne potrebuje nikakršne vojne odškodnine, češ da je že tako ali tako dovolj premožen. Želel je dodati svoje k tistemu, kar je prebral o sebi v zadnjem Dolenjskem listu v »Novem iz Brežic«.

Na omenjenem koncertu, ki je bil 16. avgusta na Primostku, naj bi se bili prireditelji odločili, da bodo okrog 40 tisoč dinarjev, kolikor se je nabralo z vstopnino in prostovoljnimi prispevki, dali v vojni oškodovanim družinam Kotar, Rajer in Komatar. Napoved naj bi verjetno dala povod za ononimen klic. Alfonz Komatar pravi, da se za denar s koncerta ni potegoval in tako so organizatorji prireditve izvedeli za njegovo družino kako drugače, ne od njega.

Komatarjevi iz Cerklj so prijavili pristojni ocenjevalni komisiji škodo na sadnem drevju. »Vendar

tudi tega nisem naredil, da bi dobil vojno odškodnino. Druge obveznosti, kot je plačilo davkov, me silijo v to, da sem prijavil škodo, ki jo dejansko imam v sadovnjaku,« pojasnjuje Komatar. Jablane, ki jih ima zasajene na dveh hektarih, bodo namreč letos dale eno najslabših sadnih letin. Temu se ne gre čuditi, kajti drevesa so Komatarjevi letos slabo oskrbeli. V času, ko so jablane potrebovale najbolj intenzivno škropljenje proti škrlupu, so Alfonza Komatarja vpoklicali v TO. Nabrž pa ne bi škropil niti v primeru, če bi bil takrat doma, saj je cerkelska vojaška posadka tisti čas prepovedovala gibanje blizu svoje baze in kot vemo, streljala. Komatarjev sadovnjak pa loči od vojaške ograje samo nekaj malega gozda.

Tako bodo Komatarjeva jabolka letos skoraj vsa drugorazredna pridelek, ki ga spričo škrlupa niti v predelavo ne vzamejo radi ali sploh ne. Količinsko in kakovostno je daleč pod tistim, za kar se je Komatar obvezal v pogodbi z Agrokombinom iz Krškega. Če gre torej samo za vprašanje, ali je nasad utrpel v vojni škodo, je, po vsem sodeč, možen samo pritrdilen odgovor.

L. M.

NASAD — Kamera ne more zabeležiti, kar je jabolkom iz Komatarjevega nasada povzročila letošnja vojna. (Foto: M. L.)

NAGRADA V NOVO MESTO

Zreb je izmed reševalcev 34. nagradne križanke izbral FANI BREGANT iz Novega mesta. Za nagrado bo prejela knjigo pisatelja B. Travna Obiralci bombaža. Nagradjeni čestitam.

Rešite današnje križanko in pošljite rešitev najkasneje do 30. septembra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 36.

NAGRADNA KRIŽANKA

št. 36

KEM SIMBOL ZA OGLJIK	PRIVNA	PLANOTA V JV BOSNI	J AM MOSKO IME	AVTOR J UDOR	SMUČARSKI KLUB	RASTLINSKO BARVILLO	PTICA ROPARICA	ZNANI ZRAEL GENERAL (MOŠE)
AVSTR PIANISTKA GRUZ RODU (ELISABETH)	TOVARNA EL GOSPODINU SKIH PRI POMOKOV	KOMAJ OPAZEN SE PAST	NEKADANJI ITAL ZLATNIK STRANKA DEMOKR AKUCIE	NEKADANJI ITAL ZLATNIK STRANKA DEMOKR AKUCIE	SL NARODNI OBČAJ ČISTA TEŽA	SESTAVINA ZEM PLINA STEKALUŠČE	STUJENEC	JEZERO V JV AFRIKI (MALAVI)
KEM SIMBOL ZA KISIK	VELIKI MORSKI RAK	ORIENT BARVILLO ZA LAŠE VRSTA BRENKALA	MESTO V PIEMONTU ANTON ASKERIC	SKLADATELJI DVOORAK SREDOZEMSKO GRMČIJE	J AM ČAJ KITOV BRK	ZLOBEC JAŠA AVSTR TISK AGENCIJA	EGIPČANSKI SVETI BRK	TEŽA POSODE
BRBOTANJE	NEKADANJI AVSTR ZVEZ KANCLER (JUJUS)	SLOVAŠKO MESTO	NAJVEČJI PTIČ TEKAC	JAREM	MOC			

REŠITEV 34. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravila rešitev 34. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glas: SP, PRVENKA, OSREDNJAK, RMAN, DIKA, OAS, KOVIN, ATLETIKA, VRAT, UNA, CV, KATO, ASTEROID, OPONA, CORDOBA, ROK, STARA, LOJ, KRISTAL, MAJNA, TUNINA, ASTA.

Ljudje verjamejo v vsak nesmišljaj, če je izrečen z zadostnim podarjem in podprt z močjo.

Nikoli ne zamre spomin, ko srca ni bilo potešeno, znova in znova zaživi.

Kar manjka naši dobi, ni rešljivejša, marveč strast.

Kadar se neka laž dolgo ponavlja, pričrno ljudje verjeti. kajti vera je ljudem potrebna.

Potemneli sijaj velikih mest

Reveži in brezdomci, droge, kriminal, aids in nasilniške bande namesto zadovoljnih in bogatih meščanov — Mračna bodočnost ameriških velemest

Anketa, ki sta jo junija letos izvedla Newsweek in NBC News med 1218 odraslimi prebivalci, je pokazala, da postajajo mesta v očeh ljudi vprašljivo bivalno okolje. Samo slabih 13 odstotkov jih še meni, da je veliko mesto najboljši prostor za življenje, medtem ko več kot 80 odstotkov Američanov povezuje življenje v velikem mestu z najrazličnejšimi negativnimi stvarmi. 37 odstotkov jih je prepričanih, da so mesta zelo ali celo kritično bolna, in 79 odstotkov jih misli, da bi morala oblast dati ključno prednost reševanju problemov, ki pestijo večja mesta.

Kaj se torej dogaja v deželi, katere značilnost so poleg dolarja, žvečilne gume in jazza tudi nebotičniki, simbol velikih mest in urbaniziranosti?

Ameriška mesta so bolna, pravijo poznavalci, in sicer bolehalo za več boleznimi. Ena od njih je fiskalna mrazica, pravzaprav sušica. Več mest je že bankrotiralo, ker mestne oblasti preprosto niso znale stakniti skupaj konce stroškov in prihodkov, fiskalni bankrot pa ogroža tudi večja in slavna mesta, kot so denimo Chicago, New York in iz srbskih mitingaških časov Slovincem dobro znana Philadelphia. Strokovnjaki pravijo, da so problemi, s katerimi se soočajo ameriška mesta zelo resni. Urbanologi, torej strokovnjaki, ki se ukvarjajo prav z mesti, celo razmišljajo, da so dolgoročno gledano velika mesta od-

pisana in da bodo čez dve desetletji postala odveč.

»Osnovni problem je v tem, da velemesta niso več funkcionalna,« pravi Daniel Mandelker, univerzitetni profesor in ugledni strokovnjak za mestno prostorsko planiranje. »Le peščica velemest poskuša preoblikovati svojo vlogo, vsa ostala pa izgubljajo svoj prostor v družbi. Ne potrebujemo jih več!«

Velemesta so vzcvetela zaradi svojega položaja ob pomembnih prometnih poteh ali ker so razvila specifično industrijsko dejavnost. Pittsburg je zacvetel kot mesto jekla, Detroit kot mesto avtomobilske industrije, Akron kot mesto gumarstva ipd. Z velikimi spremembami v industriji, s selitvijo tovarn ven iz mestnih območij, z razvojem vseh vrst komunikacij in sploh z zatonom industrijske družbe sta se vloga in položaj velemest bistveno spremenila.

Kolikor večja je razlika med proklamiranimi idejami in dejanskostjo, toliko več sovražnikov je potrebnih, da bi se ta razlika odpravila.

S. HRIBAR

Jezik ni le slovnica in pravopis, jezik je predvsem misel naroda o samem sebi. Je zavest in samoza-vest naroda.

B. ŠTIB

Večina velikih mest se je preusmerila v bančništvo, zdravstvo, šolstvo, turizem in v druge terciarne dejavnosti. Toda te dejavnosti niso več izključno vezane na prisotnost v velemestnih središčih. Silen razvoj elektronskih telekomunikacij, od faksov do računalniške pošte, je omogočil, da tudi storitvene dejavnosti niso več prostorsko vezane na mesta. Opazna je selitev tudi teh dejavnosti na obrobje mest ali v manjša mesta. Če se iz velemestnega središča nameni izseliti velika bančna družba, kot je denimo investicijska banka Morgan Stanley & Co., o kateri se širi glas, da se bo letos preselila iz New Yorka v Stamford, to upravičeno skrbi mestne župane, saj bi pomenilo hud udarec in izgubo za mesto.

Tem globalnim gibanjem, ki jih verjetno ni mogoče spremeniti, se pridružujejo še negativne stvari, ki tudi počasi, a zanesljivo gladajo blišč in sijaj velemest. Kriminal, droge, rasni spopadi, epidemija aidsa in nasilniške tolpe, vse to postaja bolj in bolj povezano ter skoraj neločljiv del življenja v velemestnem okolju. Gre za tiste »bolezni« velemesta, ki zbuja največ strahu in odpora v ljudeh ter prispevajo svoje k počasnemu notranjemu propadanju.

Velika mesta so se znašla tudi v zanki revščine, ki se vse tesneje zateguje, rešitev pa ni videti. Medtem ko je v ameriški družbi na splošno vse manj revnih ljudi, pa se število in koncentracija revežev v največjih ameriških mestih povečuje. Ko so velika mesta začela izgubljati industrijski značaj, so izgubila tudi zaposlitvene možnosti za neizobraženo in nekvificirano delovno silo. Danes v velemestu ni mogoče začeti uspešnih življenjskih karier, kot so jih pred desetletji lahko začeli stotisoči preprostih priseljencev ali mladih iz mestne revščine, ko so se vključili v proizvodnjo in predelavo dobrin. Današnja velemestna »informacijska industrija« potrebuje izobražene in kvalificirane ljudi, večče besed in števil, kot pravijo, ne pa pridnih in delovnih rok. In tako se je iz zanke mestne revščine vse težje iztrgati. Trg delovne sile zahteva izobražene, a v zadnjem času se tudi zanje možnosti ožijo zaradi že omenjenih selitev dejavnosti iz velemest. Mestna revščina zdaj požre že petino mestnega proračuna, večina tega denarja gre za zdravstveno oskrbo mestnih revežev in brezdomcev.

Bodočnost velikih mest je torej temna in le malo svetlobe se kaže na obzorjih. Da bi mesta lahko zapeljala na nove, bolj obetavne poti, bi se moralo veliko stvari spremeniti, med njimi take, na katera mesta sama nimajo odločilnega vpliva, od problema z drogami, uspešnega premaganja kriminala, boljšega in vsem dostopnejšega šolstva, zdravstva, socialne pomoči itd. Ali bodo nekega dne nebotičniki ameriških velemest simboli getov revščine in kriminala, bomo še videli?

MINI ZANIMIVOST:

MASKA PROTI SMOGU

Pohajkovanje po Mexico Cityju ali Los Angelesu sploh ni prijetna stvar. Večino dni v letu je ozračje v omenjenih velemestih tako kot v mnogih drugih hudo onesnaženo. Ljudje, ki imajo težave z dihanjem so obsojeni na čemurje v stanovanjih. Ker tudi v naših mestih pozimi zrak ni najbolj čist, je tudi za nas vredna pozornost ekološka maska, ki so jo izumili v Veliki Britaniji. Gre za prvo masko, namenjeno dihanju v onesnaženem zraku. Dihanje z njo je mnogo lažje kot z običajnimi maskami, filter iz lahkih ogljikovih vlaken pa je uporaben do deset dni.

Ni treba dolgo živeti, da bi se vse doživelo, treba pa je dolgo živeti, da bi se od tega kaj razumelo.

M. HANSEN

Ko izgine kak jezik, izgine celovitost in enotnost majhnega, zaprtega sveta.

P.P. WIPLINGER

Nihče ni kos svojemu času.

V. KAVČIČ

Naša mladina ima možgane impregnirane z amerikanizmom.

B.M. ZUPANČIČ

Grdobije niso ostale skrite

Posebna raziskava odkriva neetična dejanja zdravnikov v nekdanji Vzhodni Nemčiji — Jemanje organov živečim

O komunističnem režimu v nekdanji Nemški demokratični republiki se iz dneva v dan slišijo vse slabše novice, nekatere pa so celo take, ki zbuja neprijetne spomine na vladavino nacizma v Nemčiji. Ta čas poteka posebna sodna raziskava o neetičnem, celo grozljivem ravnanju vzhodnonemških zdravnikov v nekaterih državnih klinikah, kjer so strokovnjaki na svojski in problematičen način služili vladajoči rdeči buržoaziji.

Kot je znano iz dosedanjih raziskav, naj bi v nekaterih uglednih berlinskih bolnišnicah načrtno skrbeli, da so imeli vedno na voljo nekaj težko ranjenih ali bolnikov v kritičnem stanju, ki so jih v bolnišnice premeščali iz vse države. In zakaj? Da so bili vsak hip na voljo kot morebitni darovalci organov za presaditvene kirurške posege. Seveda ne za običajne državljane, marveč za starajočo se elito komunističnih veljakov.

V Leipzigu so zdravniki na Državni nevrološki kliniki Waldheim izvajali lobotomijo brez kakršnih koli upravičenih medicinskih razlogov. Po tem kirurškem posegu v možgane, s katerim potrgajo vezi med posebnimi deli možganskih režnjev, običajno pride do sprememb osebnosti. Ta nevrokirurški poseg uporabljajo le pri duševno težko obolelih ljudeh, sicer pa ne, saj z njim dejansko spre-

mene človeka. Raziskava je odkrila, da so na isti kliniki opravili tudi več sterilizacij pacientov z rentgenskimi žarki, seveda ponovno brez razlogov ali ustreznih dovoljenj.

Zelo hude kršitve medicinske etike so raziskovalci odkrili v berlinski kliniki Charite, nekdanjem medicinskem paradnem konju vzhodnonemške države. Menda naj bi zdravniki na tej kliniki nekaterim bolnikom odstranjevali organe za presajanje, ko so bili še živi. Nekateri raziskovalci s te klinike so na mladih dekletih izvajali hormonske poskuse, da bi iz njih naredili vrhunske atletinje. Zaradi takih poskusov je prišlo do težkih obolenj ledvic in jeter pri nekaterih dekletih, prav tako pa so se pojavile resne ginekološke težave.

Boj za gozd

Kako rešiti tropski deževni gozd pred uničenjem?

Največji še ohranjeni predel nedotaknjene tropskega deževnega gozda v Mehiki je Lacandona ob mehiško gvatemalski meji. Ime ima po indijanskemu plemenu Lacandoni, ki tu prebiva, šteje pa vsega 400 ljudi. Mehiška vlada jim je leta 1972 odobrila s posebnim odlokom ekskluzivno pravico do tega ozemlja. Na ta način so poskrbeli tako za zaščito plemena kot tudi tropskega gozda, ki je globalno groženo. Toda danes je odlok le mrtva črka na papirju.

Indijanci so najprej prodajali mahagonijeva drevesa tovarni celuloze, ki je rasla v bližini in je delovala vse do leta 1989, ko so jo zaradi izčrpanih zalog zaprli. Nekdaj bujni tropski deževni gozd pa so pomagali uničevati tudi številni zemlje lačni priseljenci, ki so množično vdrali v Lacandono. Priseljenci so delali na že znan način: posekali so gozd in ostanke požgali. Tako so sicer dobili plodno zemljo za njive in pašnike, vendar je zemlja plodna le nekaj let, potem ni več primerna za kmetovanje. Žal se tudi tropski gozd na nji ne obnovi. Na koncu ostane opuščeno, kot ga poznajo tudi na drugih območjih, kjer propada tropski deževni gozd, zelena pljuča našega planeta.

Da bi rešili, kar je ostalo, je mehiška vlada pokrenila milijon dolarjev vreden projekt. Postavili so raziskovalno postajo, kjer strokovnjaki poskušajo najti primernejši način kmetovanja, kot je sekanje in požiganje, da bi tako priseljenci lahko ostali na enem mestu in ne vdrali vse globlje v deviško divjino. Od projekta si obetajo koristi tudi druge države, kjer se bore za ohranitev tropskih gozdov.

vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba

Jožica Grivec:

POT V MLIN

sprickali, kdo premalo vleče ali zadaj rine. Klanec v Drenu in na Tratah je bil še posebej dolg in strm. Že do mlina smo otroci skoraj onemogli. Ko smo pripeljali v enega od valjčnih mlinov, ki jih je bilo v tej vasi več, smo povedali kar je mama naročila.

Otroci smo bili zelo lačni na dolgi poti do mlina in po tistem smo čakali, ali nam bo kdo dal kruha. Obšli smo vse mlince v vasi, enkrat v enega, drugič v drugega, posebno če mama ni bila zadovoljna z moko. Ali je je, bilo premalo ali kaj drugega, pa smo morali v drugo peljati drugam. Kruh smo navadno dobili pri Vidmarjevih. Za kruh smo naredili »buga« in rekli bohotonaj. Če smo se najedli, je bilo nazaj že malo lažje voziti. Večkrat smo bili na

poti tudi žejni, kar pa ni bilo hudo, saj smo se lahko odžejali, ker je bilo ob poti dosti potočkov in izvirov. V sosednji vasi so nas navadno ustavili Muclievi otroci, ki jih je tudi bilo precej pri hiši. Po otroško smo se kregali. Bala sem se jih, ker so bili močnejši od nas.

Onemogli smo pripeljala žakelj do doma. Mama je najprej pogledala, če je mlinar dal dovolj moke in kakšne. Vedno ni bila zadovoljna. Potem pa je hitro spekla kruh, zmesni ali samo ječmenov, ki je bil še slabši. Ta se sploh ni rezal, ampak smo ga lomili. Bil je črn kot zemlja in kar prasikal je po grlu. Če ga nismo hitro pojedli, je zadahnil, se pravi, da se je pokvaril.

Jeseni pa je ata z vozom in konjem peljal žito v mlin, in to že na jesen, ko je bila pšenica omlačena. Takrat je nas otroke peljal s seboj. To smo bili veseli, da ni bilo treba vleči in riniti vozička! Tistikrat je bila za nas kar nekakšna mala nedelja. Umili smo se in se preoblekli.

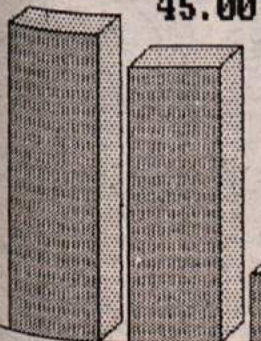
Tako smo živeli in preživeli. Hitro smo zrasli in šli po svetu s trebuhom za kruhom. Še danes, ko je vsega dovolj, nikdar ne kritiziram nobene hrane in vsak košček odvrgnega kruha pobere za živali.

svet v številkah

SKODA V POŽARIH

v družbenem sektorju

50.00 45.00

mio din.

MERX SAVA PKP KRKA ETA

V letošnjem prvem polletju je bilo v Sloveniji 1166 požarov. Zasebna lastnina je gorela 584-krat, v družbenem sektorju pa 582-krat. Rdeči petelin je povzročil za skoraj 154,3 milijona dinarjev škodo, od tega je bilo škode v družbenem sektorju za več kot 123 milijonov dinarjev. Graf prikazuje z višino stolpcev škodo, ki so jo v petih najhujših požarih utrpela nekatera slovenska podjetja. Največ škodo je povzročil požar v Merxovem obratu v Sentjurju, na četrtem mestu pa je požar, ki je izbruhnil 5. februarja letos v obratih novo-meške Krke.

Čigava neprofesionalnost?

Ali tistih, ki so igro z Elanom razkrili, ali tistih, ki so jo zakrivali?

LJUBLJANA, NOVO MESTO — Obelodanjenje spletke, s pomočjo katere se je moral novomeški Elan letos spomladi izseliti iz prve slovenske nogometne lige, je začuda dvignilo kar precej prahu. To je bilo razbrati tudi iz reakcije Andreja Zalarja, tajnika Nogometne zveze Slovenije, ki je avtorju zapisa objavljene pod naslovom »Anonimni klic razkril afero«, med drugim očital neprofesionalnost, objavljane nerene in laži ter še kaj. V podkrepitve tem očitkom je bil pripravljen ponuditi svojo in nasploh edino resnico spornih dogajanj.

Zalarjev odgovor na zapisano trditve, kako se odnos NZS do novomeškega Elana kaže tudi v tem, da je tekmo I. kola II. republiške lige med Slavijo in Elanom sodil bivši igralec ljubljanske ekipe, je naslednje tekmo v Ljubljani je kot glavni sodnik vodil bivši igralec Slovana (iz Ljubljane, seveda — op.p.), nekdanji nogometaš Slavije pa je bil mejni sodnik. Komentar bržkone ni potreben, ostaja pa vprašanje, kaj bi se tajniku NZS zdelo, ako bi tekmo Elana v Portovaldu sodil novomeški sodnik, z zastavico pa bi mahal bivši žogobrac Elana!

In še drugi odgovor. Andrej Zalar pravi, da igralec Jadrana Lame, ki v zadnjem prvenstvenem kolu ne bi smel nastopiti za svojo ekipo zaradi vojlo kazni, ni bil kaznovan zaradi

Nočni kriterij bo na Glavnem trgu

Dirka za VN Krke bo 28. in 29. septembra

NOVO MESTO — Veliko tega so spremenili dnevi vojne v Sloveniji, med drugim je vojna vihra odpihnila tudi za julij pripravljano tradicionalno kolesarsko prireditve »Velika nagrada Krke«. Toda prizadevni novomeški kolesarski delavci se niso dali ugnati v rog, iskali in našli so rezervni datum, dirka za VN Krke bo tako v soboto in nedeljo, 28. in 29. septembra.

V soboto bo tradicionalni nočni kriterij, le da takrat ne na Drski, pač pa kar v starem mestnem jedru. Proga bo krožna in dolga 830 m, vodila pa bo z Glavnega trga po Cesti komandanta Staneta, Kastelčevi ulici, Predmestnem trgu in Sokolski ulici nazaj na Glavni trg. Že sedaj naj opozorimo, da bo promet po teh cestah in ulicah med 16. in 22. uro zaprt, na startu pa bodo štiri kategorije. Pionirji bodo vozili 15 krogov, mlajši mladinci in ženske 20, starejši mladinci 30 in člani kar 100 krogov. Sprint bo vsak peti krog.

Nedelja je kot po navadi rezervirana za 14. memorialno dirko Milana Novaka za VN Krke. Start članov in mladincev bo ob 9. uri na novomeškem Glavnem trgu, proga bo že običajna, peljala pa bo z Glavnega trga brez Obočec in Ratež. Kolesarji bodo morali prevoziti 7 krogov ali 126 kilometrov, promet po teh cestah pa bo občasno moten. Dodajmo še, da imajo organizatorji že zagotovljen nastop vseh najboljših jugoslovanskih kolesarjev, vključno s tekmovalci Roga, udeležbo pa so bolj ali manj zanesljivo že objavili še kolesarji iz Poljske, ČSFR in Avstrije. V času dirke bo v Novem mestu tudi delegacija partnerkega mesta Langenhagen.

Z GOJZARJI IN CEPINOM

Iz novomeškega alpinističnega odseka prihaja razveseljiva vest: Dominik Krešnje preplezal najtežjo smer, ki nosi oceno XI-. Smer v plezališču Armeško pri Brezovici se imenuje »Ognjene kočije« in je visoka 12 metrov. Kar trikrat je bil Kreše v plezališču, da je rahlo previsno smer dobila naštudiral, priprave so bile dobre in uspeh je bil temu primeren. Kolegi iz odseka Dominiku iskreno čestitamo!

Konec poletja so člani novomeškega odseka izkoristili za nekaj vzponov v Julijskih Alpah. Marko Belingar (AO Matica) in Anton Barbo (AO Novo mesto) sta 25. avgusta v Srebrnjaku nad planino Zapotok preplezala novo, 450 m dolgo smer, ki nosi oceno VI-/V. Za plezanje sta porabila 6 ur, smer pa sta poimenovala »Rogovito jutranje zarje«. Dan poprej je Belingar skupaj s Sinišo Traputcem preplezal smer »Hiti Gonzales« v Zapotoškem vrhu (V/IV, 200 m), istega dne pa še gornji del smeri »Ta hitra« (III, 150 m).

23. avgusta pa sta Anton Barbo in Jože Hartman v steni Prisojnika preplezala »Križničev steber« (V, 500 m), za plezanje pa porabila 7 ur.

Darinka Piric in Anton Barbo sta 1. septembra v Jalovcu preplezala »Comici-vo varianto« (VI, A/IV, 200 m), v steni pa sta bila 4 ure.

V NEDELJO VSI NA KOLO

BREŽICE — TVD Partizan Brežice obvešča ljubitelje rekreacije, da je za nedeljo, 22. septembra, pripravil trmisko akcijo »Vsi na kolo«. Udeležence bo pot vodila iz Brežic do Globokega, Pišec in Bizeljskega, vse nastopajoče pa čakajo jensenske nagrade. TVD Partizan tudi obvešča, da se bo oktobra začela rekreacija za odrasle v gimnazijski telovadnici po naslednjem urniku: ženske ob ponedeljkih in sredo med 19. uro in 20.30, moški pa ob torkih in četrčkih od 20. ure do 21.30. Vabljeno!

ZMAGA FIRENGA

KRŠKO — Konjeniški klub Posavje je v nedeljo pripravil na hipodromu Brege kasaške dirke, ki si jih je ogledalo okoli 1000 obiskovalcev. Največ zanimanja je veljalo prvenstvu Slovenije za dveletnike, ki ga je dobila Letičija pod vajetmi Mariborčana Vlada Lešnika. Med doletinskimi dosežki omenimo zmago Firenga (Antončič, Šentjernej) v dirki 3 do 12-letnih kasačev s temeljem 1:32,6. Dobro pa so se odrezali še Arena hanover (Košak, Šentjernej), Fonkey (Humeč, Posavje), Pevidca (Antončič, Šentjernej) in Fabio (S. Antončič, Posavje). V reviji dveletnikov KK Posavje je zmagal Lauros pod vajetmi Šepetavca, medtem ko je kmečko dirko dobil Gusti Colarič.

PULKOVA IN ŽUPANIČ

NOVO MESTO — V športni dvorani pod Marofom je bil minulo nedeljo turnir C-skupine ljubljanske regije v badmintonu. V ženski konkurenci je zmagala Pulkova (Olimpija), slede Jožefova (Novo mesto), Poharjeva (Olimpija), Peljahanova (Novo mesto) itd., med moškimi pa Županič (Olimpija), sledijo Vrenk, Klemenc in Lebar (vsi Ježica).

Vita, oaza športnikov

Nov športni center v Trebnjem

TREBNJE — V Studencu na robu mesta nastaja eden lepših športnih centrov, 28-letni Marko Grandovec, ki je končal ljubljansko fakulteto za telesno kulturo, je center po svojem podjetju poimenoval kar Vita. In v resnici, ko človek pride na manjšo planoto, obdano z gozdičem, za hip primerja to izjemno lokacijo z oazo v puščavi, kjer je življenje. Končni cilj centra Vita je ponuditi celovito rekreacijo bodisi posamezniku ali družini.

Seveda sta v sklopu centra v ospredju teniški igrišči z umetno travo sportfloor iz Nemčije. Ljubljanska firma Gradient, ki ji je Marko soinvestitorjem, svojim tantom Ivanom Goitom, zaupal naložbo, danes med brati vredno okrog 100.000 DEM, je dala 6 let garancije za vsa, tudi zunanja dela. Marko zmeraj gleda malo naprej, tako je tudi pri snovanju tega centra korak pred podobnimi objekti pri nas, ki so, denimo že zaradi dimenzij, prisiljena na zgolj provincialno, rekreativno funkcijo. Grandovec je vztrajal pri igriščih dolžine 39 metrov, da so kot tako primerna celo za ATP turnirje. Zaradi te zahteve so morali v Nemčiji narediti poseben načrt za Vita center. Razsvetljava (s povprečno 260 luksu) zadošča za rekreacijo, je pa možna

nastavitev še 12 reflektorjev, s čimer bi na igriščih bilo 560 luksov svetlobe) je projektilski s pomočjo računalnikov Maniborčan Planinšek.

»Od 1. marca do 30. novembra bi morala biti sezona v našem centru. Tudi pozimi bi lahko igrali na teh igriščih. Če bi bili kakšni zelo zagreti za tenis, bi bili pripravljeno celo odstraniti morebitni sneg z igrišč. Sicer pa je pri nas lahko igrati od 7. do 23. ure, cene za igranje pa tudi niso pretirane. Vsekakor pa bi priporočal rezervacijo po telefonu 44-990 ali 44-232. Slednja številka je tudi za fax. Računam, da bomo priredili tudi turnirje. V okviru centra bi omogočili fitness na prostem, možno je gorsko kolesarjenje, tek,« pravi Grandovec. V sklopu centra Vita je tudi manjša zgradba s slačilnicami, tuši in bifejem. Vita, d.o.o. s sedežem v Rožni 7 v Trebnjem, ponuja razno športno in drugo opremo, je zastopnik za Advance teniške loparje, za vso opremo Snauwert, Donai itd.

P. P.

Marko Grandovec

TESNA ZMAGA ELANA IN PORAZ AVTOBUMA

NOVO MESTO — V 4. kolu II. republiške nogometne lige so nogometaši novomeškega Elana na svojem igrišču težko, a zaslužno ugnali enajsterico Svobode iz Kisovca z 2:1 (0:1). Oba zadetka za elanovce je dosegel Horvat. Ob dragoceni točki v boju za vrh pa so bili Kočevci, ki jih je v Kranju z 2:0 (0:0) ugnal Triglav. Po 4. kolu vodi Tabor Jadran z 8 točkami, Elan jih ima 6, Avtobum iz Kočevja pa 4. Derbi prihodnjega kola bo brez dvoma srečanje med Jadranom Lamo in Elanom, Kočevci pa igrajo doma z Ilirijo.

bi imeli poslej stalno mesto v urniku in programu super motosalomov na Mirni.

TRETJE IGRE DELAVNIC POD POSEBNIMI POGOJI — Prejšnji četrtek je otoko kopaljšče gostilo udeležence 3. športnih iger delavnic pod posebnimi pogoji, nastopilo pa je kar okoli 100 športnikov iz devetih delavnic Dolenjske, Bele krajine, Posavja, Ljubljane in Reke. Posnetek kaže tekmovalce med krosom, ki ga je dobil Tone Ravnikar (DPP Zagorje) pred Brezovarjem (VDC Ljubljana) in Prparjem (DPP Novo mesto); v kolesarjenju je bil najboljši Bunič (Ribnica), mesta od 2. do 4. pa so si razdelili A. Novak (Novo mesto), J. Novak (Ljubljana) in Držanič (Ribnica). Boris Ban iz Leskovca je bil najboljši v suvanju krogle, pred Percem (Zagorje) in Drenikom (Leskovec); v vlečenju vrvi je zmagal Leskovec (Arh, Ban, Drenik, Lukič, Žabkar) pred Zagorjem in Ljubljano, v čolnarjenju pred Sevnici in Novomeščani; v igri med dvema ognjema pa Sevnica (Vodopivec, Hribar, Okorn, Povšič in Logan) pred Leskovcem ter Ljubljano in Črnomelj. V skupnem seštevku so zmagali Leskovčani. (Foto: B. B.)

Štangelj zmagovalac dirke »Po Istri«

Nov velik uspeh mladega novomeškega kolesarja

PULJ — Gorazd Štangelj, kolesar KD Krke, je postavil piko na i svojim letošnjim imenitnim dosežkom in pokazal, da je ta čas zanesljivo daleč najboljši in najobetavnejši mladi kolesar pri nas. Kot član reprezentance Slovenije, za katero pa so vozili kolesarji Krke, je močno zmagal na že 37. tradicionalni mednarodni kolesarski dirki »Po Istri«, na kateri je letos nastopilo 48 tekmovalcev iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije in Poljske.

Resda je bila konkurenca zaradi vojne na Hrvaškem okrnjena, zato pa zmaga mladega Novomeščana ni bila nikoli vprašljiva. Svojo premoč je na 274 km dolgi etapni dirki Štangelj potrdil še z zmago v točkovanju gorskih ciljev, medtem ko je bil zmagovalac letičnih ciljev prav tako krkaš Boštjan Mervar. Slednji je bil tudi proglašen za najaktivnejšega tekmovalca dirke in prejel posebno nagrado — tekmovalno kolo. Slovenija je bila najboljša tudi v skupnem seštevku ekip.

Šport

Jubilejni Mirnopoški tek bo to soboto

MIRNA PEČ — Tradicionalni in jubilejni 10. mirnopoški tek, napovedan in pripravljen za 29. junija letos, ko se je na Slovenskem pričela vojna, bo to soboto, 21. septembra, s pričetkom ob 15. uri. To je najpomembnejša novica s sedeža organizacijskega odbora Mirnopoških tekov, katerih generalni pokrovitelj je Tovarna zdravil Krka.

Kot je že običaj, bodo na programu mali maraton, trmiski tek in tek pionirjev, mali maraton bo hkrati štel za odprto prvenstvo Slovenije za leto 1991, odprto prvenstvo Dolenjske in za nameček še za priznanje RTV Slovenija »Kaveljc — Korenina«. Mali maraton bo na progi, dolgi 21 km, nastopajoči pa bodo razdeljeni v devet kategorij od mladincev do veterank, v trmiskem teku na 10 km bosta kategoriji moških in žensk, mlajši pionirji in pionirke bodo tekli na 600 m, starejši pa na 1500 m. Start bo, kot že rečeno, ob 15. uri, prijave pa sprejema organizacijski odbor tekov na naslov: Trg 2, 68216 Mirna Peč, telefon 84-399 ali 84-309; prijavitelj pa se je moč tudi pri Atletski zvezi Slovenije, telefon: (061) 329-760. Startnina za mali maraton je 50 din za redno prijavljene in 70 din za zamudnike.

V ilustracijo še rekord proge malega maratona, ki ga drži Ptujčan Mirko Vindiš: 1:07.37. Boljšega od tega časa čaka posebna nagrada organizatorja.

ZADNJA VEST

Tik pred zaključkom redakcije smo dobili s sedeža organizacijskega odbora Mirnopoških tekov obvestilo, da za soboto napovedane jubilejne prireditve ne bo. Vzrok za odpoved so zadnji dogodki na Hrvaškem.

VETERANSKI TURNIR ČRNOMALJCEM

KOČEVJE — Nogometni veterani Kočevja so bili v nedeljo gostitelji veteranskega turnirja, ki naj bi postal tradicionalen. Na njem so merili moči nekdanji aktivni žogobraci Črnomlja, Novoga mesta in gostiteljev, rezultati pa so bili naslednji: Kočevje — Novo mesto 1:0, Črnomelj — Novo mesto 3:1 in Kočevje — Črnomelj 1:3. Najstarejši igralec je bil 51-letni Novomeščan Murn, najboljši strelec pa Črnomalčan Grgurac.

Člani letos v senci mladincev?

Kamen Stančev, trener novomeških kolesarjev, trdi, da je članska vrsta izpolnila zastavljeno — Jože Majes o mladinski berli

NOVO MESTO — Resda kolesarji v tej sezoni z nastopi in tekmovalci še niso rekli zadnje besede, bržkone pa zadnje tekme ne morejo bistveno spremeniti letošnje podobe. Zanj nekateri na Dolenjskem pravijo, da Krkinim kolesarjem ni bila naklonjena, povsem drugačnega pa so mnenja v tem zadnja leta najuspešnejšem novomeškem športnem kolektivu. Za to imajo svoje razloge in dokaze.

Verjetno ga ni klub v zgodovini jugoslovanskega kolesarstva, ki bi imel kdaj tako obetavno in kvalitetno mladinsko vrsto, kot jo imajo danes v KD Krka. Potrditev za to so iskali predvsem na juljskem svetovnem mladinskem prvenstvu v Colorado Springsu, kjer je bil po mnenju vseh strokovnjakov — tudi svetovnih — Gorazd Štangelj v najvišjem krogu tistih, ki naj bi se potegovali za medalje.

»Štangljev padec po vsega štirih kilometrih dirke je pokopal takšne upe in želje, ne glede na to pa je odbor za tekmovalni šport Kolesarske zveze Slovenije na nedavni seji nastop na SP ocenil za uspešnega,« odgovarja Jože Majes, vodja mladinske državne reprezentance. »Vedeti pa je treba tudi, da zaradi vojne v tistih tednih niti mislili ni bilo na izpolnitve začrtanega plana priprav za SP, dirke so bile odpovedane, še nekaj pred pričetkom prvenstva nismo vedeli, ali bomo v ZDA sploh šli. Kljub temu so kar trije naši kolesarji tekmo končali; koliko v resnici veljamo, pa smo dokazali na SP na dirki v Kanadi, kjer so nastopili domala vsi udeleženci tekme v Colorado Springsu, da ostalih uspešnih na-

stopov Štanglja, Mervarja, Majdeta, Gimplja, Murna in ostalih ne omenjam. Nemara le to, da so fantje letos zmagali kar 40 tekem, med njimi so tudi največje mednarodne mladinske preizkušnje.«

Mnogi trdijo, da so bili prav mladinci letos tisti, ki so reševali čast in ugled kluba. Gorje pa, če to omeniš Kamen Stančevu, novemu trenerju članske vrste KD Krka, ki je ekipo prevzel januarja. »Še zmeraj smo najboljši kolesarski kolektiv v Jugoslaviji,« zatrdi odločno in temu v dokaz našteje kup podatkov. Potrditev temu najde najprej v nastopu na svetovnem prvenstvu v Stuttgartu, kjer je članska ekipa zasedla v ekipnem kronometru sedmo mesto, kar je v zadnjem desetletju daleč najboljša uvrstitve, najzslužnejši zanj pa je bil Sandi Papež, legenda novomeškega in jugoslovanskega kolesarstva. Naj ne bo odveč dodati, da je ekipo na SP vodil Kamen Stančev in da je za Jugoslavo ostala tudi takšna velesila, kot je Sovjetska zveza.

»Naš klub je letos nastopil kar na štirih dirkah ekstra kategorije (Niedersachsen, Giro d'Regioni, Giro d'Italia in Dirka miru) in povsod dosegel tisto, kar smo si zastavili. Osemkrat smo bili v posameznih etapah uvrščeni med prvih deset tekmovalcev; to je dosežek, enak uvrstitvi smučarja na tekmi svetovnega pokala med najboljšo deseterico. Pri tem še posebej izstopajo 7. mesto Glivarja v resnici veljamo, pa smo dokazali na SP na dirki v Kanadi, kjer so nastopili domala vsi udeleženci tekme v Colorado Springsu, da ostalih uspešnih na-

lesarjev do 20 let je bil na koncu Fink tretji, Eržen pa četrti. Dodajmo temu še 3. mesto Papeža v točkovanju gorskih ciljev na dirki Po Spodnji Saški.

Od dirk A-kategorije omenimo Glivarjevo skupno deveto mesto na Bohemia Touru — v točkovanju gorskih ciljev je bil drugi, ekipa pa peta med 26 reprezentancami — ter nastop na dirki Alpe Adria, kjer je Fink dobil eno od etap. Povsem pa je iz nerazumljivih razlogov javnosti ušel naš nastop v italijanskem Empoliju, kjer je v konkurenci 198 vrhunskih kolesarjev Srečko Glivar zasedel imenitno drugo mesto, za seboj pa, denimo, pustil tudi Casagrandeja, zmagovalca Giro d'Italia.

Tako prepričljivo in argumentirano našteva Kamen Stančev in vsemu temu doda še sedem zmag Krkinih kolesarjev na dirkah po Sloveniji, osem drugih in štiri tretja mesta pa dve zmagi na državnih prvenstvih (ekipni kronometer in Papež v ciklokrosu), prav toliko drugih in tretjih mest. Skupno je torej v Novo mesto doslej odšlo 6 članskih medalj. »Se tri zmage smo imeli v žepu: Glivar v Poreču, Fink v Zagredu in Papež v Kranju, a nam je športna sreča obrnila hrbet. Res pa je, da tudi brez slabosti ni šlo. Slabo smo vozili predvsem na dveh dirkah, na tekmi za VN Roga in na posamičnem državnem prvenstvu v Celju. A tudi za to so opravčila. Predvsem je treba vedeti, da je ekipa letos izgubila štiri kolesarje, ki nekaj pomenijo. Robič, Šebenik, Kranjec in Božič so v kolesarskem svetu znana imena, ti kolesarji so na DP v Celju nastopili v dresih As Astre in osvojili

Gorazd Štangelj: Nesrečen padec je pokopal upe na morebitno medaljo na SP, zato pa je že v Kanadi pokazal, koliko v resnici velja.

srebrno medaljo. To o njihovi moči pove vse, hkrati pa tudi o tem, koliko je z njihovim odhodom izgubila Krka.«

Kamen Stančev je prevzel ekipo Krke do olimpijskih iger v Barceloni. »Zadovoljen bi bil že, če bi kdo od naših mladih kolesarjev naposled uspel na OI doseči odmevnejšo uvrstitev v posamični dirki, moja osebna želja in ambicija pa je, da bi KD Krka na OI v Barceloni nastopila kot reprezentanca Slovenije. Za kaj takega pa bo potrebno še veliko trdega dela. Kvalitetni vrh slovenskega kolesarstva je vse večji, da ohranimo mesto na vrhu pa bo potrebno imeti v takih razmerah na voljo deset enakovrednih kolesarjev. Kako priti do njih, je drugo vprašanje. Zanesljivo pa to ni več le stvar strokovnosti, pridnosti in odrekanja.« B. BUDJA

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 19. IX.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.55 in 12.45 — 0.15 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
SPORED ZA OTROKE IN MLADE
INDIJANSKE LEGENDE, kanadska naniz., 4/12
9.30 MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
VELIKANI SVETOVNE KNJIŽEVNOSTI: DOSTOJEVSKI NEKOČ JE BIL, ŽIVLJENJE: TELESNA STRAŽA, 3/26
10.30 MOZAIK, ponovitev
10.30 MOSTOVI
11.00 VRTINEC, angl. nadalj., 2/6
11.45 VIDEO STRANI
13.00 POROČILA
15.30 MOZAIK, ponovitev
16.00 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
ALTERNATIVNI VIRI ENERGIJE
17.35 V ČETRTEK OB 17.30
18.35 EP VIDEO STRANI
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
ALF, 46. epizoda amer. naniz.
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 MOŽ, KI JE STANOVAL V RITZU, amer. nadalj., 4/4
21.05 TEDNIK
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.30 SOVA
GREMO NA ZABAVO, angl. humor, naniz., 2/6
BEDA BOGATIH, franc.-kanadska nadalj., 6/8
JAZZ, BLUES...
0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik RAI — 20.00 Zarišče — 20.30 V kaj drimo skupaj z Zemljo? (angl. poljudnoznan. serija, 3/6) — 21.00 Mali koncert — 21.10 Večerni gost: dr. Ernest Petrič — 22.00 Retrospektiva Jožeta Babčiča: Vojaki zgodovine (predstava Drame SNG Maribor) — 0.20 Yutel

HTV 1

7.00 Poročila — 7.05 TV koledar — 7.15 Posebna oddaja — 8.00 Poročila — 8.15 Dokumentarni program — 9.00 Poročila in tiskovna konferenca iz Osijeka — 10.00 Poročila — 11.00 Poročila in tiskovna konferenca iz Skupščine Republike Hrvaške — 12.00 Poročila — 12.30 TV izbor (ponovitev) — 13.30 Poročila — 14.30 Poročila — 16.00 Poročila — 16.20 Za svobodo — 17.05 Frontna linija — 17.30 Gospodarstvo — 18.00 Poročila in TV konferenca — 18.40 Ameriške kronike — 19.05 Pojmovnik vojne — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 Posebna oddaja — 21.30 Poročila — 22.30 Poročila (kronika dneva) — 23.00 Za svobodo — 0.15 TV izbor — 1.15 Poročila

PETEK, 20. IX.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.10 in 12.45 — 1.00 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
1000 IDEJ ZA NARAVOSLOVCE
MOŽ, KI JE STANOVAL V RITZU, amer. nadalj., 3/4
10.00 VIDEO STRANI
13.00 POROČILA
14.55 VIDEO STRANI
15.05 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
ŠOLARJI V PROMETU
NEVARNI ZALIV, kanadska naniz., 14/20
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 FORUM
20.20 FESTIVALI SVETA, avstral. dok. serija, 10/12
20.45 PARALAKSA, nizozemska dok. serija, 11/13
21.15 VRTINEC, angl. nadalj., 6/6
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.30 SOVA
PRI HUXTABLOVIH, 8. epizoda amer. naniz.
REBEL, avstralski film
DRAŽLJIVO, franc. erotični program
0.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.45 Hokej Olimpija-Varese — 17.30 Studio Maribor — 19.00 Barcelona: GP v atletiki, finale (prenos) — 21.25 Oči kritike — 22.05 Mozart na turneji: Bologna (3/13) — 23.05 Yutel

HTV 1

7.00 Poročila — 7.05 TV koledar — 7.15 Posebna oddaja — 8.00 Poročila in frontna linija — 8.15 Dokumentarni program — 9.00 Poročila in tiskovna konferenca iz Osijeka — 10.00 Poročila — 11.00 Poročila in tiskovna konferenca iz Skupščine Republike Hrvaške — 12.00 Poročila — 12.30 TV izbor — 13.30 Poročila — 13.35 Za svobodo — 14.30 Poročila — 16.00 Poročila — 16.20 Za svobodo — 17.05 Frontna linija — 17.30 Gospodarstvo — 18.00 Poročila in TV konferenca — 18.40 Ameriške kronike — 19.00 Pojmovnik vojne — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 Posebna oddaja — 21.30 Poročila — 22.30 Poročila — 23.00 Za svobodo — 0.15 TV izbor — 1.15 Poročila

SOBOTA, 21. IX.

SLOVENIJA 1

8.10 — 2.05 TELETEKST
8.25 VIDEO STRANI
8.35 TV MOZAIK
8.35 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 18. lekcija
9.00 RADOVEDNI TAČEK
9.20 LONČEK, KUHAJ
9.30 ALF
9.55 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.55 LOLEK IN BOLEK
11.05 MOZART NA TURNEJI
12.05 OČI KRITIKE
12.45 FORUM
13.00 POROČILA
13.10 MOZAIK, ponovitev
14.15 MARLBORO MUSIC SHOW, ponovitev
14.45 SHOW RUDIJA CARRELLA, ponovitev
16.20 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 GOLDY - ZADNJI ZLATI MEDVED, 1. del amer. filma
18.45 V KAJ DRVIMO SKUPAJ Z ZEMLJO?, angl. poljudnoznan. serija, 2/6
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 X 3
20.35 NAJVEČJI GLASBENI KLOVN VSEH ČASOV: VICTOR BORGGE
21.35 SOVA
NA ZDRAVJE!, 30. epizoda amer. naniz.
22.00 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.25 SOVA
VOJNA IN SPOMIN, amer. nadalj., 11/12
AVANTURISTI, franc. film
1.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.30 Domači ansambli: Bratje iz Oplotnice — 16.00 Video noč (ponovitev) — 19.00 Garfield in prijatelji — 19.30 Dnevnik BG — 20.15 Filmske uspešnice: Svengali (amer. film) — 21.50 Evropsko prvenstvo v dresuri (posnetek) - 23.10 Yutel

HTV 1

7.00 Poročila — 7.05 TV koledar — 7.15 Posebna oddaja — 8.00 Poročila — 8.15 Dokumentarna oddaja — 9.00 Poročila in tiskovna konferenca iz Osijeka — 10.00 Poročila — 11.00 Poročila in tiskovna konferenca iz Skupščine Republike Hrvaške — 12.00 Poročila — 13.30 Poročila — 13.35 Za svobodo — 14.30 Poročila — 16.00 Poročila — 16.20 Za svobodo — 16.55 Poročila — 17.05 Frontna linija — 17.30 Gospodarstvo — 18.00 Poročila — 18.05 TV konferenca — 18.40 Zgodovina XX. stoletja — 19.15 Pojmovnik vojne — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 Posebna oddaja — 21.30 Poročila — 21.35 Za svobodo — 22.30 Poročila — 23.00 Za svobodo — 0.15 TV izbor — 1.15 Poročila

NEDELJA, 22. IX.

SLOVENIJA 1

8.20 — 12.45 in 13.10 — 0.25 TELE-TEKST
8.35 VIDEO STRANI
8.45 OČI KRITIKE: ŽIV ŽAV
NEVARNI ZALIV, kanadska nadalj., 14/20
10.05 V ZNAMENJU ZVEZD: BIK, nemška dok. serija, 11/12
10.35 GARFIELD IN PRIJATELJI, ponovitev
11.05 VIDEO MEH
11.35 OBZORJE DUHA
12.00 MURPHY BROWN, 9. epizoda amer. naniz.
12.30 POROČILA
13.25 KRIŽKRAJ, ponovitev

SLOVENIJA 2

14.40 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 LJUDJE MAČKE, amer. film
18.10 PEPELKA NA OBISKU
18.50 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 B. Pekić: ČAS ČUDEŽEV, 1. del
21.10 EPP
21.15 ZDRAVO
22.35 DNEVNIK 3, VREME
23.00 SOVA
POLNA HIŠA, amer. naniz., 14/22
BEDA BOGATIH, franc.-kanadska nadalj., 7/8
0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.00 Satelitski programi — 14.40 Estoril: F-1 za VN Portugalske — 17.40 EP v dresuri (posnetek) — 19.30 Dnevnik HTV — 20.00 Skandinavija: Sladke in slane vode (angl. poljudnoznan. serija, 2. del) — 20.50 Ciklus filmov Jirija Menzla: Konec starih časov (češkoslovaški film) — 22.25 Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar — 10.00 Nedeljsko dopoldne — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 13.05 Serijski film — 13.55 Družinski magazin — 14.25 Nedeljsko popoldne — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Dramski program — 21.35 Znanstveno-popularna serija — 22.25 Dnevnik 2 — 22.45 Sportni pregled — 23.30 Glasbena oddaja — 0.30 Poročila

PONEDELJEK, 23. IX.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.45 in 12.45 — 0.35 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
10.35 VIDEO STRANI
13.00 POROČILA
15.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
ZDRAVO
18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 T. Partljič: MAMA UMRLA - STOP, drama TV Slovenija
21.05 OSMI DAN
21.50 DNEVNIK 3
22.15 ORGLE: KRALJICA INSTRUMENTOV, 4. del
22.45 SOVA
BEDA BOGATIH, franc.-kanadska nadalj., 8/8
NEDOTAKLJIVI, 4. epizoda amer. naniz.
0.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik KP — 20.00 Zelena ura — 21.00 Sedma steza — 21.30 Pesem je... Andrej Šifrer (ponovitev) — 22.00 Smučarski skoki na plastiki (reportaža iz Velenja) — 23.00 Yutel

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Otroški program — 10.00 Šolski program — 12.00 Poročila — 12.10 Video strani — 12.20 Satelitski program — 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar, Šolski program — 17.30 Hrvaška danes — 18.15 Otroški program — 18.45 Poljudnoznanstveni program — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Filmski večer — 22.00 Dnevnik 2 — 22.25 Dokumentarni program — 23.25 Poročila

TOREK, 24. IX.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.45 in 13.00 — 0.45 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.15 V ČETRTEK OB 17.30, ponovitev
11.15 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 20. lekcija
11.40 SEDMA STEZA
12.10 OSMI DAN
12.55 VIDEO STRANI
13.00 POROČILA
14.40 VIDEO STRANI
14.50 MOZAIK, ponovitev
ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 20. lekcija
15.15 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK

ŠOLSKA TV
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.15 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 MATERINSKA LJUBEZEN, angl. nadalj., 2/4
21.00 NOVOSTI ZALOŽB
21.10 EUROMUSICA, 2. del
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.25 SOVA
SKUPNI RAČUNI, angl. humor, naniz., 3/6
OGNJENA POLJA, avstralska nadalj., 1/8
UMETNOST ZA VSAK DAN, franc. dok. serija, 4/5
0.35 VIDEO STRANI

FITNESS STUDIO — Kot kaže tudi fotografija, se zmeraj najde kdo, ki si želi razgibanjavna na najrazličnejših telovadnih pripomočkih.

Za začetek odpri priročno telovadnico

Fitness studiu bodo Terme dodale še golf

ČATEŽ — Prejšnji teden so v hotelu Terme odpri fitness studio, se pravi posebej opremljen prostor, kjer bo zdravi-

Čateško zdravilišče bo verjetno ponudilo storitev, s katero bodo najbrž ustregli precej ljudem, ki jim je zdravnik predpisal bolnišnično ozioroma zdraviliško rehabilitacijo po poškodbah, pa morajo zato doma. Terme naj bi uvedle hišno rehabilitacijo, kar pomeni, da bi pacient ostal doma in bi ga tam obiskal zdravnik.

liško osebe obiskovalcem omogočalo vsestransko in strokovno podprto rekreacijo, po želji združeno s kopanjem, masažo ter bivanjem v savni in solariju. Telovadni kabinet, če naj poenostavimo, predstavlja začetno etapo v celovitem programu Term, namenjenem rekreaciji. Poleg pravkar odprtega fitness studia, ki na 145 kvadratnih metrih premore veliko uvoženega telovadnega orodja, naj bi že v zimski sezoni 1992 zaživel prvi del fitness centra. Poslovna filozofija, ki jo pri tem upošteva in razvija čateško zdravilišče, je po vsem soodrežna v enem od stvkov v informaciji o fitness studiu: »Nobeno zdravlilo ne more biti nadomestilo gibanja.«

Tokratnemu dogodku naj bi se že v naslednjem mesecu predvidoma pridružila otvoritev prvih 9 stez na igrišču za golf v Mokricah. Celotno igrišče pa naj bi bilo po pričakovanjih gotovo 1993. leta. V Mokricah so že obnovili hleve, urejajo pa nekatere druge objekte, ki naj bi polepšali okolico.

L. M.

REKORDER — Takle paradiznik, ki ga je pridelala Rozalija L. iz Sevnice, ni ravno pogost v naših vrtovih. Njegovo velikost ponazarja že primerjava z jajcem, na tehtnici pa je ta povsem zdravi paradiznik »potegnil« na 95 dag. Več kot dovolj za, denimo, solato za povprečno slovensko družino. (Foto: P. P.)

NOVA KASETA ANSAMBLA IVANA PUGLJA — Po nadvse uspešni in še danes iskani kaseti »Ob Krki zeleni«, s pomočjo katere se je ansambel Ivana Puglja prav dobro uveljavil tudi v drugih slovenskih regijah, je te dni izšla nova kasetna izdaja glasbene skupine »Za prijatelje«. V nasprotju s prvo, na kateri je slišati le domače viže, so tokrat fanje Ivana Puglja posneli pol kasete z zabavno, pol pa z narodnozabavno glasbo. Večino narodnozabavnih sklad je zložil vodja ansambla Ivan Pugelj, prav vse popevke pa so delo kitarista v zasedbi Dušana Podbevška. S svojimi skladbami se bo ta priljubljeni dolenski ansambel v prihajajočih tednih potegoval za visoke vrstive na Lojrci domačih, Marjanci, lestvici Studia D id., brčas pa ga bo že v kratkem slišati in videti tudi v tv oddaji Videomeh. (dv)

Ameriško pismo

Zraven tudi novice iz Ameriške domovine

CLEVELAND, 16. avgusta (prišlo je 23. avgusta) — Danes prilagam dopisnico, kakršne smo dobili vsi tukajšnji Slovenci in smo jih potem ogromno poslali našemu prezidentu Bushu, ki je takrat v domačem kraju, v državi Maine, lepo lovil ribe in igral golf ter se po mojem prepričanju še zmenil ni za Slovence in ostale homatije v Jugoslaviji. Baje je dobil prek 20.000 teh dopisnic. Prilagam tudi list, kako naj Slovenci pomagamo staremu kraju.

Zdaj tukaj zopet pričakujemo Peterleta. Jaz pa pravim, da bi bilo bolje, če bi bil več v Ljubljani, kot da »luskuzira« po USA in zapravlja denar.

Tukaj se Hrvatje pridružajo na mrtve, da ne bodo odstopili niti za korak pred Srbi. Srbi pa pravijo, da »natrag nema«. Tako se mržnja med narodoma tudi tukaj vedno bolj poglablja. Je že tako in dokler ameriška vlada ne bo priznala Slovenije in Hrvaške, bo šlo še navzdol in bo velika ekonomska kriza, kar bo še povečalo nezadovoljstvo ljudi.

EMIL ČERNE
CLEVELAND

Pismu je bila priložena Ameriška domovina z dne 15. avgusta, iz katere povzemamo:

DOGODKI GREDO SLOVENIJI V PRID — Prepričani smo, da bo prišlo do mednarodnega priznanja Slovenije, vprašanje pa je, kdaj. Splošno mnenje komentatorjev v amerškem tisku je, da bo proces vzletel precej časa, ker v ZDA in Evropski skupnosti nečjejo s priznanjem Slovenije sprožiti vala podobnih zahtev v Jugoslaviji, Sovjetski zvezi in v nekaterih zahodnoevropskih državah.

NE SMEMO ODNEHATI, DO KLER SLOVENIJA NE BO PRIZNANA — Slovenci so bili vse od novembra 1918 pa do danes vedno pripravljani na razgovore, žal Beograd za kaj takega ni nikdar kazal nobene volje in je še vedno ne kaže. Zato je stališče Bele hiše o Jugoslaviji »pravni vsehl. Slovenci iščemo sporazum z polnih 73 let! To je dovolj dolga doba poskušanja in potrpljenja, nič čudnega torej ni, če so rekli: Dovolj, gremo svojo pot!

NABIRKA SLOVENSKEGA AMERIŠKEGA SVETA ZA POMOČ SLOVENIJI LEPO NAPREDUJE — Od zadnjega poročila je bilo v ta namen darovanih preko 9.000 dolarjev in je tako skupna vsota preseгла 101.000 dolarjev.

Obsedenost s suverenostjo je v Jugoslaviji tako velika, da ekonomski vidiki ne pridejo v poštev. (Ribnikar)

Bolje bi bilo, da bi Evropska skupnost namesto opazovalcev poslala izganjevalce hudiča. (Bradač)

DOBROTE ZA ŽELODEČ

TREBNJE — Včasih postane kuhinja odvečen posel, in če se to zgodi ravno v nedeljo, se da kositi za 120 din v Motelu Kolinska v Trebnjem. Otroška kosila so 40 din cenejša. Trebjanjska stinska hiša zraven ceste ljubljansko-Zagrebnega narediti tudi svatbeno razpoloženje. Pomembno lahko k temu pripomorejo dobrote iz motelove kuhinje. Poročno kosilo z juho, s tremi vrstami mesa, prilogo in solato ter kremno pito ali sadno kupo in s kavo pa v jkasnejšem bogatim narezkom in v jutranjih urah s telečjo ali piščančjo »korob« je postlacista tudi za razvajen želo-deč, ki jo zaračunajo 320 din za osebo, dec, ki jo zaračunajo 320 din za osebo. Ob picah, ki jih motel prodaja po 100 din, gostje dobijo bon. Pet bonov da pivo in deset brezplačno pivo. Motelska kuhinja zna poteti tudi želje po ribah in nekaterih podobnih jedeh, poleg teledžjih in puranjih zrezkov pa je tudi sredolenski pripravljena ponuditi pohorsko omleto.

ZGODNJI IN ZDAJŠNJI SLIKAR TISNIKAR

ŠKOFJA LOKA — Jože Tisnikar iz Slovenj Gradca je danes priznan umetnik. Ko je pred leti začel uporabljati zanj tako značilni, srh vzbujajoči svet, pa jih ni bilo malo, ki se zanj niso niti zmenili. Začel je namreč kot največjevdar je imel vseskozi okrog sebe ljudi, ki so vanj verjeli. Eden takih je tudi neimenovani Tisnikarjev prijatelj v Škofji Loki, ki hrani zbirko Tisnikarjevih slik izpred četrta stoletja. Te slike od minulega petka prvič javno razstavljene v galeriji na loškem gradu, in sicer ob slikah, kakršne ustvarja Jože Tisnikar zdaj. Razstavo so odpri pod naslovom Petindvajset let kasneje in je že ob otvoritvi vzbudila veliko pozornost.

TRŽNICA ZAPIRA PROMET — Na tržne dneve promet po Prešernovem trgu v Novem mestu skorajda ni več mogoč. Pogosti so zastoji, saj nekateri trgovci s svojimi mizicami zaprejo na cesto, do popolne prometne zamašitve pa pride tedaj, ko kateri od prodajalcev svoje robo s kamionom ali drugim dostavnim vozilom. V zadnjem času postaja mestna tržnica premajhna, zato bi bilo potrebno razmisliti o drugi lokaciji. Mestna pa naj bi le sedela na sedanjem mestu. (Foto: J. P.)

Vitki hamburger

Novi hamburger bolj zdrav — Manj maščob in manj kalorij

V Ameriki in tudi drugod po svetu zelo priljubljeni hamburger se je že pred nekaj leti znašel na zatožni klopi. Zaradi precejšnje količine maščob, ki jih vsebuje, je bil obsojen kot nezdrava hrana, kar se je seveda kaj hitro odrazilo tudi na trgu, saj Američani že kar bolehalo za zdravim načinom življenja. Začeli so vse pogosteje kupovati piščančje in ribje sendviče, visoko kaloričnemu in maščutnemu hamburgerju pa so se začeli ogibati.

Kralj hamburgerjev, družba McDonald, se je odzval na spremenjene razmere in za zdravo življenje navdušenim potrošnikom ponudil tako imenovani McLeanov burger, lahko bi mu rekli »vitki hamburger«, v katerem je manj kalorično meso z manj maščobe. Kot trdijo McDondovi živilski strokovnjaki, je v novem hamburgerju za 38 odst. manj maščob, 15 odst. manj holesterola in za 25 odst. manj kalorij kot v običajnem hamburgerju enake velikosti.

Odvzeti maščobe in s tem kalorije ni bil noben problem, težava je nastopila, ker je bilo tako obdelano meso precej manj okusno in sočno. No tudi tej težavi so bili kos, zato je tudi »vitki hamburger« okusen in sočen. Recept za pripravo pa je seveda McDondova skrbno čuvana skrivnost.

Naš sovražnik alkohol

Nekateri od tistih, ki so točno ob sklicani uri prišli na strokovni kolegij, so bili prvi trenutek presenečeni, ko so za dolgim omizjem zagledali znanega zdravnika in še nekoga poleg njega.

Direktor je začel z besedami: »Alkoholizem je veliko zlo. Ljudje pijejo čez mero, doma in na delovnem mestu. Tako trpi delo, povečuje pa se tudi število nesreč. Zato je prav, da o tem slišite nekaj več in potem v svojem delovnem okolju potrebne ukrepite in napravite red.«

Predavanje je bilo sila zanimivo. Zdravnik je govoril o zasvojenosti z alkoholom in o tem, kako se običajno začne — s čezmernim pitjem piva in vina ter potem konča z žganimi pijačami. O tem, da alkoholi niso samo navadni delavci, ampak tudi vodilni ljudje. Razlika je v glavnem le ta, da prvi pijejo na svoje stroške, drugi pa navadno na račun podjetja. Pijejo tudi ženske in to v glavnem na skrivaj.

Potem so prešli na razpravo in vprašanja. Najbolj je vse zanimalo, koliko ga pravzaprav moraš spiti, da te štejejo med alkoholiče. Odgovor ni bil preveč spodbuden. Presenetljiva je bila tudi razlaga, da je najboljši boj proti alkoholizmu popolna abstinenca.

»Ta ga pa lomi,« je zašepetal svojim najbližjim na drugem koncu mize kolega, ki ima dva vinograde in kar nekaj medalj z vinskih ocenjevanj za kvaliteten predelek. »Pa menda ne misli, da bomo sedaj trje kar posekali!«

Potem je dobil besedo mož, ki ga je doktor pripeljal s seboj. Izkazalo se je, da gre za spreobrnjenega, to se pravi ozdravljenega alkoholika. Govoril je o tem, kako daleč sta ga spravila pijača in popivanje. Bil je že brez službe, njegov zakon pa tik pred razdrjem. Potem je začel hoditi v posvetovalnico in popolnoma je prenehal piti. Sedaj je srečen človek, uspešen pri delu in doma je tudi spet vse v redu.

Potem sta se gosta poslovila in nadaljevali so z običajnim dnevnim redom. Toda tiste sproščenosti kot drugokrat ni bilo več. Alkoholizem je kot mora legel na vse prisotne.

Ne da bi se sploh o čem posebej dogovorili, so se vsi člani kolegija takoj po seji zbrali na vrtu restavracije, nedaleč od direktorjeve. Tako je bilo vedno, kadar je bil sestanek težak in živčno napet. Ob dodatni kavici se je bilo potrebno sprostiti, dokončno še kaj predebatirati, prilegel pa se je tudi kakšen kozarček vinske kapljice ali pa vrček hladnega piva.

Direktor se je zadovoljno nasmehnil, ko je videl to enotnost. Takoj je naročil dva litra belega: »Menda ga bomo, kljub vsemu, mar ne?«

Komercialni je iz zdravstvenih razlogov naročilo dodal še steklenico radenske, nekdo pa iz navade še kokto.

»Ni kaj, dobro smo jih dobili po betici!« je spokorniško začel direktor. »Kar hudo nas je prijel, pa smo mislili, da bomo govorili o drugih.«

»Nikdar ne bom priznal, da tudi mi sodimo, kot kaže po njegovih merilih, med alkoholiče. Saj imamo vendar pamet in se znamo zadržati,« je rekel poleg njega sedeči.

Kmalu je na mizo priromal še en štefan in družba se je začela razvnetati.

»Lepo vas prosim, kam pa bi prišli, če bi vsi takole naenkrat odrezali s pijačo. Važna je vendar pivska kultura! Francozi ga po jedi vedno zvrnejo kakšen kozarček, pa niso narod pijancev,« se je za prodajo svoje proizvodnje zbal tisti z dvema vinogradoma.

Tisti, ki je naročil kokto, pa se je z mislijo za trenutek izkjučil iz družbe. Pri sebi se je vprašal, koliko alkohola v resnici spi, takole dnevno. Recimo, kako je bilo s tem včeraj. Začel je seštevati in kar ni hotelo biti konca. In za vsako pižve je zlahka našel opravičilo. »Če vse to seštejem, niti ni tako malo za nekoga, ki se šteje za nealkoholika,« je začudeno ugotovil.

Krepak sunek pod rebra ga je tisti trenutek spet povrnil v sedanost. Le sosed za omizjem ga je s tem hotel opozoriti, naj poprime za kozarček. Pred tem je namreč eden od govorcev v šali dejal: »Alkohol je naš sovražnik in ga je treba uničiti. Zato pa, fantje, le po njem. Do dna!«

SLAVKO KANČIČAR

DOLENJSKI LIST

NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov
 Priimek in ime: _____
 Ulica in hišna št.: _____
 Poštna številka in kraj: _____
 Št. osebne izkaznice: _____

SOBOTO

SOBOTA, 14. SEPTEMBRA 1991 — STRAN 25 | VEČER

Novo slovenska zaveza drugič

Javni tožilec in njegovo društvo

ČEPRAV JE PRISTOJNI MINISTER UGOTOVIL, DA NEKATERE NALOGE PRESEGAJO DOPUSTNE OKVIRE DRUŠTVA, NJEGOVE REGISTRACIJE NI ZAVRNIL

Anton Drobnič, sporni javni tožilec

Če že nič drugega, govori v podporo tistim parlamentarcem, ki že lep čas opozarjajo vladajočo koalicijo na potrebo po sprejetju nove slovenske ustave in razpisu novih volitev samo na prvi pogled nepomemben »primer Drobnič«, ki ga v sobotnih Delovih pismih bralcev vsak teden znova odpirajo in zapirajo slovenski politiki. Politične diferenciacije, ki jih je v slovenskem prostoru sproducirala njegova kandidatura za republiškega javnega tožilca tudi po njegovem prevzemu te funkcije niso zbledele. Prav narobe: poglobile so se. Tako se primer Drobnič zmeraj znova vrača v skupščinske klopi kot svojevrstna preizkušnja za vse tiste, ki po evropskih prestolnicah radi pojasnjujejo brezupen položaj Slovenije v Jugoslaviji s podalpsko demokratično politično kulturo in njenim modelom pravne države, ki ga postavljajo v opozicijo jugoslovanskemu brezpravju.

Da za mednarodno afirmacijo ne samo slovenske države, ampak zlasti slovenske demokracije »primer Drobnič« ni nepomemben, lahko sklepamo že na osnovi podpisnikov »petitije za razrešitev republiškega javnega tožilca«, ki se končuje s povsem jasno sporočilno noto: »Z oživiljanjem idej domobranstva ne bomo prišli v sodobno Evropo, ki temelji na protifašističnih temeljih«. Gre za petitijo, ki so jo podpisali vsi člani slovenskega predsedstva, razen Ivana Omana, med številnimi drugimi slovenskimi politiki pa se ji je pridružil tudi dr. Dimitrij Rupel. Zaradi tega početja je bil deležen še posebej ostrih reakcij Milan Kučan, ki so mu nekateri parlamentarci očitali, da je kršil pravila vladarske igre. Tako je Daniel

Starman 29. avgusta skupščini predložil delegatsko pobudo, po kateri naj bi ustavno sodišče presodilo »pomen podpisa predsednika in članov predsedstva, ki kot »šef« države predstavljajo vse državljane republike Slovenije«. Starman je spraševal, ali ne gre v tem primeru za kršitev ustavne pravice do svobodnega združevanja, javnega izražanja in nastopanja. Zanimalo ga je tudi, kakšna je morebitna pravna razlaga takega ravnanja po praksi ustavnih sodišč razvitih parlamentarnih demokracij. In podobno. Vse to je izvajal v interesu »doslednega uresničevanja ustavnosti in zakonitosti«.

Primer bi bil seveda smešen in — še huje — zelo jasan, če se ne bi dogajal nam. Vzemimo kriterije, ki jih je postavil Starman: spoštovanje ustavnosti in zakonitosti in prakso ustavnih sodišč razvitih parlamentarnih demokracij, ki so prav zaradi te — in nobene druge prakse — lahko postale razvite. S temi

kriteriji si v revolucionarnih slovenskih časih ne moremo veliko pomagati, razen da ugotovimo, da so časi revolucionarni. V razvitih parlamentarnih demokracijah, ki kaj dajo na prakso ustavnih sodišč, primer Drobnič namreč ni možen. Zaupanje v pravno državo in pravne norme je namreč najtesneje povezano z moralnimi avtoritetami, ki zasedajo pozicije v strukturi oblasti. Jasno je, da človek, o katerem potekajo že pol leta v javnosti spori in spopadi, ni najbolj posrečen razlog za obujanje že zdavnaj izgubljenega zaupanja v obstoj pravne države. Pri tem je še najbolj neprijetno dejstvo to, da so ga predstavili kot bivšega domobranca in kot enega od aktivnih akterjev pri ustanavljanju domobranske organizacije. Jasno je tudi, da v »razvitih parlamentarnih demokracijah« predsedniku države ni treba podpisovati peticij za to, da bi korigirali napako, ki si jo je privoščil parlament. Za te korekcije obstajajo drugi mehanizmi. Ali kot nas je na vrhuncu razprav o tem, kaj Kučan sme in kaj ne, poučil dr. Boštjan M. Zupančič, ekspert za anglosaksonsko pravo: v normalnih, civiliziranih družbah bi bila ob taki napaki razrešitev tožilca nekaj povsem samoumevnega. »Tudi če sam ni vedel, da se kot javni tožilec ne sme in ne more politično opredeljevati, so konsekvence popolnoma jasne. Celo v tistih družbah, kjer je tožilec izrazito politična funkcija, kjer tožilca postavlja zamgovita stranka, se tožilec ne sme in ne more opredeljevati politično in bi v enakem primeru moral odstopiti.«

Ker je po besedah dr. Veljka Rusa »danes konflikt med po-

litiko in stroko vsaj tako velik, kot je bil v prejšnjem režimu«, je Zupančičeva razlaga ostala brez političnih konsekvenc. Zato pa se je »zadeva Drobnič« minuli teden posredno spet znašla na seji skupščinske komisije za notranje zadeve, ki jo je Igor Bavčar zaprosil za mnenje o registraciji društva »Nova slovenska zaveza«, o katerem so se v javnosti formirala različna mnenja. Z vidika Starmanovih kriterijev je Bavčarjeva prošnja zanimiva še posebej zaradi tega, ker eksplicitno navaja, da so pri pregledu pravil tega društva ugotovili, »da nekateri cilji oziroma naloge presegajo okvir odločanja, ki je v društvu kot prostovoljnem združenju občanov običajno oziroma dopustno«. Če obstaja pravna država in če spoštovane ustavnosti in zakonitosti je

pravilo, ne pa izjema slovenske demokracije, potem je stvar jasna: pristojni organ mora ustanovitelje društva obvestiti, kateri njihovi cilji presegajo meje dopustnega in jim predlagati, da jih adaptirajo na veljavne norme. O tem, kaj je in kaj ni dopustno, ne more odločiti nikakršna skupščinska komisija: takšna je vsaj bila ideja pred nekaj leti, ko je taka mnenja izdelovala SZDL. Nobenih razlogov nimamo, da bi dvomili v ugotovitve Bavčarjevega ministrstva. Naposled gre samo za registracijo enega od stotih društev. Če so njegova pravila igre v skladu z zakonskimi normami, potem ima društvo pravico do registracije, če je to politikom všeč ali ne. To je samo ena od konsekvenc pravne države.

Nobenih posebnih razlogov

tudi nimamo za to, da ne bi verjeli Milanu Kučanu, ki je svoj podpis petitije za razrešitev republiškega javnega tožilca med drugim utemeljil tako: »Gre preprosto za to, da je Anton Drobnič visok državni uslužbenec, ki se je z uvodnikom v Novi slovenski zavezi zavzel za postavitev organizacije, ki je z nürnberskimi dokumenti prepovedana. To pa je po moji sodbi zadosten razlog za oceno, da je takšna dejavnost v nasprotju z ravnanjem in načeli, ki se jim mora podrejata visok državni uradnik.«

Doslej še nobeden od zagovornikov spornega društva ni Kučana demantiral. Tega ni storil tudi noben pravni ekspert. Z neko upravičenostjo torej predpostavljamo, da si Kučan preprosto ni izmislil, da gre za vzpostavitev organizacije, ki jo nürnberski dokumenti prepovedujejo. Glede na dvome, ki jih je izrazilo Bavčarjevo ministrstvo glede registracije take organizacije, pa seveda ostaja vprašanje, kakšen odnos ima slovenska država do nürnberskih dokumentov. Če je njihovo moralno moč nevtralizirala slovenska sprava in če so jih slovenski demokrati postavili skupaj s partizani na smetišče zgodovine, potem imajo Bavčarjevi dvomi realno težo. Teža te realnosti pa je vsekakor zadosten razlog za temeljit premislek o tem, v kakšni družbi in pod kakšno državo živimo.

Pravna država seveda ni nujno demokratična. Nürnberski dokumenti so pričevanje o ljudeh, ki so dosledno spoštovali ustavnost in zakonitost.

Sporni 9. člen društva

9. člen

Namen in cilji društva so:

- povezati in na novo oblikovati slovensko duhovno in politično kulturo, ki je rodila protikomunistični odpor in ju prenesti v novo dobo
- evidentirati in povezovati v društvu preživeli civilne in vojaške udeležence protikomunističnega odpora
- ugotoviti posamezne ali množične poboje udeležencev odpora v državljanski vojni (DV) in ugotavljanje, zaznavanje ter zavarovanje njihovih grobov in grobišč
- sodelovati z državnimi in znanstvenimi ustanovami pri raziskovanju medvojnih in povojnih dogodkov
- prizadevanje za objektivno prikaz zgodovine za obdobje DV in komunistične diktature po vojni na osnovi dejstev, dokumentov in pričevanj neposrednih udeležencev DV
- organiziranje spominskih prireditev — svečanosti na civilni in cerkveni ravni

Ko bom velik, se bom šel učit za Štefeka

iz šoferjevih spominov

BIZELJSKO — Štefan Pinterič z Bizeljskega s 40 leti voznškega in zdaj tudi že 5 leti upokojskega staža brez dvoma sodi v generacijo voznikov avtobusov, ki so prekrizali jugoslovanske ceste še v času, ko na njih še ni bilo španskih jezdecev. Zato ima najbrž lepše spomine kot tisti šoferji, ki potujejo od strani do strani dandanašnji.

Štefan Pinterič

in zato, ker je pač tisti čas vozil avtobus, je bil nekako vzor. Menda je prenekateri otrok odgovoril, da se bo šel učiti za Štefeka, ko so ga vprašali, kaj bo, ko bo velik.

Če pa bi iskali kako stvar, ki je za njegovih šoferjskih dni jezila Štefana, je to gotovo sneg in »mašinerija«, ki bi morala riniti stran zamete. Prav zanimiva je bila nekoč zimsko vožnja od Dobove proti Kapelam. Eden je naprej gazil v celega, Štefan pa se je počasi prebijal za njim z avtobusom. Potem je nenadoma zmanjkalo ceste prvemu in kmalu še drugemu. Ščasoma so na Štefanovo jezno prigovarjanje začeli tamkajšnje ceste pluziti dokaj redno in zgodaj jutraj. Da se zimska služba poprej ni zbujala zadosti rano, je bilo menda krivo to, da so bili plugi v rokah cestarjev s Kranjskega, zato je štajerski del, kjer je Dobova, prišel bolj pozno na vrsto. Pozimi že tudi takrat niso radi vžigali avtobusi. Starčke fiata je zato večkrat ob jutrih potegnil s traktorjem pokojni Greglov Vlado. Eden z drugim so delali in Štefekov — tako so namreč rekli Pinteriču — avtobus je menda od vseh krip in boljših potniških vozil vozil ves čas najbolj točno. S tovrstno natančnostjo, vestnim vzdrževanjem avtobusov

Preden je ta Štefek sedel za krmi- lo avtobusov, so ga dodobra stresli traktorji. Z njimi je počel vse mogoče tako v Posavju kot v Nemčiji, kamor so bili odvedli družino v koncentracijsko taborišče. Traktorji so najbrž njegov drugi ali celo prvi veličasten spomin. V zvezi z njimi je bolj mimogrede, a dovolj na glas, da se je dalo zapisati, povedal prigo- do o velikonočnem oranju. Trak- toristi naj bi šli orat k župniku. To- da bila je velika noč, ko se zemlje ne sme obračati, in fantje so spali.

Župnik jih je prišel zbuditi, in ko so mu zaupali svoje pomisleke o ne- združljivosti oranja in svetega praz- nika, jih je kratko malo odgnal na njivo. Dal jim je tudi malico, šunke jim je narezal, rekoč: »Naj se postijo tisti, ki se lahko.«

Pinterič, ki kajpak še vozi osebni avto, je avtobuse vozil najbrž zane- sljivo. Kako bi sicer dobil nekaj opaznih odličij, ki jih hrani med priznanji!

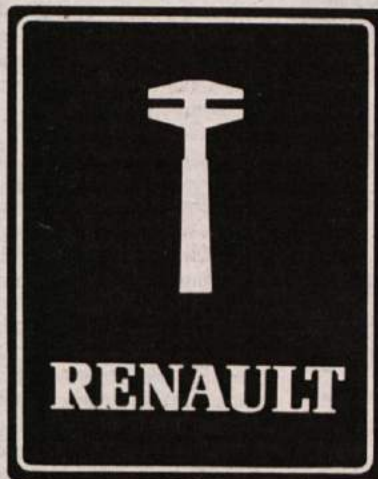
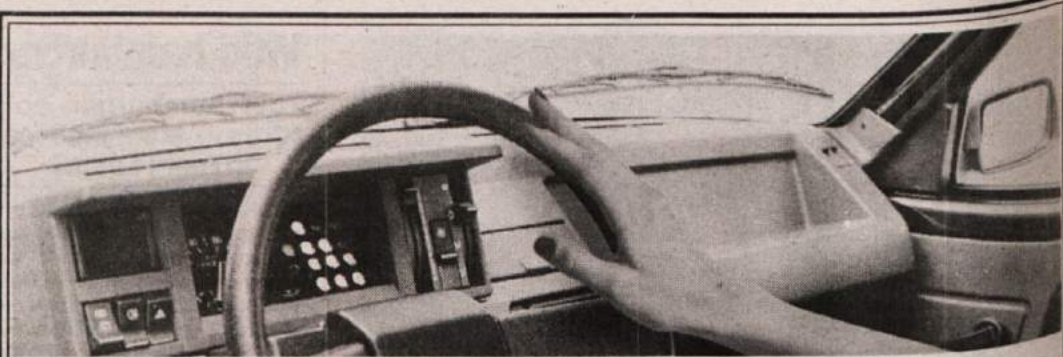
M. LUZAR

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 24. avgusta do 6. septembra so v novomeški porodnišnici rodile: De- jana Piperski iz Orehovca — Kristino, Monika Povše iz Velikih Poljan — Jožka, Milena Žibert iz Sentjerneja — Klemena, Nevenka Stariha s Sel pri Dragatušu — Sabino, Jožica Pečjak iz Žužemberka — Katarino, Ruža Štravs iz Podturna — Žiga, Zdenka Grguraš iz Bosiljeva — Damira, Ivanka Mlakar iz Zabukovja — Denisa, Ana Illovar iz Sentlovenca — Davida, Marjetka Uhan iz Rodin — Saro, Marija Brgan iz Črnomlja — Nika, Jožica Povše iz Smolenje vasi — Tajdo, Tatjana Grgovič iz Kostanjevice — Miha, Silva Lužar iz Dol. Lakovnic — Ireno, Jadranka Rajakovič iz Brezovice — Marka, Bernar- da Kobe z Vrha pri Dolžu — Laro, Anica Tramate iz Dol. Dol — Jožeta, Ana Tomažin z Gmajne — Jerneja, Tanja Ma- zurek iz Metlike — Zdenka, Jožica Ro- zenberger iz Črmošnjic — Jerneja, Bernar- da Zugelj iz Čuril — Gregorja, Tatjana Rifelj z Malega Slatnika — Evo, Monika Bračička iz Rosalnic — Doris, Viktorija Podlesnik iz Sentjanža — Gašperja, Jasna Koršič iz Ljubljane — Mateja, Marija Brula iz Jelševnika — Lucijo, Vanda Jere- le iz Brezovice — Jaka, Helena Ferderber s Krasinca — Petra, Natalija Čufer iz Čr- nomlja — Jaša, Melita Šantec iz Drage — Denisa, Betka Topolovec iz Vrhovca — Sandija, Mojca Bregar iz Stare Bučke — Davida, Anica Kostelec iz Drašičev — Valentino, Barbara Sever iz Praprota — Martino, Marjanca Cimerman iz Črnom- lja — Evo, Nada Črnugelj-Doltar iz Potoka — Kajo, Ana Bogovič z Malega Kamna — Klemena, Renata Ferk iz Gradca — Saro, Nada Fišter iz Gor. Kar- teljevega — Klavdijo, Vlasta Božič z Dol. Mokrega Polja Matija, Rolanda Simčič iz Črnomlja — Dejvida, Nada Crljenica iz Kašta — dečka, Danica Vrboš iz Črnom- lja — dečka, Angela Ruperčič iz Dol. Maharovca — deklico, Vida Poličnik z Rateža — deklico.

IZ NOVEGA MESTA: Vanja Moko- tar s Ceste herojev 66 — Jureta, Mojca Ivanež z Ragovske 14 — Tadeja, Marija Zupančič iz Runkove 26 — Roka, Lucija Šiško iz Bršljina 59 — Jana, Magda Jan- kovič, Pod Trško goro 9 — Ariano, Da- rinka Redling, Slavka Gruma 82 — Blaža, Vahida Zulič z Drske 41 — Samiro, Nika Markuta s Ceste herojev 29/a — Evo, Marija Gotlib, Slavka Gruma 16 — Su- zano, Jožica Kolenc, V brezov log 42 — Lejo. Čestitamo!

• Zaljubljenec je podoben vžigalici: če se vname, izgubi glavo.

SERVIS

TPV
Novo mesto,
Zagrebska 20

- servisiranje Renaultovih vozil v garancijskem času in izven
- kleparska in ličarska dela za vozila iz programa Renaulta

RENAULT
Avto žmjenja

JUGOTANIN
kemična Industrija, p.o. sevnica

ODKUPUJE

LES PRAVEGA
KOSTANJA

Les odkupujemo preko:

- območnih gozdnih gospodarstev
- območnih kmetijskih zadrug

Za vse informacije se obrnite na našo komercialno službo, te- lefon 0608-81349, oziroma na naslov: Jugotanim, Hermanova 1, 68290 Sevnica.

Plačilo je dobro in zagotovljeno!

GOSTINSKO PODJETJE
SEVNICA

V središču mesta Sevnica vam nudimo trgovske lokale velikosti od 36 do 133 m², poslovne prostore velikosti 16—320 m², enosobna in dvosobna stanovanja velikosti 31—52 m²

HTC SEVNICA

- IZREDNA LOKACIJA
- UGODNI PRODAJNI POGOJI IN CENE
- PRŖADAJA POVRŠIN OD III. DO IV. GRADBENE FAZE
- MOŽNOST NAKUPA TAKOJ

Informacije dajejo:
Gostinsko podjetje Sevnica
TEL.: 0608-81-124
SGP Posavje Sevnica
TEL.: 0608-81-615
81-826

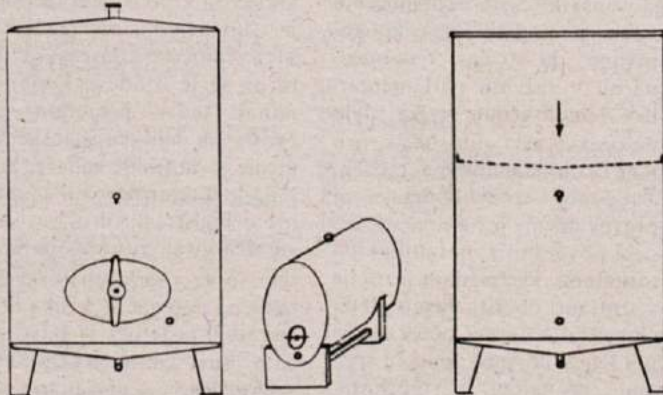
45
PIONIR

VRSTNE HIŠE V NOVEM MESTU

GIP »Pionir« Novo mesto zbira interese za nakup komunalno opremljenih parcel na zazidalnem predelu Jed- niščica — Brončev hrib v Novem mestu (Gotna vas) za gradnjo 71 vrstnih hiš. Velikost parcel je od 170 m² do 360 m². Rok za prijavo je do 3. 10. 1991

Prijave sprejema:
GIP »PIONIR« NOVO MESTO — prodajna služba
tel. 068/23-686 ali 068/24-121

Predelava in izdelava vseh vrst posod in montaže cevododov iz kvalitetnega nerjavnega jekla Č.4580 in Č.4574, DIN W.1.4301 in W.1.4571, AISI 304 in 316.

Posode so primerne za vse vrste prehranskih snovi (mleko, jedilno olje, vino, sadni sokovi, med itd.).

ZVONE LAH, Hrastje 12, Mirna Peč; telefon (068) 84-444

DOM KULTURE Novo mesto

VABI
K VPISU GLEDALIŠKEGA ABONMAJA ZA SEZONO 1991/92

Program:
Mestno gledališče ljubljansko
Ephraim Kishon: **BIL JE ŠKRJANEC** — farsa
Primorsko dramsko gledališče, Nova Gorica
Tennessee Williams: **TRAMVAJ POŽELENJE** — drama
Slovensko ljudsko gledališče, Celje
Svetlana Makarovič: **KABARET 91**
Prešernovo gledališče, Kranj
Algirdas Landsbergis: **IDIOT** — drama
SNG Drama, Ljubljana
Aldo Nicolaj: **PRVA KLASA** — komedija
Primorsko dramsko gledališče, Nova Gorica
Georges Feydeau: **POSKRBI ZA AMELIJO** — komedija

Abonma lahko vpišete v sprejemni pisarni Doma kulture Novo mesto (II. nadstropje) od 19. septembra dalje, vsak delavnik od 8. do 14. ure (19. in 20. 9. ter 23. in 24. 9. do 16. ure). Cena abonmaja pri plačilu celotnega zneska ob vpisu je 1.100 din, pri plačilu v dveh enakih obrokih pa 1.400 din. Drugi obrok morate poravnati do konca decembra 1991. Abonmajske predstave bodo praviloma ob torkih. Za druge informacije nas pokličite na tel. št. 21-210.

ljubljanska banka

Dolenjska banka d. d.
Novo mesto

Ljubljanska banka — Dolenjska banka, d.d., Novo mesto, obvešča svoje varčevalce, da je popestrila kreditno ponudbo do občanov in obrtnikov.

Tako banka nudi občanom:

1. **potrošniške kredite za plačilo vseh vrst blaga in storitev**
Podlaga za pridobitev kredita je prodaja konvertibilnih deviz ali vezava dinarskih sredstev občana. V takem primeru banka odobri občanu kredit v naslednji višini:
— pri prodaji konvertibilnih deviz 650%
— pri vezavi dinarskih sredstev 300%
na vezana lastna sredstva.
Novost v bančni kreditni ponudbi so krediti za plačilo stroškov šolanja in krediti za nakup ozimnice in kurjave, za katere ni potrebnih predhodnih prodaj deviz banki ali vezavi dinarska sredstva.
Odplačilna doba za potrošniške kredite znaša od 6 mesecev do 8 let, odvisno od namena kreditiranja.
2. **stanovanjske kredite za gradnjo in adaptacijo stanovanjskih hiš in nakup stanovanj**
Z namenom, da bi spodbudila dolgoročno namensko varčevanje, je banka korigirala lestvico koeficientov za določitev višine pripadajočega kredita po končani varčevalni dobi. Ob tem pa banka z mesečno revalorizacijo ohranja realno vrednost privarčevanih sredstev.
3. **gotovinske kredite**
in to:
— z odplačilno dobo do 12 mesecev, za kar banka pogojuje predhodno prodajo konvertibilnih deviz. V tem primeru znaša višina kredita 400%, občan pa razpolaga poleg kredita tudi z lastnimi sredstvi,
— z odplačilno dobo do 6 mesecev, pri čemer banka ne pogojuje predhodne prodaje konvertibilnih deviz banki.
V obeh primerih je višina kredita odvisna od kreditne sposobnosti oz. oblike zavarovanja kredita.

Banka je izboljšala tudi kreditne pogoje do obrtnikov. Tako nudi obrtnikom:

- 1) kredite za nakup osnovnih sredstev
Podlaga za pridobitev kredita je prodaja konvertibilnih deviz ali vezava dinarskih sredstev obrtnika. V takem primeru banka odobri obrtniku kredit v naslednji višini:
— pri prodaji konvertibilnih deviz 650%
— pri vezavi dinarskih sredstev 300%
Banka odobrava kredite obrtnikom za vlaganja v osnovna sredstva z različno odplačilno dobo, odvisno od namena kreditiranja
 - 2) kredite za obratna sredstva, za pridobitev katerih banka ne pogojuje predhodne vezave lastnih sredstev obrtnika.
- Vabimo vas, da se za vse podrobnejše informacije oglašite v kreditnih oddelkih banke:
v Novem mestu, Trdinova 2
v Črnomlju, Trg svobode 2
v Metliki, Trg svobode 7, in
v Trebnjem, Ul. Gubčeve brigade 4.a.

KRKA tovarna zdravil, p.o.
Novo mesto

Komisija za cenitev in odprodajo

razpisuje
javni licitaciji,
na katerih želi odprodati:

1. **rabljeno pisarniško opremo**
Licitacija bo v torek, 24. septembra, ob 14.30 v Ločni
in

2. **rabljeno hotelsko opremo**
Licitacija bo v četrtek, 26. septembra, ob 14.30 na Bajnofu
(Trška gora)

KRKA, tovarna zdravil, p.o.
Novo mesto

KRKA ZDRAVILIŠČA

**Zdravje je vse,
vse je nič brez zdravja!**

V Dolenjskih Toplicah so tudi v popoldanskem času odprte
specialistične ambulante za potrebe zunanjih pacientov.

Od 15. do 18. ure delujejo:

— splošna fiziatrična ambulanta: **ob torkih in sredah;**
— subspecialistična fiziatrično-revmatološka ambulanta: **ob
četrtkih;**
— internistična ambulanta: **ob četrtkih.**

Na enem mestu, brez nepotrebnega čakanja in po sprejemljivi
vseh cenah je tako pacientu zagotovljena možnost kompletnega
pregleda, pogovor z zdravnikom o nadaljnjem zdravljenju in
zdravem načinu življenja ter seveda tudi potreba po fizikalni te-
rapiji, ki prav tako poteka tudi v popoldanskih urah.

Zdravilišče Dolenjske Toplice, telefon: 068/65-230

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 68. letu starosti za
vedno zapustila naša mama, stara mama in
prababica

**ŠTEFKA
RADIČ**
iz Sevnice

Ob boleči izgubi izrekamo globoko zahvalo vsem, ki ste našo mamo
spoštovali in jo imeli radi. Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem,
sosedom in znancem, ki ste naši mami darovali številno cvetje in sveče,
izrazili ustna in pisna sožalja in jo pospremili na njeni zadnji poti. Topla
zahvala sodelavcem enote sodišča Sevnica, Obrtnemu združenju Sev-
nica in Jutranjka Sevnica. Posebej se zahvaljujemo g. Motoretu za nje-
gove ganljive besede, g. župniku za opravljen obred in pevcem za zapete
žalostinke.

Žalujoci: Karla, Silva in Ivo z družinami

ZAHVALA

V 83. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, prababi-
ca, sestra in teta

ANA LONGAR

Gor. Podboršt 14, Mirna Peč

Iskrena hvala vsem sorodnikom, vaščanom in prijateljem za vso pozor-
nost, ki ste nam jo izkazali v dneh žalosti, nam izrazili sožalje, naši mami
pa darovali cvetje, vence in maše ter jo v tako velikem številu pospremi-
li k večnemu počitku. Zahvalo smo dolžni tudi vsem sodelavcem žalu-
jočih in gospodu župniku za opravljen pogrebni obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 68. letu nas je zapustil dragi mož,
oče in dedi

**JOŽE
POGLAJEN**

Potočna vas 1

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki
so nam kakorkoli pomagali, mu darovali cvetje, sveče in ga pospremili
na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala DO Novoteks-tkanina in Drogi.
Hvala g. župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

JELOVICA

lesna industrija Škofja Loka
Kidričeva 58
64220 Škofja Loka

odpira v METLIKI svoje PREDSTAVNIŠTVO, zato želi zaposliti
delavca na delovnem mestu

VODENJE PREDSTAVNIŠTVA III

Pogoji:

— V. stopnja strokovne izobrazbe lesarske ali druge ustrežne
smeri
— izpit za voznika B-kategorije
— nad 6 mesecev delovnih izkušenj
— poslovna sposobnost, iniciativnost in samostojnost
— smisel za komuniciranje in sodelovanje
Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas, to je za čas 6
mesecev, s polnim delovnim časom.
Kandidati naj pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev
pošljejo v roku 8 dni na naslov: JELOVICA, lesna industrija,
Škofja Loka, Kidričeva 58, Kadrovska služba.

PRODAJALNE, POZOR!

Podjetje išče prodajalne na področju Dolenjske za prodajo

**AUDIO KASET (UVOZ) IN T-SHIRT MAJIC
Z GLASBENIMI MOTIVI**

V poštev pridejo glasbene trgovine in papirnice. Ponudbe pod
šifro »DOBER POSEL«.

**Na podlagi sklepa DS
Petrol Ljubljana
z dne 9. 9. 1991**

objavljamo

javno licitacijo

rabljenih osnovnih sredstev:

Zap. št.	Kraj	Str. m.	Invent. št.	Naziv	Znesek
1.	Dvor	0341	39696	kontejner skladišče	20.100,00 din
2.	Črnomelj	0332	41005	kontejner skladišče	22.500,00 din
3.	Otovec pri Črnomlju	0304	26781	kamp-prikolica	15.000,00 din
4.	Otovec pri Črnomlju	0304	35903	kamp-prikolica	15.000,00 din
5.	Otovec pri Črnomlju	0304	39683	kamp-prikolica	15.000,00 din
6.	Otovec pri Črnomlju	0307	28628	kamp-prikolica	15.000,00 din

Licitacija bo dne 23. 9. 1991 ob 11. uri na bencinskem servisu
Črnomelj oz. v skladišču Otovec, in dne 24. 9. 1991 ob 11. uri na
bencinskem servisu Dvor.
Prometni davek plača kupec.
Licitacija bo po sistemu videno — kupljeno.

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 60. letu starosti za-
pustil naš dragi sin, brat, stric in striček

**FRIDERIK
KUŽNIK**

iz Trebnjega, Goliev trg 2

Najlepše se zahvaljujemo za izredno pomoč sosedom Hren, Kresal in
Novak, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste darovali vence in
cvetje, izrekli sožalje in nam stali ob strani. Posebno se zahvaljujemo
govornikom za poslovilne besede Slaku, Majerjevi in Mežnaršiču, ga-
silskemu društvu Trebnje za organizacijo pogreba, gospodu župniku za
opravljen obred in pevcem za lepo zapete žalostinke. Vsem še enkrat
iskrena hvala!

Žalujoci: mati Jožefa, sestra Jožica z družino, vnukinja Vil-
ma z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ne jokajte ob mojem grobu,
le uho k njemu pristopite
in spomnite se, kako trpela sem,
ter večni mir mi zaželite.

**ALBINE
POŽEK**

s Krvavčjega Vrha 1, Semič

Ob boleči izgubi mame se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijate-
ljem, delavcem Iskre Semič in Vinske kleti Metlika. Posebno zahvalo
smo dolžni sosedom za vsestransko pomoč, vsem petim gospodom
župnikom za lepo opravljen obred, govornikoma Anici Štubljari in Sta-
net Plutu ter vsem, ki so našo mamo pospremili na zadnji poti.

Žalujoci: otroci Karel, Anica, Franc z družinami
in ostalo sorodstvo

Pri sosedu nič več ne kaplja!

Servisiranje vodovodnih pip z vgradnjo brezšumnih ventilov NOVAFLOW.

Na območju Slovenije opravimo servis najkasneje v 48 urah.

5 let garancije

NOVAFLOW D.O.O.

061 552 040 (non-stop) — (za Dolenjsko) 068 87 543

EVROPSKI ATEST

PIONIR

SGP PIONIR, MKI TRGOVINA

MALA CIKAVA 25

tel. (068) 23-118 int. 18

telefax (068) 22-204

CENJENI POTROŠNIKI!

Obveščamo vas, da bomo dne 6. 9. 1991 ob 10. uri odprli trgo-
vino z vsem instalacijskim materialom, belo tehniko, akustiko,
plinsko instalacijo in solarno tehniko.

Lokacija: Mala Cikava 25.

Trgovina bo odprta vsak dan od 7. do 16. ure in ob sobotah od
7. do 12. ure.

Poleg pestre ponudbe tehničnega blaga bomo po želji kupcev
nudili tudi inženiring ter pomoč pri izbiri vseh vrst materialov za
instalacije.

Izkoristite **10% popust pri nakupu bele tehnike** in **5% popust** pri
vsem ostalem blagu v naši prodajalni v času od 6. do 21. sep-
tembra. Za večje nakupe nudimo brezplačno dostavo.

Za obisk se priporoča
»PIONIR« trgovina.
Vljudno vabljeni!

V SPOMIN

Očka je mrtev, več ne skrbi,
njegov prostor pri mizi prazen stoji.
Marsikaj kupiš za čisto zlato,
očka za naj kupil nihče ne bo.

5. septembra je minilo deset let, odkar nas je
za vedno zapustil naš dragi mož, ati, stari ata,
brat in stric

**FRANC
HOSTNIK**

iz Mrzle Luže 6

Hvala vsem, ki se ga spominjate in mu prižigate sveče.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in tast

FRANC BOŽIČ

s Cankarjeve 24, Novo mesto

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in posebno
sosedom iz Cankarjeve ulice in sodelavcem Tovarne zdravil Krka-
program Pomožnih zdravil in zelišč.

Žalujoci: njegovi najbližji

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je po hudi bolezni zapu-
stil naš dragi mož, ata, ded in praded, tast, stric
in brat

**JANEZ
ŠPENDAL**

iz Biške vasi, Mirna Peč

Zahvaljujemo se sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za iz-
rečena sožalja, darovano cvetje ali kakršnokoli pomoč. Posebna hvala
patronažni službi za pomoč in nego. Iskrena hvala duhovniku za lep
pogrebni obred, gasilskemu društvom Mirna Peč, Hmeljčič in Globodol
za organizacijo in spremstvo, pevcem, govornikoma in vsem, ki ste po-
kojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi, ki smo ga imeli radi

Biška vas, 15. septembra 1991

tedenski koledar

Četrtek, 19. septembra — Svetlana Petek, 20. septembra — Suzana Sobota, 21. septembra — Mateja Nedelja, 22. septembra — Mavricij Ponedeljek, 23. septembra — Adam Torek, 24. septembra — Nada Sreda, 25. septembra — Uroš

LUNINE MENE

23. septembra ob 23.40 — ščip

kino

BREŽICE: 19. in 20. 9. (ob 20. uri) ameriška komedija Milerjevo križišče. 21. 9. (ob 20. uri) ameriška komedija Avalon. 22. 9. (ob 18. in 20. uri) angleška komedija Ples v temi. KRŠKO: 22. 9. (ob 18. uri) ameriška komedija Ko je radio spregovoril. 24. 9.

kmetijski stroji

TROSILEC hlevskega gnoja Krpan 25 in traktor Ford, starejši letnik, prodam. (061)653-317. 5325 TRAKTOR ZETOR 47—19 s hidravlično koso Mertl in konjsko prikolico Bauman prodam. Martin Kocjan, Mihovica 16, Šentjerneje, (068)41-188. 5326 URSUS 335 in jugo 45 AX, letnik 1988, prodam. Turk, Mali Orehek 5, Stopiče. 5368 TRAKTOR URSUS 360, star 5 let, prodam. (0608)75-847. 5429

kupim

MOŠT BIZELJSKI RIZVANEC kupim takoj. (061)371-244. 5289 KUPIM koruzo na rastilu za silažo. 40-844. 5422 GROZDJE, šmarnico in belo, kupim. Pokličite zvečer na (068)23-585.

motorna vozila

OPEL rekord caravan 2000 S, letnik 1981, prodam ali zamenjam za manjši avto, prodam tudi gumi voz 16 col. Marjan Klojučar, Uršna ste 2 A. R TRAFIC FURGON, letnik 1986, zelo lepo ohranjen, prodam. (061)341-500. 5326 126 P, letnik 1985, registriran do 9/92, 40.000 km, prodam. (061)341-500. 806, dopolne, in popoldne na naslov: Mali, Nad mlini 42, Novo mesto. 5285 JUGO 60 KORAL, letnik 1989, prodam. (0608)31-661, od 14. ure dalje. 5286 R 4, letnik 1990, prevoženih 9000 km, prodam. 87-310, do 15. ure. 5287 R 9 DIESEL, letnik 1984, 75000 km, prodam. (0608)33-004, dopolne, (0608)33-612, popoldne. 5288 FIAT UNO 45 S, prva registracija 1985, 5 prestav, prevoženih okrog 76000 km, bordo rdeče barve, dobro ohranjen, prodam. Cena po dogovoru. (061)853-508. 5296 LADO RIVO, letnik 1987, registrirano za celo leto, prodam za 4500 DEM. Jarc, Trg 1, Mirna Peč. 5298 KADETT 1,6, letnik konec 1985, nujno prodam. V račun vzamem tudi večji avto. 5300 POZOR! Fiat 126 BIS, letnik 1990, registriran do septembra 1992, lepo ohranjen, prodam za 5900 DEM. (068)51-396. 5304 FIAT 126, letnik 1987, ugodno prodam. Marko Zagorc, Vel. Bučna vas 40, Novo mesto. 5305 FIAT 126 P, letnik november 1988, prodam. 27-646. 5306 R 4 IN 126 P, oba po delih prodam. 65-391. 5307 MARCEDES 220 D, letnik 1979, v dobrem stanju, prodam. 43-842. 5308 JUGO 45, letnik 1988, ugodno prodam. 27-047. 5309 SAMARO 1500, 5 vrat, staro 18 mesecev, prodam. (0608)62-258, popoldne. 5310 ODPSTOPIM vrstni red za jugo 55 pri Avtobumu Kočevar in prodam Z 128, letnik 1989. (068)73-094. 5312 Z 101, letnik 1987, registrirano do aprila 1992, prodam. 85-007. 5315

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in direktor), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, in Ivan Zoran. IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 30 din, naročnina za 3. trimesečje 300 din; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 600 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DEM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto. OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 400 din, na prvi ali zadnji strani 800 din; za razpise, licitacije ipd. 450 din. Mali oglasi do deset besed 350 din, vsaka nadaljnja beseda 35 din. ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto). NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 22-365, telefax: 24-898. Nenaročenih republikov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

(ob 20. uri) ameriški avanturistični film Beli lovec — Črno srce. KRMEJLJ: 21. 9. ameriški akcijski film Orel smrti. NOVO MESTO — DOM KULTURE: 19. 9. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Smrtna obsodba. 19. 9. (ob 20. uri) ameriški western Pleše z volkovi. Od 20. do 22. (ob 18. in 20. uri) in 23. 9. (ob 20. uri) ameriški kriminalni akcijski film Pentagram. 21. (ob 16. uri) in 23. 9. (ob 18. uri) ameriška komedija Letalska akademija. SEVNICA: 20. in 22. 9. ameriška komedija Bolnica Frankensterin. ČRNOMELJ: 19. (ob 20. uri) in 22. 9. (ob 18. uri) ameriška komedija Problematični mulec. 20. 9. (ob 20. uri) ameriška romantična komedija Cedno dekle. 22. 9. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Ameriška Nindža IV.

126 P, letnik 1984 in 1987 prodam. Možna je tudi zamenjava. 73-304. 5316 ZASTAVO 101 COMFORT, letnik 1982, novoro registrirano, prodam. 41-134. 5317 ZASTAVO 128, letnik 1987, prodam. Andolšek, Vel. Bučna vas 48. 5318 GOLF JXD, letnik 1985, in Z 750, starejši letnik, oba dobro ohranjena, prodam. 22-835. 5323 126 P, star leto dni, prodam. Informacije na 23-180, popoldne. 5324 R 5 GTS, francoski, maj 1989, 1.390 ccm, rdeče barve, prevoženih 31.000 km, prodam. (068) 23-606 (dopolne) ali 22-361 (popoldne). 5326 GOLF JGL, letnik 1981, registriran do februarja 1992, kompletno obnovljen, prodam. Bojanc, Vel. Brusnice 46 a. 5327 JUGO 45 AX, letnik 1988, prodam. 25-653. 5328 JUGO 55 KORAL, letnik 1989, registriran do marca 1992, garaziran, ugodno prodam. 21-443, dopolne, ali 56-644, popoldne. 5329 126 P, letnik 1985, registriran do februarja 1992, prodam. Pavlič, Gor. Vrhpolje 11, Šentjerneje. 5330 R 4 GTL, letnik december 1989, prodam. 28-642. 5333 CITROEN AX, letnik 1988, prevoženih 30000 km, odlično ohranjen, prodam ali menjam za R 4, letnik 1988/89. 22-682. 5335 OPEL KADETT 1,3, letnik 1988, bele barve, prodam. 44-441. 5336 JUGO KORAL 55, star dve leti, karamboliran, prodam. 22-728. 5337 Z 128, letnik 1988, rdeče barve, prodam. 28-429. 5338 Z 128, letnik 1988, registrirano do 16. avgusta 1992, prodam. Igor Budič, Dvorce 12, Brežice. 5339 R 4 GTL, letnik 1983, prodam. Branko Uhan, Drska 3, Novo mesto. 5341 OPEL KADETT, 4 vrata, letnik 1980, 1200 ccm, prevoženih 74000 km, prodam. Alojz Repovž, Šentlovrenc 10, Velika Loka, 48-302. 5343 Prodram R 4 GTL, letnik 89 (december). Informacije 068/23-585 (zvečer). 5347 OPEL KADETT, letnik 1989, uvožen, 37000 km, prodam. 85-633, popoldne. 5347 R 4 GTL, letnik marec 1989, prodam. Ban, Vel. Brusnice 71, 85-819. 5349 LADO RIVO 1300, avgust 1988, prodam. Ivan Krakar, Podhosta 13, Dolenjske Toplice. 5350 JUGO KORAL 45, letnik julij 1989, prodam. 86-133. 5351 126 P, letnik november 1988, prodam. 45-217. 5353 R 4 GTL, letnik 1990, kot nov, prodam za 8300 DEM. (0608)81-921. Klicati zjutraj. 5354 JUGO 45 rdeče barve, nanovo registriran, letnik 1989, prodam. (068)76-424. 5355 GOLF XD, letnik 1989, rdeče barve, 36000 km, prodam. (068)41-188, po 18. uri. 5356 126 PGL, letnik 1990, malo poškodovan na pločevini, ugodno prodam. 76-373. 5358 ZASTAVO 128, letnik 1989, garazirano, v zelo dobrem stanju, prodam. (068)26-295, popoldne. 5359 KATRCO, letnik 1988, ohranjeno, prodam ali menjam za cenejšo. 47-744. 5360

126 P, letnik 1984 in 1987 prodam. Možna je tudi zamenjava. 73-304. 5316

ZASTAVO 101 COMFORT, letnik 1982, novoro registrirano, prodam. 41-134. 5317 ZASTAVO 128, letnik 1987, prodam. Andolšek, Vel. Bučna vas 48. 5318 GOLF JXD, letnik 1985, in Z 750, starejši letnik, oba dobro ohranjena, prodam. 22-835. 5323 126 P, star leto dni, prodam. Informacije na 23-180, popoldne. 5324 R 5 GTS, francoski, maj 1989, 1.390 ccm, rdeče barve, prevoženih 31.000 km, prodam. (068) 23-606 (dopolne) ali 22-361 (popoldne). 5326 GOLF JGL, letnik 1981, registriran do februarja 1992, kompletno obnovljen, prodam. Bojanc, Vel. Brusnice 46 a. 5327

JUGO 45 AX, letnik 1988, prodam. 25-653. 5328 JUGO 55 KORAL, letnik 1989, registriran do marca 1992, garaziran, ugodno prodam. 21-443, dopolne, ali 56-644, popoldne. 5329 126 P, letnik 1985, registriran do februarja 1992, prodam. Pavlič, Gor. Vrhpolje 11, Šentjerneje. 5330 R 4 GTL, letnik december 1989, prodam. 28-642. 5333 CITROEN AX, letnik 1988, prevoženih 30000 km, odlično ohranjen, prodam ali menjam za R 4, letnik 1988/89. 22-682. 5335 OPEL KADETT 1,3, letnik 1988, bele barve, prodam. 44-441. 5336 JUGO KORAL 55, star dve leti, karamboliran, prodam. 22-728. 5337 Z 128, letnik 1988, rdeče barve, prodam. 28-429. 5338 Z 128, letnik 1988, registrirano do 16. avgusta 1992, prodam. Igor Budič, Dvorce 12, Brežice. 5339

R 4 GTL, letnik 1983, prodam. Branko Uhan, Drska 3, Novo mesto. 5341 OPEL KADETT, 4 vrata, letnik 1980, 1200 ccm, prevoženih 74000 km, prodam. Alojz Repovž, Šentlovrenc 10, Velika Loka, 48-302. 5343 Prodram R 4 GTL, letnik 89 (december). Informacije 068/23-585 (zvečer). 5347 OPEL KADETT, letnik 1989, uvožen, 37000 km, prodam. 85-633, popoldne. 5347 R 4 GTL, letnik marec 1989, prodam. Ban, Vel. Brusnice 71, 85-819. 5349 LADO RIVO 1300, avgust 1988, prodam. Ivan Krakar, Podhosta 13, Dolenjske Toplice. 5350 JUGO KORAL 45, letnik julij 1989, prodam. 86-133. 5351 126 P, letnik november 1988, prodam. 45-217. 5353 R 4 GTL, letnik 1990, kot nov, prodam za 8300 DEM. (0608)81-921. Klicati zjutraj. 5354 JUGO 45 rdeče barve, nanovo registriran, letnik 1989, prodam. (068)76-424. 5355 GOLF XD, letnik 1989, rdeče barve, 36000 km, prodam. (068)41-188, po 18. uri. 5356 126 PGL, letnik 1990, malo poškodovan na pločevini, ugodno prodam. 76-373. 5358 ZASTAVO 128, letnik 1989, garazirano, v zelo dobrem stanju, prodam. (068)26-295, popoldne. 5359 KATRCO, letnik 1988, ohranjeno, prodam ali menjam za cenejšo. 47-744. 5360

126 P, letnik 1985, registriran do februarja 1992, prodam. Pavlič, Gor. Vrhpolje 11, Šentjerneje. 5330 R 4 GTL, letnik december 1989, prodam. 28-642. 5333 CITROEN AX, letnik 1988, prevoženih 30000 km, odlično ohranjen, prodam ali menjam za R 4, letnik 1988/89. 22-682. 5335 OPEL KADETT 1,3, letnik 1988, bele barve, prodam. 44-441. 5336 JUGO KORAL 55, star dve leti, karamboliran, prodam. 22-728. 5337 Z 128, letnik 1988, rdeče barve, prodam. 28-429. 5338 Z 128, letnik 1988, registrirano do 16. avgusta 1992, prodam. Igor Budič, Dvorce 12, Brežice. 5339 R 4 GTL, letnik 1983, prodam. Branko Uhan, Drska 3, Novo mesto. 5341 OPEL KADETT, 4 vrata, letnik 1980, 1200 ccm, prevoženih 74000 km, prodam. Alojz Repovž, Šentlovrenc 10, Velika Loka, 48-302. 5343 Prodram R 4 GTL, letnik 89 (december). Informacije 068/23-585 (zvečer). 5347 OPEL KADETT, letnik 1989, uvožen, 37000 km, prodam. 85-633, popoldne. 5347 R 4 GTL, letnik marec 1989, prodam. Ban, Vel. Brusnice 71, 85-819. 5349 LADO RIVO 1300, avgust 1988, prodam. Ivan Krakar, Podhosta 13, Dolenjske Toplice. 5350 JUGO KORAL 45, letnik julij 1989, prodam. 86-133. 5351 126 P, letnik november 1988, prodam. 45-217. 5353 R 4 GTL, letnik 1990, kot nov, prodam za 8300 DEM. (0608)81-921. Klicati zjutraj. 5354 JUGO 45 rdeče barve, nanovo registriran, letnik 1989, prodam. (068)76-424. 5355 GOLF XD, letnik 1989, rdeče barve, 36000 km, prodam. (068)41-188, po 18. uri. 5356 126 PGL, letnik 1990, malo poškodovan na pločevini, ugodno prodam. 76-373. 5358 ZASTAVO 128, letnik 1989, garazirano, v zelo dobrem stanju, prodam. (068)26-295, popoldne. 5359 KATRCO, letnik 1988, ohranjeno, prodam ali menjam za cenejšo. 47-744. 5360

126 P, letnik 1985, registriran do februarja 1992, prodam. Pavlič, Gor. Vrhpolje 11, Šentjerneje. 5330 R 4 GTL, letnik december 1989, prodam. 28-642. 5333 CITROEN AX, letnik 1988, prevoženih 30000 km, odlično ohranjen, prodam ali menjam za R 4, letnik 1988/89. 22-682. 5335 OPEL KADETT 1,3, letnik 1988, bele barve, prodam. 44-441. 5336 JUGO KORAL 55, star dve leti, karamboliran, prodam. 22-728. 5337 Z 128, letnik 1988, rdeče barve, prodam. 28-429. 5338 Z 128, letnik 1988, registrirano do 16. avgusta 1992, prodam. Igor Budič, Dvorce 12, Brežice. 5339 R 4 GTL, letnik 1983, prodam. Branko Uhan, Drska 3, Novo mesto. 5341 OPEL KADETT, 4 vrata, letnik 1980, 1200 ccm, prevoženih 74000 km, prodam. Alojz Repovž, Šentlovrenc 10, Velika Loka, 48-302. 5343 Prodram R 4 GTL, letnik 89 (december). Informacije 068/23-585 (zvečer). 5347 OPEL KADETT, letnik 1989, uvožen, 37000 km, prodam. 85-633, popoldne. 5347 R 4 GTL, letnik marec 1989, prodam. Ban, Vel. Brusnice 71, 85-819. 5349 LADO RIVO 1300, avgust 1988, prodam. Ivan Krakar, Podhosta 13, Dolenjske Toplice. 5350 JUGO KORAL 45, letnik julij 1989, prodam. 86-133. 5351 126 P, letnik november 1988, prodam. 45-217. 5353 R 4 GTL, letnik 1990, kot nov, prodam za 8300 DEM. (0608)81-921. Klicati zjutraj. 5354 JUGO 45 rdeče barve, nanovo registriran, letnik 1989, prodam. (068)76-424. 5355 GOLF XD, letnik 1989, rdeče barve, 36000 km, prodam. (068)41-188, po 18. uri. 5356 126 PGL, letnik 1990, malo poškodovan na pločevini, ugodno prodam. 76-373. 5358 ZASTAVO 128, letnik 1989, garazirano, v zelo dobrem stanju, prodam. (068)26-295, popoldne. 5359 KATRCO, letnik 1988, ohranjeno, prodam ali menjam za cenejšo. 47-744. 5360

AVTO HIT NOVO MESTO, d.o.o. Stranska vas 1, tel. (068) 43-502

Pod ugodnimi pogoji prodajamo nova in rabljena vozila

s takojšnjo dobavo, in sicer: — opel kadet 1,4 S, 5 vrat, 21.800 DEM, — opel kadet 1,5 TD, 5 vrat, 25.000 DEM, — ford fiesta 1,0, 3 vrata, 16.500 DEM, — ford eskort 1,6, 5 vrat, 22.500 DEM rabljena vozila: — golf JXD 1989/7, 16.000 DEM — golf JXD 1990/2, 18.000 DEM — honda 1,4 1990/4, 17.500 DEM

Se priporočamo!

GOLF JGLD, letnik 1984, prodam. Franc Jerman, Jelše 3, Otočec. 5364 Z 101 GX, letnik 1988, zelo dobro ohranjen, prodam. Ogled je možen vsak dan po 15. uri, v soboto in nedeljo ves dan. Franc Grlica, Biška vas 39, Mirna Peč. 5366 JUGO 55 AX, letnik 1989, prodam. Hočevar, Dobruška vas 1, Škočjan. 5367 R 5 CAMPUS, december 1989, prodam ali menjam za R 4, letnik 1989 z doplačilom. 24-820. 5369 GOLF JGLD, december 1984, S paket, prva barva, prodam. 41-116. 5371 R 4 GTL, letnik 1987, prevoženih 40000 km, registriran do septembra 1992, prodam. Lesjak, Belokranjska 35, Novo mesto. 28-521. 5376 Z 128, letnik 1981, prodam. 76-571. 5380 JUGO 45 A, letnik 1987, registriran do 9/1992, prodam. Pavlič, M. Brusnice 8. 5381 GOLF DIESEL, 1987, registriran do 9/1992, prodam. Cimermančič, Jurna vas 6, Novo mesto. 5384 R 4, rdeče barve, star 6 mesecev, prodam. Irena Hodnik, Cegelnica 6, Novo mesto. 5385 R 4, letnik 1987, registriran do avgusta 1992, prodam. 65-657. 5386 GOLF S PAKET prodam. Jakša, Cesarjeva 37, Novo mesto. 5387 126 PGL, star dve leti, prodam ali menjam za R 4 GTL, nov, z doplačilom. Marjan Blatnik, Jedinščica 2, Novo mesto. 5388 126 P, 1984, dobro ohranjen, prodam za 2000 DEM. Jože Pirnar, Dol. Prekopa 50, Kostanjevica. 5389 Z 101, staro 22 mesecev, prevoženih 23000 km, prodam. Mervar, Boričev 4, Novo mesto. 5390 JUGO 45, letnik 1989, registriran za celo leto, prodam za 5500 DEM. (0608)79-536. 5392 Z 750, letnik 1985, prodam. 51-333, popoldne. 5393 JUGO 45, letnik 1987, prodam. Cesta brigad 10, Novo mesto. 5394 JUGO 45, prva lastnica, prevoženih 18000 km, registriran do junija 1992, in GOLF CL, kovinsko temno sive barve, 5 prestav, star 4 mesece, nujno prodam. (068)27-445. 5396 JUGO 45, letnik 1983, prodam. (068)44-760. 5397 FIAT 128 SPORT, letnik 1972, in kombi Z 850 kasonar, letnik 1985, prodam. Martin Jeršin, Jelše 6, Otočec. 5398 OPEL KADETT 1,3 S, letnik 1986, prodam. 85-173. 5399 OPEL CORSO SWING ugodno prodam. Hribar, Šmihel 43, Novo mesto. 21-457. 5400 LADO RIVO 1300, letnik 1989, in 126 P, letnik 1985, prodam. (068)85-180. 5401 R 4 GTL, letnik 11/84, dobro ohranjen, prodam za 3500 DEM. 28-260. 5406 R 4, letnik 1989, dobro ohranjen, registriran do maja 1992, prodam. Interesenti naj se ogledajo na naslov: Matjaž Zajelšnik, Ljubljanska 21, Kostanjevica. 5407

GOLF JGLD, letnik 1984, prodam. Franc Jerman, Jelše 3, Otočec. 5364 Z 101 GX, letnik 1988, zelo dobro ohranjen, prodam. Ogled je možen vsak dan po 15. uri, v soboto in nedeljo ves dan. Franc Grlica, Biška vas 39, Mirna Peč. 5366 JUGO 55 AX, letnik 1989, prodam. Hočevar, Dobruška vas 1, Škočjan. 5367 R 5 CAMPUS, december 1989, prodam ali menjam za R 4, letnik 1989 z doplačilom. 24-820. 5369 GOLF JGLD, december 1984, S paket, prva barva, prodam. 41-116. 5371 R 4 GTL, letnik 1987, prevoženih 40000 km, registriran do septembra 1992, prodam. Lesjak, Belokranjska 35, Novo mesto. 28-521. 5376 Z 128, letnik 1981, prodam. 76-571. 5380 JUGO 45 A, letnik 1987, registriran do 9/1992, prodam. Pavlič, M. Brusnice 8. 5381 GOLF DIESEL, 1987, registriran do 9/1992, prodam. Cimermančič, Jurna vas 6, Novo mesto. 5384 R 4, rdeče barve, star 6 mesecev, prodam. Irena Hodnik, Cegelnica 6, Novo mesto. 5385 R 4, letnik 1987, registriran do avgusta 1992, prodam. 65-657. 5386 GOLF S PAKET prodam. Jakša, Cesarjeva 37, Novo mesto. 5387 126 PGL, star dve leti, prodam ali menjam za R 4 GTL, nov, z doplačilom. Marjan Blatnik, Jedinščica 2, Novo mesto. 5388 126 P, 1984, dobro ohranjen, prodam za 2000 DEM. Jože Pirnar, Dol. Prekopa 50, Kostanjevica. 5389 Z 101, staro 22 mesecev, prevoženih 23000 km, prodam. Mervar, Boričev 4, Novo mesto. 5390 JUGO 45, letnik 1989, registriran za celo leto, prodam za 5500 DEM. (0608)79-536. 5392 Z 750, letnik 1985, prodam. 51-333, popoldne. 5393 JUGO 45, letnik 1987, prodam. Cesta brigad 10, Novo mesto. 5394 JUGO 45, prva lastnica, prevoženih 18000 km, registriran do junija 1992, in GOLF CL, kovinsko temno sive barve, 5 prestav, star 4 mesece, nujno prodam. (068)27-445. 5396 JUGO 45, letnik 1983, prodam. (068)44-760. 5397 FIAT 128 SPORT, letnik 1972, in kombi Z 850 kasonar, letnik 1985, prodam. Martin Jeršin, Jelše 6, Otočec. 5398 OPEL KADETT 1,3 S, letnik 1986, prodam. 85-173. 5399 OPEL CORSO SWING ugodno prodam. Hribar, Šmihel 43, Novo mesto. 21-457. 5400 LADO RIVO 1300, letnik 1989, in 126 P, letnik 1985, prodam. (068)85-180. 5401 R 4 GTL, letnik 11/84, dobro ohranjen, prodam za 3500 DEM. 28-260. 5406 R 4, letnik 1989, dobro ohranjen, registriran do maja 1992, prodam. Interesenti naj se ogledajo na naslov: Matjaž Zajelšnik, Ljubljanska 21, Kostanjevica. 5407

TAIHATCUCHARADEA TURBO DIESEL, star 4 mesece, 6000 km, prodam. (041)416-740. 5409 ALFA ROMEO 33 S, prevoženih 130000 km, prodam. Jakovljevič, Zagrebška 16, Novo mesto. 5410 LADO RIVO, novo, ugodno prodam. (068)86-147. 5411 FIAT 750, starejši, prodam. 22-683, po 14. uri. 5412 MAZDO 323 inekšen sedan prodam ali menjam za cenejši avto. (0608)32-134. 5413 126 P, letnik 1989, registriran do 9/1992, prodam. 42-453. 5416 Z 750, letnik 1985, dobro ohranjeno, prodam. Franc Krhin, Ostrog 34, Šentjerneje. 5417 BMW 316, letnik 1988, prodam. (068)42-204. 5419 126 P, letnik 1987, ugodno prodam. 27-434. 5420 MOTOR APN 6 prodam. 24-416. 5421

TAIHATCUCHARADEA TURBO DIESEL, star 4 mesece, 6000 km, prodam. (041)416-740. 5409 ALFA ROMEO 33 S, prevoženih 130000 km, prodam. Jakovljevič, Zagrebška 16, Novo mesto. 5410 LADO RIVO, novo, ugodno prodam. (068)86-147. 5411 FIAT 750, starejši, prodam. 22-683, po 14. uri. 5412 MAZDO 323 inekšen sedan prodam ali menjam za cenejši avto. (0608)32-134. 5413 126 P, letnik 1989, registriran do 9/1992, prodam. 42-453. 5416 Z 750, letnik 1985, dobro ohranjeno, prodam. Franc Krhin, Ostrog 34, Šentjerneje. 5417 BMW 316, letnik 1988, prodam. (068)42-204. 5419 126 P, letnik 1987, ugodno prodam. 27-434. 5420 MOTOR APN 6 prodam. 24-416. 5421

TAIHATCUCHARADEA TURBO DIESEL, star 4 mesece, 6000 km, prodam. (041)416-740. 5409 ALFA ROMEO 33 S, prevoženih 130000 km, prodam. Jakovljevič, Zagrebška 16, Novo mesto. 5410 LADO RIVO, novo, ugodno prodam. (068)86-147. 5411 FIAT 750, starejši, prodam. 22-683, po 14. uri. 5412 MAZDO 323 inekšen sedan prodam ali menjam za cenejši avto. (0608)32-134. 5413 126 P, letnik 1989, registriran do 9/1992, prodam. 42-453. 5416 Z 750, letnik 1985, dobro ohranjeno, prodam. Franc Krhin, Ostrog 34, Šentjerneje. 5417 BMW 316, letnik 1988, prodam. (068)42-204. 5419 126 P, letnik 1987, ugodno prodam. 27-434. 5420 MOTOR APN 6 prodam. 24-416. 5421

TAIHATCUCHARADEA TURBO DIESEL, star 4 mesece, 6000 km, prodam. (041)416-740. 5409 ALFA ROMEO 33 S, prevoženih 130000 km, prodam. Jakovljevič, Zagrebška 16, Novo mesto. 5410 LADO RIVO, novo, ugodno prodam. (068)86-147. 5411 FIAT 750, starejši, prodam. 22-683, po 14. uri. 5412 MAZDO 323 inekšen sedan prodam ali menjam za cenejši avto. (0608)32-134. 5413 126 P, letnik 1989, registriran do 9/1992, prodam. 42-453. 5416 Z 750, letnik 1985, dobro ohranjeno, prodam. Franc Krhin, Ostrog 34, Šentjerneje. 5417 BMW 316, letnik 1988, prodam. (068)42-204. 5419 126 P, letnik 1987, ugodno prodam. 27-434. 5420 MOTOR APN 6 prodam. 24-416. 5421

Ugodno prodam lokal na avto-
busni postaji v Novem mestu. Inf.
20-511 in 25-702.

NA VINJEM VRHU prodam vino-
grad s 600 kvalitativnimi trtami in zidanico.
Parcela obsega 46 arov. Prodaja se v celoti
ali samo polovica. ☎ 73-244. 5331

V centru Novega mesta oddam 20 m²
prostora za biro, predstavništvo, trgo-
vino (razen tekstil) in prostor za de-
lavnico (40 m²) za obrt. Tel. 28-501.

NJIVO, veliko 30 arov, v Metliki,
prodam. Informacije na ☎ 57-276.
PARCELO na Suhorju pri Prečni
prodam. Lep razgled, voda, elektrika, as-
falt. ☎ (068)28-372. 5346
ZEMLJIŠČE (2000 m²), z lepim do-
stopom, v bližini Novega mesta, prodam
za 2000 DEM. ☎ 41-116. 5373
HIŠO —VIKEND, skoraj dokončan,
na sončni legi, na Dolenjskem, ugodno
prodam. ☎ (061)328-173. 5439

prodam

LESENE STENSKÉ OBLOGE, raz-
ličnih širin, debeline 16 mm, prvo klasno,
prodam. ☎ 65-572. 5281
DVOREDNI PLETILNI STROJ
BROTHER, na kartice, in krojno polo
prodam. ☎ 21-506. 5283
GROZDJE, črno in belo, v okolici
Metlike prodam. ☎ (068)58-168. 5294
ŠIVALNI STROJ RUŽA STEP in
šivalni stroj Iskra prodam. ☎ (068)22-
213, interna 244. 5294
PRODAM več novih sodov od 50 do
100 l. Jože Humar, Koroska vas 16, Novo
mesto. 5301
DVA HRASTOVA SODA (700 in
1000 l) in kad (700 l) ugodno prodam. ☎
(061)342-894. 5311
BOJLER (300 l), za centralno, in 4
kose ugodno prodam. ☎ (068)56-148.
HRASTOV SOD (20 hl) prodam.
Lern, Brod 10, Podbočje, ☎ (0608)60-
148. 5314
LESENO PREŠO, novo, in diatonično
harmoniko prodam. ☎ (068)41-198.
5321
RASTLINJAK (22 m²) prodam. ☎
(060)47-350. 5332
PRODAM mizarsko krožno žago z
rekarjem, vertikalno tračno brusilko, si-
sus in ventilatorji in cevni za odsesavanje
pragovine, ter kamion TAM 75, letnik
1982, vozen z B kategorijo. ☎ 44-871.
PRODAM otroški kasetofon Sony,
kasetizator Casio SA—20. ☎ 25-390.
LETVE prodam. ☎ 85-851, zvečer.

**nagraduje naročnike
Dolenjskega lista**
ZAVAROVALNICA TILIA,
Česta herojev 1, Novo mesto, s
svojimi predstavništvi v Metliki,
Črnomlju, Kočevju in Trebnjem
ter zavarovalnimi agencijami v
Ribnici, Grosupljem in Krškem
nagraduje naročnike Dolenjske-
ga lista.
Nagrada Zavarovalnice TI-
LIA je premoženjsko zava-
rovanje v višini 2.500 dinarjev. Če
je premoženje izžrebanca že
zavarovano, nagrado lahko po-
dari prijatelju ali sorodniku,
važno je le, da bo tudi ta naroč-
nik Dolenjskega lista.
Ta terek je imela največ sre-
če pri žrebu Stanka Urbanč,
Grčeca vas 21, Leskovec, na-
ročnica od leta 1965, ki naj se
čimprej zgłosi v agenciji Zava-
rovalnice TILIA v Krškem.

ZAHVALA
Po težki bolezni nas je v 40. letu starosti zapu-
stil naš dragi mož, oče, brat in stric

**JANEZ
JEVNIK**
iz Malih Vodenic

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, posebno Cvetki Krapež in dru-
žini Jenškovec, sorodnikom, prijateljem in znancem. Posebna zahvala
za pomoč kolektivu Ljubljanskih mlekarj-zbiralnic mleka Novo me-
sto. Zahvaljujemo se tudi kolektivu ZD Kostanjevica, OŠ Kostanjevica
in SOP IKON ter vsem, ki ste pokojnega obiskovali v času njegove
težke bolezni in mu stali ob strani, ob smrti pa ga spremili na njegovi
zadnji poti, mu darovali cvetje, nam pa izrazili sožalje. Enako se zahva-
ljujemo tudi pevcem in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še
enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Tončka, sinova Andrej in Aleš, brata Alojz in
Stanko z družino ter ostalo sorodstvo

DIATONIČNO HARMONIKO Že-
leznik Cis, Fis, H, novo, prodam ali me-
njam za cenejšo B, Es, As. ☎ 47-744. 5361
KORUZO za silažo prodam. Zupan,
Volčje Njive 6, Mirna. 5362
UGODNO PRODAM kuhinjsko mi-
zo (temno rjavo), 6 stolov, rabljeno, novo,
vikend mizo, 4 stole (lesene, temno rjave),
harmoniko Melodija, 80—basno, dobro
ohranjeno. ☎ 24-156. 5363
GORSKO KOLO ROG in avtoradio
Roadstarn ugodno prodam. ☎ 28-742. 5365

ZARADI SELITVE prodam dve
trajno žareči peči, rabljen pralni stroj, šte-
dilnik na elektriko in moped Tomos av-
tomatik. Informacije na ☎ 27-597 ali 25-
231. 5372
KROMPIR prodam. ☎ 42-492. 5374

OVES prodam. ☎ 42-492. 5375
UGODNO PRODAM dve ovci, bre-
ji, mladiča in ovna. Joži Kralj, Potočna
vas 18 a. ☎ 21-801, popoldne. 5379
VINSKI PREŠI (30 in 50 l), novi,
prodam. Andolšek, Vel. Mraševo 30,
Podbočje. 5383
DVA SODA (1400 in 2200 l) za vino
prodam. ☎ (068)59-047. 5391
SEMENSKI KROMPIR fentland ter
jedilni krompir kenebek prodam. Janez
Stele, Podboršt 19, Komenda. ☎ (061)
841-507. 5395

PRODAM malo rabljeno hrastovo
kad (800 l) in hrastov sod (400 l). ☎
(068)25-156, vsak dan po 20. uri. 5402
PRIKOLICO za osebni avto, 1 m²
bukovih plohov (8 cm) in ženske drsalke
št. 37 prodam. ☎ (068)47-191. 5405
ETAŽNO CENTRALNO PEČ
EMO, novo, in šotor za 5 oseb, nov, pro-
dam. ☎ 28-831. 5408
HRASTOV SKEDENJ, za preseli-
te, prodam. ☎ 51-279. 5418
KUHNJSKO OPREMO zaradi
preureditve hiše zelo ugodno prodam.
22-526. 5430

PRODAM 220 novih, rjavih salonit-
nih plošč, nizki val, in slemenjake. ☎
(0608)79-385. 5436
RAČUNALNIK COMMODORE
PC 128, videorekorder Nordmende, sint-
hesizer Casio in dva radia Blaupunkt,
prodam. ☎ 22-656. 5440

DIATONIČNO HARMONIKO
C,F,B prodam. ☎ (068)52-355. 5441
SODE IN KADI, dobro ohranjene,
prodam. ☎ 42-450. 5446
PRODAM 1 ha koruze za siliranje ali
stroke, 2 m³ suhih hrastovih plohov. To-
mič, Loke, Straža, ☎ 85-370. 5448
KOZMETIČNI STOL in vazon z
ozonerjem zelo ugodno prodam. ☎ 28-
320. 5450

TRI KOZOLČNE STEBRE, izdelava
Sentvid pri Stični, dolžine 4,6 m, in
električni pisalni stroj Olimpia prodam.
Viktor Sinkovec, Malkovec 2, Tržišče.
5453

HRASTOV SOD (755 l), nov, nerab-
ljen, z vrati, prodam za 800 DEM. Rafko
Stajk, Gorenja vas 33, Smarješke Toplice.
5455
WARTBURG, letnik 1978, ugodno
prodam. ☎ 28-603, 25-258, doma.

KOMPRESOR JAGER, 250 l/mjn,
prodam. Viktor Jesih, Grajski trg 50, Žu-
žemberk. 5461
COLN, uvožen, z motorjem Tomos
18, prodam. ☎ 24-353. 5467

razno

INŠTRUIRAM matematiko za sred-
nje šole. ☎ 22-465. 5297
POSLOVNE PROSTORE v Novem
mestu, dokončno opremljene, v skupni
površini 40 m², primere za trgovsko de-
javnost, oddam v najem. ☎ 22-879. 5302

CD KOMONENTO ugodno pro-
dam. ☎ (068)21-402. 5378
MANJSI LOKAL, v Črnomlju, vza-
mem v najem. ☎ (068)65-478. 5415
PROSTOR v središču Metlike od-
dam. ☎ 24-353, ali Disco Hrast. 5466

stanovanja

MLADA, UREJENA, čista in mirna
mlada družina z enim otrokom vzame v
najem enosobno stanovanje ali garsonjero
v Novem mestu ali okolici, za dobo dveh
let. ☎ 22-243, Marjan, od 8. do 12. ure, in
od 15. do 18. ure, ob delavnikih. 5280

GARSONJERO ali manjše stanova-
nje v Novem mestu ali okolici kupim. ☎
(068)28-233. 5290

DVOBODNO STANOVANJE v
centru Metlike prodam. ☎ (068)50-278,
zvečer. 5334
STANOVANJE v Novem mestu ali
bližnji okolici išče s 1. januarjem 1992
mlada štiričlanska družina. Turk, Slavka
Gruma 58/16, Novo mesto. 5348
DVOBODNO STANOVANJE, opre-
mljeno, v Višnji Gori, oddam. ☎ (061)
784-142. 5352

službo dobi

DELAVCA z znanjem varjenja (CO₂)
zaposlim. Novak, Na lazu 1, Novo mesto,
☎ 22-979. 5282

ZAHVALA
V 43. letu nas je nenadoma zapustil naš dragi

**JANKO
KODRIČ**
iz Podbočja

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem in vaščanom za izraženo so-
žalje in darovano cvetje ter vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovi
zadnji poti. Hvala tudi gasilskemu društvu Podbočje, obema govorni-
koma in g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: mama, Zofka in Tončka z družinama

ZAHVALA
V 77. letu starosti nas je zapustila draga ma-
ma, stara mama, prababica, sestra in teta

**MARIJA
ŽONTA**
roj. Smuk, s Potov Vrha 2

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje,
nam v težkih trenutkih stali ob strani ter pokojno v tako velikem številu
pospremili na zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo zdravnikom in
ostalemu osebju urološkega oddelka novomeške bolnišnice, patronaž-
ni sestri za večletne obiske na domu, sodelavcem Tovarne zdravlil Krka-
Biokemija in ATB, potovskim pevkam za zapete žalostinke in patru
Luki za obiske in lepo opravljen obred.

Vsi njeni

V SPOMIN
Te dni mineva leto dni,
odkar te več med nami ni,
s cvetjem ti grob krasimo,
v trajno ljubezen in spomin,
a v srcih je polno bolečin.
Žalostni smo, ker smo te izgubili,
a ponosni, ker smo te imeli.

**ANTONIJI
KOCJAN**
Cikava 16

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se je spominjate, nosite na njen grob
cvetje in prižigate svečke.

Vsi njeni

ZAHVALA
V 74. letu starosti je tiho odšel od nas dragi
mož, oče, stari oče, brat in stric

**ANTON
SEVER**
iz Osojnika 29 pri Semiču

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam
izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ter pokojnika pospremili na nje-
govi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo vsem govornikom za poslo-
vilne besede pred domačo hišo in pred odprtim grobom, dobrim soso-
dom za pomoč, delavcem Iskre Semič, KZ Črnomelj, GD Štrekljavec
in pevkam ter g. kaplanu za lepo opravljen cerkveni obred.

Žalujoči: žena Pepca, sinovi Tone, Jože, Matija, Tine in
hčerka Marija z družinami ter sestra Francka

ZAHVALA
V 78. letu starosti nas je za vedno zapustil

**IVAN
ŠTAMFL-
JOHAN**
s Potov Vrha 40

Zahvaljujemo se za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Posebna
zahvala velja GD Potov Vrh - Slatnik, ZZB NOV Mali Slatnik, KS Mali
Slatnik in govornikom ter vsem, ki ste nam pomagali.

Vsi njegovi

V SPOMIN
Nihče ne ve, kako boli,
ko tebe ljubi sin, mož in oče,
več med nami ni,
a spomin nate še živi.

16. septembra so minila žalostna štiri leta, odkar nas je zapustil naš dragi

STANKO ČUBER
iz Brestanice

Le grob tvoj so naša srečanja s teboj. Spomin nate bo živel v naših srcih.
Vsem, ki obiskujete njegov grob in mu prižigate svečke, iskrena hvala!

Vsi njegovi najdražji

ZAHVALA
Po težki bolezni je v 82. letu starosti umrl

**FRANC
NOVAK**
s Hudega 4

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in vaščanom ter
vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, izrazili sožalje in podarili cve-
je. Posebna zahvala družini Kic (Kusovi) za vsestransko pomoč. Zahva-
ljujemo se tudi zdravnikom in vsemu osebju internega oddelka II, dr.
Kapšu za večletno zdravljenje in g. župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

V SPOMIN
Solze, žalost, bolečina
te zbudila ni,
tihan, nema je gomila,
kjer počivaš mirno ti.

21. septembra bo minilo šest žalostnih let, kar
nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče,
stari oče

**FRANC
SAŠEK**
iz Dol. Suhadola 7, Brusnice

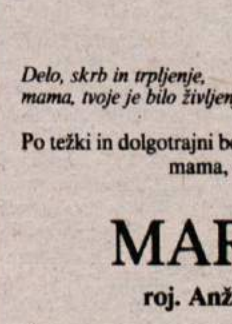
Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate svečke
in prinašate cvetje.

Vsi njegovi

ZAHVALA
Delo, skrb in trpljenje,
mama, tvoje je bilo življenje.

Po težki in dolgotrajni bolezni nas je v 80. letu starosti zapustila naša draga
mama, stara mama, tašča, sestra in teta

MARIJA GRDIN
roj. Anžlovar, iz Zagorice 14 pri Mirni

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, sosedom, prijate-
ljem in znancem, ki ste bili z nami v težkih trenutkih, nam izrekli soža-
lje, darovali pokojni cvetje in svete maše ter jo tako številno spremili na
zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo zdravnikom in sestram Onkološ-
kega inštituta Ljubljana, Urološkega oddelka novomeške bolnišnice in
ZD na Mirni. Zahvaljujemo se g. župniku iz Mirne za lepo opravljen
obred in cerkvenim pevcem za zapete pesmi. Vsem še enkrat iskrena
hvala!

Žalujoči: sinova Marjan in Janez, hčerke Ema, Vida, Zora in
Maruška z družinami, sestra Malka in ostalo sorodstvo

Miro Saje

znajo. Pri nas ni noben dober glasbenik odveč. Mislim, da smo kolektiv, v katerem je delati veliko zadovoljstvo.

Miro Saje nerad govori o svojih ciljih. Pravi, da mu gre predvsem za to, da bi Novolesov orkester dobro igral. Da bi nekdo imel svoj značilni zvok in barvo. Z orkestrom bi rad dosegel tisti mehki zvok, ki ga že ima v glavi. Oglašati pa se mu je začel potem, ko je v tujini prisluhnil nekaterim takojšnjim orkestrom. Takšno priljubljenost je imel tudi ob koncu letošnjega julija v Nemčiji, kjer je bil skupaj s še dvesto udeležencema iz Slovenije na evropskem seminarju za dirigente. Na seminarju so morali med drugim sami izvajati zvoke, ki jih kot dirigenti zahtevajo od drugih. »Splacalo se je, saj ni znanja nikoli preveč,« pristavi. Letos je Miro veliko na seminarjih. Februarja je bil v Crikvenici, konec avgusta na Debelem ritcu, oktobra pa bo šel spet v tujino, na Nizozemsko.

Odkar stoji pred Novolesovim pihalnim orkestrom s taktirko v desnici domačin Miro Saje, se širijo o tem orkestru in njegovem dirigentu same pohvale. Tudi takšne je že bilo slišati: »Ja, zdaj pa dajete ti muziki od sebe nekaj povsem drugega, isto pravo, kar gre rado v ušesa in človeka prijetno zaziblje.« In še: »Če bo šlo tako naprej — a ni bojzani, da pod tem fantom, ki ima znanje in ambicije, ne bi šlo — potem se bo ime tega godbeniškega sestava zagotovo že prav kmalu bralo med najboljšimi.« Miro za takšna in podobna mnenja ve in najbrž mu tudi godi, vendar pa se z njimi ne da motiti, češ da je z orkestrom še bolj ali manj na začetku tistega, kar si je bil zamislil in zastavil. Skratka, da še nima kdove kaj pokazati.

»Res je, da je bila godba prej bolj koračniška in da zdaj delamo malo drugačno glasbo,« pripoveduje. »Zavestno smo se odločili za zabavni program, ker nas bolj sprošča in ne prihaja do takšnih napetosti pri posameznikih kot npr. ob izvajanju težkih skladb. Zaenkrat nam takšen program zadostuje in ga mislimo kar obdržati. S tem pa seveda ni rečeno, da smo se resni glasbi odpovedali, saj bo kasneje tudi ta prišla na vrsto.« Miro Saje je prepričan, da je v vsakem orkestru najpomembnejše to, da ima program, a takšnega, da je za vse člane sprejemljiv. Še več, »po mojem je program tisti, ki orkester ne le ohranja, temveč ga tudi utrjuje. To je še posebej mikavno za mlade glasbenike, ki bi se radi uveljavili.« Ni naključje, da se Novolesovemu orkestru kar naprej javljajo novi ljudje, da bi se mu pridružili. »Naš orkester jim daje možnost, da pokažejo, kaj

Na vaje v Stražo, svoj domači kraj, se Miro vozi iz Kamnika, kjer sta si z ženo uredila stanovanje in kjer živi zadnje čase. Ona je v službi v Ljubljani, on pa se z avtom vozi na Dolenjsko. Vozarjenje ga ne moti, ga je že dolgo vajen. Še ko je kot novomeški gimnazijec obiskoval tudi srednjo glasbeno šolo, se je moral v Ljubljano voziti. In potem, ko je študiral na akademiji, se je nekaj časa vozil iz Straže. V študentskih letih je nekaj igral tudi v radijskem orkestru. Igranju v orkestru se ni odrekel, ne igra sicer v Novolesovem pihalnem orkestru, kjer je dirigent, marveč v novomeškem simfoničnem orkestru, in to trobeno. Vse to opravlja seveda poleg službe, saj redno poučuje na strahkem oddelku novomeške glasbene šole, nekaj učencev pa tudi v Novem mestu.

»Kot vidite, je kar nekaj razlogov, da se pogosto pripeljem na Dolenjsko, da sem kar naprej tu. Tu se, v svojih krajih in med domačini ljudmi, tudi najbolje počutim. Ne bi želel drugam, zlasti še zdaj, ko vidim, kako glasbene stvari v Novem mestu tako lepo poganjajo. Zelo rad delam v tem okolju, z ženo pa bova gledala, da se kdaj naseliva kje bliže, kot sva zdaj.«

Težko bi rekli, kaj je Miru Saju bolj priraslo k srcu, ali glasba ali rojstni kraj.

I. ZORAN

DOBRODELNI KONCERT

NOVO MESTO — V četrtek, 26. septembra, bo ob 7. uri zvečer v športni dvorani pod Marofom dobrodelni koncert, ki ga prireja Dolenjsko društvo za cerebralno paralizo. Gost večera bo minister za informiranje Jelko Kacin, za zabavni del programa pa bodo poskrbeli številni ansambli in pevci: ansambli Rubin, Spomin, Verderberjev, Zupanov, Zajčev in Pugljev ansambel, Ringelšpil, Damjana in Hot hot, Pop Design, Čuki, Novina, Chateau, skupini Make Up in Aruba pa Tomaž Pengov, Franc Košir idr. Predprodaja vstopnic bo 24. in 25. septembra na Glavnem trgu.

RIBIŠKO TEKMOVANJE NA RUDNIŠKEM JEZERU

KOČEVJE — V soboto, 21. septembra, se bo ob 9. uri začelo na Rudniškem jezeru tekmovanje v lovu rib s plovcem. Organizira ga ribiška družina Kočevje. Štartnina znaša na tekmovalca 50 din, pionirji-ribiči pa bodo lahko tekmovali brezplačno. Zanimiva prireditev bo gotovo pritegnila tudi precej gledalcev.

POSVETILI ZVON

GORENJE KAMENCE — V nedeljo, 15. septembra, je v župniji sv. Janeza na Gorenjih Kamencih pri Novem mestu v obnovljeni cerkvi sv. Križa nadškof Alojzij Turk blagoslovil nov cerkveni zvon, obnovljen pokopališki križ in vhod k cerkvi. Dvesto kilogramov težki bronasti zvon, ki so ga izdelali v žalskem Ferolitu, je posvečen Materi božji. Prispevke zanj in za obnovu cerkve z okolico so zbrali krajanji Gor. Kamenc, Daljnega Vrha in Potočne vasi. Pristrčno slovesnost in obred je popestril pevski zbor domače župnije.

TURISTIČNI KOZOLČKI

KOSTELSKO — Pred kratkim ustanovljeno Turistično društvo Kostel je dobro in široko zastavilo delo, o čemer smo delno že poročali. Te dni so postavili po domači krajevni skupnosti več kozolčkov, s katerimi opozarjajo na zanimivosti ter gostinsko ponudbo. V Novih selih je postavil tak kozolček gostilničar Luka, na njem pa predstavlja svojo ponudbo. Naslednji kozolček nad Colnarji opozarja, da se tu začneja Kolpska dolina. Sredi Colnarskega klanca pa kozolček napoti popotnika proti gradu Kostel in naselju Žaga. Obeležjen je tudi izvir in slap Nežica, nato pa še Gerbčev mlin, ki je star okoli 300 let in še vedno dela. Na križišču pri Fari opozarjajo trije kozolčki, kaj vse je zanimivega ob cesti proti Kočevju, po cesti ob Kolpi in proti Brodu ter dalje v deželno Petra Klepca. Kulturne, zgodovinske, naravne in druge zanimivosti snemajo na videokaseto. To delo opravlja znani TV-snemalec Klaric, ki je domačin iz teh krajev, danes pa dela v Avstriji.

Španski Torca Urriello »je padel«

Velik uspeh slovenske jamarske odprave, v kateri so bili tudi naši jamarji — Jama je težja, kot so jo predstavili Španci v svojih zapisih

GABRJE — Pred kratkim se je iz Španije vrnila slovenska jamarska odprava, v kateri je bilo trinajst jamarjev iz Kopra, Tolmina, Velenja in Novega mesta, zraven pa je bil tudi en Italijan. Expedicija je dosegla zastavljeni cilj, kar pomeni, da se je spustila na dno 1.022 metrov globokega brezna Torca Urriello.

Jama je zahtevnejša, kot so jo predstavili Španci v zapiskih, ki so jih poslali slovenskim kolegom.

Da to sedaj v spodnjem delu ni bilo pretirane gneče, verjetno

najbolje dokazujejo skromni sledovi. Na dnu, kjer so slovenski jamarji razvili slovensko zastavo, je namreč samo tablica s sporočilom o španskem spustu in bolgarska zastavica.

Toda pred tem svojim simboličnim dejanjem so ljubitelji jam iz Slovenije pet dni opremljali jama za spust. Priprava zahtevnega terena, ki ima številne meandre, brezna in ožine, je zahtevala 1.300 vrvi, preko 100 »karabinov«, večje število svedrovcev ter seveda izjemno veliko volje in telesne in psihične pripravljenosti, pripovedujejo dolenjski

člani odprave. »Trinajst članov ekipe za tako zahtevno pripravo terena nikakor ni bilo preveč, čeprav je mogoče pred našim odhodom kdo mislil, čemu toliko ljudi. Taka odprava lahko doseže cilj samo, če je celotna ekipa »uigrana«. Mi smo bili in tako nas je pet osvojilo maksimalno globino. Na dnu jame smo bili Matjaž Kovač, Darko Osterc, Bogdan Spasovič, Dejan Ristič in jaz,« pripove-

Miha Rukše

duje Gabrčan Miha Rukše, član odprave, sicer pa jamar iz novomeškega kluba Vinko Paderšič-Batreja. Ko govorimo o dosežkih odprave, ne moremo mimo uspeha Tanje Luzar iz novomeškega kluba, ki je dosegla dvojice osebnih rekordov: globino 600 metrov in 28 ur neprekinjenega bivanja v jami. S podobnim podvigom kot edino dekletu odpravi se lahko pohvalita tudi Saša Jaklič in Andrej Ravnohrib.

Potovanju v Španijo bi manjkalo precej, če ne bi povedali, da so Novomeščani romali do pirenejskega brezna z 22 let starih lemjevim kombijem. Pod spretnim vodstvom iznajdljivega voznika Andreja je avtomobil prebrnel vso dolgo pot, čeprav mu je pri povratku v Slovenijo v Cannesu odpovedala sklopka in je šofer zato preostanek poti speljeval in prestavljal brez nje.

M. LUZAR

Straža obuja stare običaje

V nedeljo uspešna 5. Straška jesen — Turistično društvo na Dolenjskem med najbolj delavnimi

STRAŽA — Ko so pred petimi leti v tem kraju ustanovljali turistično društvo, so razmišljali le o čistem turizmu, o oddaji turističnih sob in predvsem o tem, da bi Straža postala lepša in da bi industrijski kraj spremenili v zdravo in čisto okolje. »Želeli smo, da bi se z urednostjo kraja spremenilo še vse ostalo: založenost trgovin, ljubeznivost prodajalcev, zdravstvene usluge, kulturno življenje, šola, šport in drugo,« se spominja ustanoviteljica in bivša predsednica društva Marjeta Petkovič.

Prvo prireditev so pripravili ob prvomajskem kresu, ko sta se Pečjakov Mirko in Dularjev Brane prva z zapravljučkom in harmonikarjem v narodnih nošah pripeljala na prireditveni prostor. Gledalci so navdušeno pozdravili že pozabljen furman. Prva večja prireditev je bila Frumanski praznik v Postojni, doma pa Srečanje v moji deželi v Dolenjskih Toplicah, kjer je nastopilo že 85 članov, ki so se na prizorišče pripeljali na 17 vozovih. Potem so se prireditev kar vrstile. V šestih letih se je društvo udeležilo ali pa samo organiziralo kar 120 prireditev. Zaradi svoje aktivnosti je v lanskem letu prejelo kristalno vrtnico kot najvišje priznanje Dolenjske turistične zveze, po urejenosti pa je bila Straža med neturističnimi kraji na šestem mestu v Sloveniji. Tudi Straška jesen je bila ena od uspešnih prireditev, ki se je obdržala do danes. Že leta nazaj je bila ta prireditev povezana s sprevedom, v katerem so domačini prikazali stara kmečka opravila, staro

orodje, delo na polju, v vinogradu, žganjekuho, kuhanje oglja, šuštarstvo, zimska dela za pečjo in drugo. Vselej so na Straški jeseni sodelovale tudi gospodinjice s prodajo domačega kruha, šarkljev, štruc in podobnih dobrot.

Tudi letošnja Straška jesen, ki so jo pripravili že peto leto zapored, je bila v znamenju dela in navad naših dedov. Tokrat so na 17 vozovih prikazali spravilo sena in žetev žita. Več kot dva tisoč obiskovalcev je preživelo lepo nedeljsko popoldne. Poleg spreveda so lahko videli in poskusili dobrote, ki so jih napekle članice turističnega društva, prikazali so nekaj domačih obrti, nastopili so domači godbeniki, na koncu pa je za zabavo poskrbel ansambel Slavček. Prireditev je v celoti uspeša, za kar gre zasluga tudi pokroviteljem: Turistični zvezi Dolenjske, podjetju Novoline, Krki, Novolesu in še nekaterim.

J. PAVLIN

STRAŠKA JESEN — Za kmete je jesen najlepši letni čas. Del veselja, povezanega s spravilom žita in sena, so prikazali tudi na letošnji Straški jeseni. Predvsem pa so peke harmonike in pete so dolgo v noč udarjale ob tla. Na sliki: na enem od voz je za veselo razpoloženje poskrbel tudi Ivan Pugelj z Drgajkih sel. (Foto: J. Pavlin)

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnilni vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

SOLIDARNOSTNI KONCERT

RUMANJA VAS PRI STRAŽI — V soboto, 21. septembra, bo tu solidarnostni koncert za RKS. Nastopili bodo: Pacifisti K2, Frakcija Fm, No Escape, Free 48, gost večera pa bo Marko Breclj.

ZAKLJUČEK S ČUKI

NOVO MESTO — S koncertom ansambla Čuki se bo v petek, 20. septembra, končalo letošnje Poletje s pivom. Prireditev bo od 18. do 23. ure na vrtu hotela Kandije. Vabljeni!

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Baraga razhudil nekaj Trebanjcev — Od zastarane »Cmoka« do makadama — Kdo uživa v prijetni vožnji po Srbiji? — Nasvet novomeškemu županu

NOVO MESTO — Svetu bolj kot nam znani dobri misijonar Friderik Baraga bi se minuli četrtek zagotovo vsaj nekajkrat obrnil v grobu, ako bi slišal številne razjarjene telefonske klice iz trebanjskega konca. V stilu »Zanj ne maramo slišati več!« ali »S kakšno pravico objavljate te zgodbe?« ali: »Sram naj bo tistega, ki je to dal v časopis!« so se oglašali neznanci in neznanke ter grozili z odpovedjo časopisa in še čim. Trezni presoji prepuščamo tovrstne odločitve s skromno pripombo, da je Baraga ne po svoji krivdi postal del tiste zgodovine Slovencev, o kateri pre malo vemo. Zgolj v imenu resnice je nastal zapis, ki naj pomaga odstreti prah in pajčevino preteklosti, vse ostalo je stvar tehtanja in obračanja zgodovinskih dejstev. Toliko o Baragi.

Klic iz Metlike je najprej objubil, da se bo z imenom in priimkom predstavil prihodnji teden, nato pa potohlil med dogajanja v metliški kmetijski zadrugi, nad samovoljo vodilnih, prirejeno licitacijo stroja za obiranje koruze in še čim. Ko bo možakar pripraviljen povedati svoj priimek in ime, bomo tudi mi objavili podrobnosti njegove zgodbe, za katero moramo priznati, če je seveda resnična, da bi bila kar zanimivo branje za Belokranjce.

Do zanimive ugotovitve je prišla Novomeščanka Marija Lipovšek. Dolgo je po trgovinah zaman iskala krompirjevo testo za cmoke, »Cmok« ime-

- Psihologija je kraljica znanosti. (Nietzsche)
- Ne silite nas, da bomo žalovali za socializmom. (Protestni napis)
- Država je narod, ki sam sebe obvladuje. (Kant)

novano, naposled ga je našla v Pickovi prodajalni na Glavnem trgu. Vse lepo in prav, če ne bi na izdelku pisalo, kako je uporaben eno leto, datum izdelave pa je bil 22. oktober 1990. Lipovškovo upravičeno zanima, kje je izdelek bil tolikanj časa, da ga ni bilo na policah, z veliko verjetnostjo je namreč mogoče sklepati, da je v skladiščih čakal na višje cene.

Nasploh so pritožbe, takšne in drugačne, v četrtek zvečer kar deževale. Bralka iz Črnomlja se hudeje nad vodstvom črnomaljskega VVZ, ki je malo šolo otrok iz naselja Čardak pripravilo v 2 kilometra oddaljeni Loki, čeprav imajo otroci vrtec tudi pred nosom. Pa ne le to. Za otroke ni organiziran prevoz, dvajset malčkov mora peščitati ob eni najprometnejših črnomaljskih ulic, kombi VVZ pa v tistem času miruje.

Novomeščan A. N. je klical v imenu špediterjev. Pritisk mu je poskočil na 200 ob branju zapisa v Dolenjskem listu, kjer šofer iz Ribnice razlaga, kako prijetno se je v teh dneh prevažati po Srbiji. »Kako more trostiti take laži, ko pa srbsko gostoljubnost domala vsakodnevno okušamo na lastni koži? Koliko nas je bilo pokradenih, pretepenih, šoferji prihajajo iz Srbije s podpludbami! Mar si hoče možakar sedaj s svojim čenčanjem pridobiti srbsko naklonjenost, ker pač v tiste kraje zaradi službene obveznosti hočeš nočeš mora voziti? Sram naj ga bo!« — Tretja pritožba je letela na Foto studio Asja v Novem mestu, nanj pa jo je naslovil Igor Rolih. Že 26. avgusta je »Asji« oddal dva filma, za črno-belega je želel fotografije velikosti 9 krat 13, vendar je dobil odgovor, da bo potrebno za takšne dimenzije film poslati v Ljubljano, za diapozitive mu je bilo rečeno, kako jih nihče v Sloveniji ne razvija. Bržkone v »Asji« za firmo

»Foto Adi« se niso slišali. Kakor koli že, Igor je še danes brez filmov, slik in diapozitivov. Izgovori »Asje« niso prav nič fotografski: pozabljenost, slabe poštno zveze, spremenjen delavnik v Ljubljani itd. — S podobno povišanim tonom se je v služalko v četrtek hudovala Anica Z. z Bučke. »Plačujemo samoprispevek, za našo cesto pa ne skrbi nihče. Ni ne cestarja ne grederja ne peska. Naj nam pa kupijo helikopter!«

Novomeški župan Marjan Dvornik se je vsaj začasno s četrte strani preselil v to rubriko. Selitev si je »prislužil« z očitanim mu ravnanjem v gostilni Brunškole na Hrastu, kjer se je spotaknil ob na steno obešeno Titovo sliko. Jože Klun s Prevol sporoča Dvorniku, naj se loti pametnejših opravil, zgodi se namreč lahko, da se mu bo kdaj ob snemanju slik spodmaknil stolček.

B. B.

kozerija

VAŠA VOJSKA BITI PRAVA BEDA

- V Slovenija dobiti aramda po repu.
- Teritorialci so zrušili nekaj helikopterjev, uničili nekaj tankov, na smrt preplašili nekaj mladeničev.
- Tudi ubiti jih.
- Je tako, Fritz.
- Amrada oditi iz Slovenija?
- Za seboj pušča uničene kasarne.
- Pa Hrvaška?
- Ne vem, na kaj ciljaš?
- Gardisti napadati jugoslovanska armada.

- No, ja.
- Gardisti streljati na kasarne.
- Tako trdijo generali.
- Ženske zahtevati svoje sinove iz jugoslovanska armada.
- Gibanje se imenuje okop ljubezni.
- Bedem ljubavi, kajne?
- Ja, Fritz.
- Vojska nikoli streljati prva? Vojska se brani?
- Teško boš razumel balkanske štose.
- Vojska se imenovati ljudska.

- Ti časi so mimo, Fritz. Konec je tudi jugo bratstva in enotnosti.
- Jaz tega ne kapiram.
- Tudi meni je težko spraviti nekatere stvari v betico.
- Narod mrziti ljudska vojska.
- Samo Srbi in Črnogorci jo še ljubijo.
- Pa Makedonci.
- Ne bi trdil stoodstato.
- Meni se jugoslovanska armada smilijo. Generali biti pravi reveži.
- Napadena jugo vojska se brani, Fritz.

- Z besedami?
- Ne.
- Kako pa?
- Z letali, s tanki, z metalci min.
- Streljati v luft?
- Z bombardiranjem mest, Fritz.
- Nekaj naselij na Hrvaškem so sodelati že zravnali z zemljo, porušili so vrsto cerkev, kulturnih spomenikov, mostov, pobili so nešteto ljudi, med njimi starcev in otrok.
- Jaz trdit: vi imeti zares uboga armada. Vaša vojska biti prava beda.

TONI GAŠPERIČ